

BEATI

RAYMUNDI

LULLI

**DOCTORIS ILLUMINATI
ET**

MARTYRIS

Est ad similitudinem...
LIBER

**MAGNUS CONTEMPLATIONIS
in Deum.**

**JUXTA MOGUNTINAM EDITIONEM
in folio Anni MDCCXL:**

**IN VARIOS TOMOS DISTRIBUTUS.
Tomus XIII.**

**PALMÆ MAJORICARUM
anno MDCCXLIX.**

Superiorum permissu.

**Typis Viduæ Frau Typogr. Regiæ
Audientiæ.**

BEATI

fol. 3.

RAYMUNDI

LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI

ET

MARTYRIS

MAGNUS LIBER

CONTEMPLATIONIS

IN DEUM.

VOLUMEN III.

LIBER V.

DISTINCTIO XL.

DE ORATIONE.

CAPUT CCCXV.

De forma orationis.

1.
a.

*EUS gloriose, cui de-
tur gloria & honor
semper! Sicut Mun-
dus est unus in for-
ma, quæ est in
tribus figuris, scili-
cet in figura sen-
suali*

4 *B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
fuali & in intellectuali & in animali,
& omnes tres figuræ componunt u-
nam formam tantum, ita, *Domine*,
oratio est una in forma quæ figuratur
in tribus figuris, quæ sunt oratio sen-
sualis & oratio intellectualis & ora-
tio composita ex ambabus; quia, si-
cut animal est tertia figura compo-
sita ex sensualitate & intellectualitate,
ita tertia figura orationis est compo-
sita ex oratione sensuali & ex intel-
lectuali.

2. Igitur, cum hoc ita sit, *Do-
mine*, secundum hoc figurantur hu-
mano intellectui tres figuræ orationis,
quarum *prima* est oratio sensualis, quam
facit homo loquendo & nominando
& orando tuas Virtutes & tuas ho-
norationes, petendo à Te gratiam &
indulgentiam & benedictionem; *secun-
da* est oratio intellectualis, quam fa-
cit homo memorando & intelligendo
& amando Te, contemplando tuas ho-
norationes & Virtutes; & *tertia* est
quando homo facit bona opera, & u-
titur

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXV. 5
titur justitia & misericordia & veritate & aliis virtutibus.

3. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut in *Distinctione de Amore* habuimus ordinationem & directionem in memoria & intellectu & voluntate, ita in hac *Distinctione de Oratione* proponimus habere ordinationem & directionem in prædictis tribus figuris orationis; &, sicut prima & secunda figura amoris stant in tertia secundum quod probatur in ultimo Capite *Distinctionis de Amore*, ita prima & secunda figura orationis stant in tertia, quam tuus servus proponit salvare & custodire & reconde-
re in tertia figura amoris, ut post suam mortem in ea inveniat omnes tres figuras orationis.

4. b. *Liberalis Domine in omnibus bonis, qui es Amor mearum inamoratio-
num!* Prima figura orationis est *oratio sensualis*: unde dicimus quòd, quando homo Te orat & benedicit sensualiter, tunc lingua Te nominet
&

6 B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III,
& benedicat & Te precetur & dicat:
gloria & benedictio & virtus & ho-
noratio & reverentia & honor fiat
Tibi, *Domine DEUS*, qui es Pater
& Dominus & Creator omnium re-
rum, & à quo venit gratia & benedic-
tio omnibus creaturis.

5. *Iuste Domine!* Quando homo à
Te petit gratiam ut ei remittas sua
peccata & ei des gratiam & bene-
dictionem, & cum pœnitet suorum
peccatorum & Tibi confitetur corde
humili & devoto, & se cognoscit pec-
catorem & culpabilem erga Te, & ha-
bet voluntatem non revertendi ad pec-
catum, tunc Te orat sensualiter.

6. *Gloriose Domine!* quando homo
genuflectit & osculatur terram & ele-
vat suas manus & suos oculos versùs
cœlum & facit sanctum signum cru-
cis, tunc sensualiter Te orat suum
corpus quod est creatum & forma-
tum ad faciendum orationem & re-
verentiam & honorem suo Creatori
& suo Domino & suo Benefactori;
quia,

quia, sicut lingua hominis est creata ut nominet & oret tuas gloriosas Virtutes, ita totum corpus ipsius est creatum ut suppliciter Tibi faciat reverentiam & honorem.

7. c. *O Domine, qui amas omnes voluntates quæ erga tuam Voluntatem inamorantur! Secunda figura orationis est oratio intellectualis: unde dicimus quòd, quando benedicta anima devotè Te memorat & intelligit & amat & fruitur & contemplatur in tuis Virtutibus & in perfectione tuarum Proprietatum & omnes suos sensus intellectuales dat contemplationi tuarum honorationum & tuorum operum virtuosorum, tunc oret intellectualiter.*

8. *Excelsens Domine! Quando virtuosa anima habet contritionem & pœnitentiam suorum peccatorum & se ipsam judicat ad faciendum pœnitentiam & ad dandum afflictiones corpori jejuniis & fame & siti & frigore & calore pro tuo amore, tunc Te*
orat

8 *B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*

orat & benedicit intellectualiter, quia potentia motiva intellectualis movet animam ad memorandum & intelligendum & amandum Te, & ad habendum contritionem & pœnitentiam malorum quæ fecit, & bonorum quæ potuisset facere & non fecit, & movet eam ad timendum tuam rectam Justitiam & ad confidendum in tua perfecta Misericordia.

9. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut Tu dedisti homini aures ad audiendum & oculos ad videndum & nares ad odorandum & gustum ad gustandum & tactum ad tangendum, ut ex his quinque sensualitatibus formet & figuret orationem sensualem, ita dedisti animæ memoriam & intellectum & voluntatem & quinque sensus intellectuales & imaginationem & rationem ut ex omnibus istis intellectualitatibus formet & figuret orationem intellectualem, per quam laudet & oret & invocet & perdurabiliter contempletur suum gloriosum DEUM.

10. d.

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXV. 9

10. d. *Humilis Domine, pro quo mei oculi plorant & meum cor inamoratur!*
Tertia figura orationis dicitur quando homo facit bona opera & utitur virtutibus; quia, quotiescunque homo sit justus & misericors & verus & humilis & patiens & continens & devotus, Te orat & Te precatur & ad Te clamat, licet tunc non Te memoret nec intelligat, & memoret & intelligat & velit alias res justè & virtuosè.

11. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia in hanc tertiam figuram orationis intrant omnia opera quæ faciunt homines justis; quoniam, dummodo homo qui est sine peccato mortali formaverit tertiam figuram ex duabus primis, quidquid faciat, sive comedat sive bibat sive dormiat sive sedeat vel eat vel loquatur vel emat vel vendat vel dolet vel fodiat vel aret vel quodcunque aliud operetur, semper Te orat & laudat & benedicat.

12. Unde benedictus sis, *Domine DE-*

10 B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.
DEUS; quia, sicut Tu creasti primam & secundam figuram orationis ut homo per eas Te laudet & oret & contempletur, ita creasti tertiam figuram orationis ut homo per eam Te oret & benedicat & contempletur & Tibi serviat; &, sicut amor in tertia figura recondit & salvat & custodit primam & secundam figuram, ita oratio in tertia figura salvat & recondit & custodit primam & secundam figuram; &, sicut duæ figuræ amoris privantur quando tertia corrumpitur per disamorem, ita oratio sensualis & oratio intellectualis corrumpuntur per opera peccati, quando tertia figura orationis privatur formâ actuali per formam actualem peccati in sensualitate & in intellectualitate hominis peccatoris.

13. c. *O Domine, qui meum corpus languere facis magno amore mei cordis!*
Sicut speculum rectum verè significat figuras quæ in eo repræsentantur, ita iste tres figuræ orationis verè figurantur

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXV. II

tur per ordinationem quæ fit in eis; sed, sicut speculum obliquum falsò significat figuras quæ in eo representantur, ita tres figuræ orationis falsò figurantur quando sunt inordinatæ per inordinatam sensualitatem & intellectualitatem: igitur, cùm hoc ita sit, propterea homo quandoque Te orat verè, & quandoque falsò.

14. Nam, quia quidam homines, *Domine*, sunt justi & alii peccatores, & quidam quandoque peccatores, propterea alterantur & commutantur in eis figuræ orationis in contrarias figuras, & quandoque putant homines orare & precari & blasphemant & maledicunt, & quandoque putant esse in oratione & sunt extra terminos orationis memorando & intelligendo & amando delectationes & vanitates hujus mundi.

15. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, quando homo ordinatè & directè orat & contemplatur & omnes tres figuræ orationis sunt in eo ordinatæ

12 *B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
dinatæ & directæ in orando & con-
templando & fruendo Te, tunc exau-
dis suam orationem in rebus pro qui-
bus precatur & quas petit vel in aliis
similibus vel melioribus; quia, nisi
eum ita exaudires, significaretur quòd
homo esset plùs ordinatus & direc-
tus & virtuosus in orando & con-
templando & precando Te, quàm Tu
in exaudiendo eum, quod est impos-
sibile, sicut est impossibile quòd exau-
dias illos qui falsò & injuriosè Te pre-
cantur, & à Te petunt.

16. f. *Fortis Domine, qui superas &
vincis quidquid vult tua Voluntas!*
Quando oratio est perfectà, tunc lin-
gua Te orat dicendo id quod memo-
ria memorat & intellectus intelligit
& voluntas vult, & corpus Tibi sup-
plicat & oculi plorant peccata, & cor
suspirat mortales defectus quos cogi-
tavit & admisit, quia ex omnibus istis
rebus formatur & figuratur figu-
ra orationis sensualis in perfectà for-
ma.

17. *Humi-*

17. *Humilis Domine!* Quando oratio sensualis formatur falsa & defectuosa figurâ, tunc lingua Te orat & dicit id quod memoria non memorat nec intellectus intelligit nec voluntas amat, & corpus stat ante tuum Altare erectum vel sedens, & Tibi nullam facit reverentiam nec honorem, quia ex omnibus istis rebus formatur oratio sensualis in falsa & vana figurâ.

18. Igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, qui vult percipere & cognoscere an oratio sensualis sit perfecta in figura vel non, oportet quòd inquirat an sit ordinata per orationem intellectualem, & an concordet cum ea; quia, quin oratio sensualis recipiat ordinationem ab intellectuali & concordantiam cum ipsa, est impossibile quòd sit perfecta in figura, & ratione sui defectus, est sicut quædam picturæ figuratæ in tanto defectu, quòd vix significant ullam figuram.

19. g. *Magne Rex in omnibus hono-
ratio-*

14 B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.
rationibus & in omnibus nobilitatibus!

Sicut corpus formatur in conjunctione materiae & formae, ita, *Domine*, oratio intellectualis figuratur in memoria memorante & in intellectu intelligente & in voluntate volente tuas honorationes & tuos honores & tua mandata, quia aliter ipsa non potest recipere perfectam figuram.

20. *Gloriose Domine!* quando oratio intellectualis figuratur falsa figurâ, tunc memoria memorat & intellectus intelligit & voluntas amat vanitates temporales & vanam gloriam mundanam, & anima obliviscitur & ignorat tuas honorationes & tua mandata; & , quia anima non memorat nec intelligit nec amat id quod deberet, & memorat & intelligit & amat id quod non deberet, propterea quando vult orare habendo falsam memoriam & intellectum & voluntatem formatur in sua oratione falsa intentio & falsus intellectus & falsa voluntas, & ex omnibus istis rebus formatur &
com-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXV. 15
componitur falsa figura in falsa oratione intellectuali.

21. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, qui est in vera lege, & vera intentione Te orat & ad Te clamat memorando & intelligendo & volendo veritatem, facit orationem in vera figura cui Tu repræsentas Te qui es fons veritatis, sicut splendor solis se repræsentat homini qui videt claritatem ipsius; sed credentibus in falsam legem & habentibus falsam fidem & falsò Te precantibus Te abscondis in sua oratione, sicut claritas solis se abscondit homini cæco, & hoc est quia infideles Te orant credendo falsitates in hoc quòd sua memoria non memoret nec suus Intellectus intelligat nec sua voluntas velit tuam veritatem.

22. h. *Æterne Domine sinè fine & sinè principio!* Quando tertia figura orationis est figurata, tunc est homo sinè peccato mortali & facit ea quæ facit vera intentione & vera memoria

16 B. Raym. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.
ria & intellectu & voluntate, ita quòd,
quando Petrus Te oravit sensualiter &
intellectualiter & conatur quantum po-
test esse virtuosus in suo loqui & ta-
cere & in suo ire & stare & in suo
comedere & bibere & operari & in
suo memorare & intelligere & velle
& in suo cogitare & imaginari & in
omnibus aliis rebus quas facit, tunc
ex omnibus istis rebus est figurata per-
fecta figura tertix orationis.

23. *Virtuose Domine!* Quando ter-
tia figura orationis est figurata falsa
figurâ, hoc ideò est quia homo, post-
quam Te oravit & precatus & con-
templatus est, se tradit peccatis & est
inobediens tuis mandatis; quoniam ip-
se in oratione Te precatus est ut ei
remittas sua peccata, & eum poeni-
tuit illorum & petivit à Te ut ei da-
res gratiam & benedictionem in hoc
mundo & in alio, & postquam fini-
vit suam orationem & exivit ab ec-
clesia statim facit opera contraria illis
pro quibus Te precatus est; &, quia
ipse

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXV. 17
ipse petivit à Te dona & nihil Tibi
dat, & petivit à Te remissionem &
non remittit, & recipit à Te dona
& non est Tibi gratus nec adimplet
ea quæ Tibi in oratione promisit;
propterea sua oratio ex omnibus istis
rebus formatur in falsa figura:

24. *Iuste Domine!* Quando Guilielmus Te precatur & orat in prima & secunda figura orationis ut ei des & ei indulgeas, & sua memoria memorat & suus intellectus intelligit ipsum esse in peccato & non esse exitum ab eo in tertia figura orationis, tunc oratio est falsa in omnibus tribus figuris, eo quod voluntas Guillielmi vult res à quibus Tu reciperes figuram peccatorum & defectuum & inordinationis & injuriæ; & quia hoc non potest esse in Te nec in tuis operibus, propterea oportet quod sit falsa & inordinata omnis oratio ita figurata.

25. i. *O Domine, qui es consolatio
mea memoria & splendor mei intellectus*
B &

18 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
& *perfectio mea voluntatis!* Qui vult
formare suam orationem in perfecta
figura, & vult eam figurare in tali fi-
gura quòd sit digna exaudiri, oportet
quòd eam formet & figuret tri-
bus figuris amoris quæ sunt amare Te
& se ipsum & suum proximum; quia,
quando homo ponit istas tres figuras
amoris in sua oratione, tunc ipsæ
formant orationem in perfecta forma,
& faciunt eam dignam acceptari &
exaudiri à Te.

26. Unde benedictus sis, *Domine*
DEUS; quia, sicut longitudo non
posset formari nec figurari in corpo-
re sinè latitudine & profunditate, ita
amor non posset figurari in homine
quin homo amaret Te & se ipsum &
suum proximum: igitur, qui vult fi-
gurare & formare amorem in sua o-
ratione, oportet quòd in ea amet Te
super omnia, & amet se ipsum tan-
tum quantum suum proximum, & su-
um proximum tantum quantum se ip-
sum; quia, nisi isto modo figuraretur
amor

amor in oratione, privarentur in ea omnes tres figuræ amoris, & ratione hujus privationis oratio reciperet falsam figuram ratione cujus non esset digna exaudiri & acceptari à Te qui es Veritas.

27. Nam, sicut longitudo in corpore figurat latitudinem & profunditatem, ita, *Domine*, per contrarium sensum, qui aliam rem amat plùs quàm Te, falsò amat ea quæ amat; &, sicut latitudo & profunditas figurant in corpore longitudinem, ita qui æqualiter amat se ipsum & suum proximum amat Te super omnia: igitur, cùm hoc ita sit, qui istas tres figuras amoris format & figurat in sua oratione, scit dirigere suam orationem ut exaudiatur; &, qui dictas tres figuras non format & figurat in sua oratione, sibi met est causa ne exaudiatur sua oratio.

28. k. *O Domine, qui Te representas & demonstras pressuris & necessitatibus tuorum servorum! Sicut granaria*
ria

20 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vcl. III.*
ria eò sunt pleniora quò plus frum-
menti in eis ponitur, & arcæ eò sunt
pleniores quò plures thesauri ponun-
tur in eis, ita quò ferventiùs & fre-
quentiùs homo figurat duas primas fi-
guras orationis, eò plus recondit in
tertia figura; &, sicut granaria eò
sunt pleniora quò pulchriùs & meli-
us est frumentum, & arcæ eò plus
thesauri continent quò pleniores sunt
auro & argento & lapidibus pretiosis,
ita tertia figura orationis secundum
quod duæ figuræ sunt majores & me-
liores, continet plus perfectionis &
complementi in virtute & gratia &
benedictione.

29. Igitur, cùm hoc ita sit, *Do-
mine*, quando erit illud tempus in quò
tuus servus erit expeditus à possessio-
ne bonorum temporalium? & quando
erit illa dies in quo poterit omnibus
rebus renuntiare & in montibus for-
mare & colligere orationes sensuales
& intellectuales in multa quantitate
& in magna perfectione, & poterit
omnes

omnes eas recondere & custodire in tertia figura orationis cui nullus thesaurus est æquivalens ? igitur , cùm hoc ita sit , beati sunt Religiosi & Eremitæ qui die & nocte tot figuras sensuales & intellectuales & adeò bonas & virtuosas thesaurizant & recondunt in hac tertia figura orationis.

30. *Gloriose Domine !* Tuus servus cum tua gratia & adiutorio formavit & figuravit istud Caput tanquam formam & prologum orationis , ut omnia Capita futura formentur & figurentur secundum formam & figuram istius : igitur , qui vult cognoscere in futuris Capitibus an oratio sit perfecta & verè formata, oportet quòd eam dirigat & comparet cum his tribus figuris orationis prædictis , quia finè eis non potest homo esse ordinatus & directus in orando & invocando & contemplando suum gloriosum
DEUM.

CAPUT

CAPUT CCCXVI.

*Quomodo homo oret & contempletur
gloriosam Unitatem nostri
Domini DEI.*

1. **O** DEUS singularis gloriose, cui
a. **O** fiat reverentia & honor omni
tempore! Qui vult orare & contem-
plari tuam gloriosam Unitatem, oportet,
Domine, quòd figuret in sua o-
ratione & contemplatione tres figu-
ras orationis quæ sunt: oratio sensua-
lis & oratio intellectualis & oratio
composita ex sensuali & intellectuali,
quia sinè his tribus figuris orationis
non potest homo orare & contem-
plari tuam virtuosam Unitatem ex
omnibus viribus sui corporis & sue
animæ; &, quia tua excellens Uni-
tas est digna ut homo eam oret &
contempletur ex omnibus suis viri-
bus corporalibus & spiritualibus,
propterea oportet quòd volens eam
orare

orare & contemplari eam oret & contempletur omnibus tribus figuris prædictis.

2. Igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, qui in sua oratione vult formare & figurare istas tres figuras, oportet quod figuram sensualem formet & figuret rebus corporalibus & quinque sensibus sensualibus, & figuram intellectualem formet & figuret rebus spiritualibus & quinque sensibus intellectualibus, & figuram compositam ex ambabus figuris formet & figuret sensibus sensualibus & intellectualibus faciendo bona opera.

3. Igitur, gloria & benedictio sit, *Domine DEUS*, tuæ sanctæ Unitati gloriosæ, quia tuus servus ante tuum gloriosum Altare dat & offert omnes suas vires potentiales & actuales omnium suarum sensualitatum & omnium suarum intellectualitatum ad orandum & contemplandum ipsam quæ est unitas super omnes unitates simplex nobilis virtuosa sancta perfecta potens mirabilis & gloriosa.

4. b.

24 *B. Ray, Lulli Lib. Contempt. Vol. III,*
4. b. *Pater noster qui es in cælis, à quo recipiunt gratiam & benedictionem omnes creaturæ! Tuus servus, Domine, format & figurat orationem sensualem genuflectendo & osculando terram & elevando suas manus & suos oculos ad cœlum nominando tuam sanctam Unitatem gloriosam confitendo & fatendo quòd non sit in esse nisi unus Deus tantum, nec sit dignum esse alium DEUM præter Te; quia, si multi essent, non sufficerent ad habendum tantam nobilitatem & bonitatem quantam sufficis habere Tu, & ideò tuus servus dicit sensualiter: benedicta sit, Domine, tua gloriosa Unitas, & benedicti sint omnes qui in unum Deum credunt & in solo eo confidunt, & maledicti sunt qui tuam Unitatem negant & discredunt & multos Deos esse credunt.*

5. *Amorose Deus gloria! Tuus servus suppliciter orando tuam sanctam Unitatem dicit firmamento & Soli & Lunæ & omnibus stellis & omnibus virtutibus*

virtutibus creatis in cœlo quòd adorent & benedicant tuam gloriosam Unitatem; & hoc idem dicit quatuor elementis & omnibus generibus & speciebus & individuis ipsorum, quia omnia sunt creata & sustentata & beneficiata à tua sancta Unitate quæ est mater omnium unitatum & omnium pluralitatum creatarum, & propterea tuus servus ex omnibus suis viribus eam orat.

6. Adeò est magna ratio, *Domine DEUS*, quòd homo non oret nec invocet nisi unum Deum, quòd propterea tuus servus non precetur nec invocet nisi unum Deum, nec confidat nisi in uno Deo, & uni soli Deo det & attribuat omnem virtutem & omnem honorationem & omnem gloriam, & uni soli Deo se det & offerat & se commendet ut sit suus servus & suus laudator & suus amator & suus benivolus, quia unus solus Deus est complementum & perfectio meæ voluntatis & mearum inamorationum,

26 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tionum, & nolo quòd mea anima
ab ulla re habeat complementum &
perfectionem & placitum nisi ab ipso.

7. c. *O Domine Deus, qui solus es dig-
nus omni virtute & omni honore!* Quia
tuo seruo accidunt fames & sitis &
calor & frigus, & de necessitate de-
beo dormire & loqui & tractare de
omnibus rebus necessariis prædictis re-
bus, & sum occupatus in necessitati-
bus meæ uxoris & mearum prolium
& meorum amicorum, propterea mea
sensualitas non potest orare continuo
& sinè ulla cessatione tuam gloriosam
Unitatem, imò oportet quòd cessem
à laudando & nominando eam & no-
minem alias res.

8. Nisi homini esset necessarium
nominare res quæ sunt sustentatio vi-
tæ corporalis, *Domine*, valde stul-
tum esset quòd cessaret ab orando &
nominando tuam sanctam Unitatem ad
nominandum panem & vinum & car-
nem & alias res similes, quia tua sanc-
ta Unitas est res infinita æterna &
perfecta

perfecta, & omnes istæ res quas homo nominat ad dandum sustentationem corpori sunt corruptibiles & finitæ & terminatæ & habentes defectum: igitur, cùm hoc ita sit, quando erit illud gloriosum tempus in quo homo non indigebit nominare ullam rem corpori necessariam ut possit continuò nominare tuam gloriosam Unitatem?

9. *Supreme Domine!* Cùm tuus servus debeam cessare à nominando & orando sensualiter tuam sanctam Unitatem, quia debeo nominare res corpori necessarias, peto à Te gratiam ut, quando omittam orare & nominare ipsam, Tu meam orationem sensualem ponas & recondas & custodias in tertia figura orationis, sicut primam & secundam figuram amoris recondis & salvas in tertia, in illis qui sunt tui amatores & tui laudatores & servi; quia, sicut pastor recondit suum panem in pera, eò quòd non possit eum comedere quando currit ad defendendum suum gregem, ita qui sapiens

28 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
sapiens est debet recondere primam figuram orationis in tertia quando necessario debet ab illa cessare.

10. d. *Invocate Domine, sanctificate, benedicte!* Secundam figuram orationis format & figurat tuus servus intellectualiter orando & contemplando tuam sanctam Unitatem gloriosam ex omnibus viribus suæ memoriæ & sui intellectus & suæ voluntatis, & ex omnibus viribus suorum quinque sensuum intellectualium contemplatur & orat unam solam Deitatem gloriosam super omnem gloriam, perfectam super omnem perfectionem, honoratam super omnes honorationes; & in quantum voluntas movet intellectum ad inquirendum in memoria quæ memorat quòd non sit alius Deus præter Te, ut intellectus hoc intelligat, & ut per hanc memoriam & intelligentiam ipsa voluntas non amet alium Deum nisi Te, in tantum omnes tres virtutes orant & contemplantur tuam sanctam Unitatem memoratam & intellectam & amatam ab eis.

11. *Gloriosa Unitas, singularis divina!* In quantum mea memoria, *Domine*, memorat se non posse memorare totam nobilitatem tuæ Unitatis & memorat intellectum non posse totam ipsam intelligere & voluntatem non posse adeò ferventer eam amare sicut est digna amari, in tantum format & figurat orationem intellectualem ad orandum & contemplandum tuam gloriosam Unitatem; &, in quantum meus intellectus intelligit se non posse intelligere & memoriam non posse memorare & voluntatem non posse amare tantum tuam Unitatem quantum ipsa est digna intelligi & memorari & amari, in tantum format & figurat orationem & contemplationem ad orandum ipsam; &, in quantum mea voluntas vellet plus amare tuam Unitatem quam possit eam amare & quam memoria possit eam memorare & intellectus intelligere, in tantum format & figurat orationem & contemplationem supra suas vires & supra vires memoriæ & intellectus.

12. *Gratiose Domine!* Quando mea anima memorat tuam Unitatem creasse suam memoriam, & intelligit ipsam creasse suum intellectum, & vult ipsam creasse suam voluntatem, tunc memorando & intelligendo & volendo orat & contemplatur ipsam tuam gloriosam Unitatem; &, quando mea anima cogitat & percipit tuam Unitatem & conscientia affligit meam carnem propter defectus quos fecit contra ipsam & subtiliat se in nobilitate ipsius & conatur esse fervens & animosa in ejus laude & amore & servitio, tunc exercendo suos quinque sensus intellectuales orat & contemplantur tuam gloriosam Unitatem.

13. *e. Adjutor Domine omnium qui in tuis viribus confidunt!* Quando mea voluntas facit inquirere meum intellectum in mea memoria significationes significantes tuam gloriosam Unitatem, tunc meus intellectus in hoc, quòd mea memoria memoret non esse nisi unum Mundum nec esse nisi

nisi unum Solem & unam Lunam, intelligit non esse nisi unum DEUM; quoniam, si Mundus & Sol & Luna qui sunt res creatæ & finitæ habent tantam dignitatem quòd quilibet sit unus & non sit alius præter ipsum, quantò plùs significatur quòd Tu sis dignus esse unus solus Deus & non sit alius Deus nisi Tu?

14. *Gloriose Deus!* Sicut intellectus invenit in memoria non esse nisi unum Deum, & hanc inventionem facit per significationes singularitatis Mundi & Solis & Lunæ quas memoria memorat, ita, *Domine*, intellectus invenit in voluntate non esse nisi unum Deum; quia, si multi essent, nullus eorum posset ipsam voluntatem complere & fatiare; quoniam, si multi Dii essent, nullus eorum haberet perfectionem infinitam, & cùm eam non haberet, non posset complere & fatiare voluntatem animæ quæ non potest fatiari & compleri à re finita, & hoc est impossibile, scilicet quòd
non

32 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
non sit qui voluntatem animæ quæ est
creata possit satiare & complere; quia
aliter ipsa non esset finita; vel esset
finita in quantum non haberet per-
fectionem & esset infinita in quantum
non esset qui posset eam complere;
quod est de majoribus impossibilitati-
bus quæ esse possint.

15. *Humilis Domine!* Dum animam
memorat & intelligit & vult signifi-
cationes quæ de necessitate significant
Te solum esse Deum; tunc format in
se orationem & contemplationem
intellectualem; quia; sicut anima o-
rat & contemplatur per fidem tuam
sanctam Unitatem, quin memoret &
intelligat ullam significationem necesse-
sariam significantem ipsam; ita per
alium modum eam orat & contempla-
tur quando memorat & intelligit &
amat significationes quæ humano in-
tellectui per necessarias rationes de-
monstrant non esse nisi unum DEUM
tantum.

16. f. *Perdurabilis Domine, princi-
pium*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVI. 33
pium omnium principiorum & perfectio
omnium perfectionum! Sensualiter sen-
timus & intellectualiter intelligimus
unum esse principium & finem numeri,
& unum esse inter principium & finem
numeri; quia, si numerus sit duorum,
unum est principium illius numeri, &
unum est finis ejusdem; & si nume-
rus sit trium, unum est principium &
unum est medium & unum est finis;
& si numerus sit quatuor vel pluri-
um, unum est principium & unum
est finis & unum intrat inter princi-
pium & finem.

17. Igitur, cum hoc ita sit, *Do-*
mine, quando voluntas vult orare tu-
am Unitatem & facit intellectum ora-
re ipsam inquirendo in memoria sig-
nificationes quas memoria ei repræ-
sentat de ipsa, tunc per numerum prin-
cipiatum in uno & finitum & perfec-
tum per unum & continentem unum
inter principium & finem, & per hoc
quod omni numero in creaturis possit
addi unum potentialiter, significatur

C

intel-

intellectui in virtute quam unum habet in numero in Te esse Unitatem divinam quæ sola est & fuit & erit ante & post omnes creaturas & simul cum ipsis ; quia , sicut in numero unum est principium , ita significatur quòd unus sit Creator qui dedit principium creaturis ; & , sicut unum dat numero finem vel additionem , ita significatur quòd tua Unitas habeat tantam perfectionem quòd per eam omnes creaturæ habeant finem & perfectionem.

18. Unde benedictus sis , *Domine DEUS* ; quia , sicut numerus non posset habere principium nec medium nec finem sinè uno , ita significatur quòd Mundus non posset habere principium nec medium nec finem si non esset una Essentia divina & essent plures Dii ; & , sicut numerus consumitur & destruitur per destructionem unius , ita totus Mundus corrumpetur & destrueretur & esset frustra si tua Unitas non esset sola & essent duo vel plures

plures Dii; quoniam, sicut numerus quinari-
us destruitur quando homo au-
fert ab eo unum, & numerus quater-
narius destruitur quando homo aufert
ab eo unum, & similiter numerus ter-
narius & numerus binarius & omnes
alii numeri, ita, si essent multi Dii,
destrueretur in tua Unitate sanctitas &
perfectio quam nunc habet quando
non est nisi unus DEUS; &, si tua
Unitas haberet in se defectum, omnis
creatura & omnis numerus & omnes
res essent frustra & sine causa finali,
quod est impossibile.

19. g. *Singularis Domine amorose dig-
ne omnibus honorationibus & omnibus
laudibus!* Qui vult orare & contem-
plari tuam gloriosam Unitatem, reci-
piat significationes quas de ea dant tuæ
gloriosæ Virtutes, quia Infinitas &
Æternitas & Perfectio Justitiæ &
Misericordiæ & Potestatis & Sapien-
tiæ & Amoris & Honorationis & alia-
rum Virtutum non possent esse, eò
quòd non possent habere perfectionem

ia

36 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
in Substantia divina , dummodo alia
substantia divina esset ; nec ulla subs-
tantia esset digna esse divina , dummo-
do esset alia substantia divina.

20. Igitur , quando beata anima,
Domine , per significationes creatura-
rum percipit tuas Virtutes esse in subs-
tantia perfecta , & per significationes
tuarum Virtutum percipit ipsas non
posse esse in substantia perfecta si esset
alia substantia divina præter tuam,
tunc orat & contemplatur tuam glo-
riosam Unitatem quæ creavit creatu-
ras ut nobis significant tuas Virtutes
in tali dispositione quòd per eas per-
cipiamus Te esse unum solum DEUM
gloriosum Patrem & Dominum &
Creatorem omnium creaturarum &
omnium rerum.

21. Qui vult orare & contempla-
ri tuam sanctam Unitatem , *Domine*,
sciat memorare & intelligere & cogi-
tare & percipere quomodo omnes spe-
cies quas elementa componunt servi-
ant uni soli speciei humanæ quæ est
super

super omnes illas : igitur , cùm hoc ita sit , per hoc significatur humano intellectui quòd , sicut omnes species corporales sunt sub dominio & nobilitate unius speciei humanæ , ita humana species sit sub una Unitate divina ; quia , si essent plures Dii significaretur , vel quòd omnes species essent sub duabus vel pluribus speciebus , vel quòd omnes essent æquales in virtute , & quælibet haberet suum DEUM : igitur , cùm humana species sit melior omnibus aliis , per hoc significatur quòd non sit alius DEUS præter Te : igitur , cùm hoc ita sit , de melioribus orationibus quas homo possit facere tuæ gloriosæ Unitati est quòd recipiat significationes quas creaturæ dant de ipsa.

22. h. *O Domine JESU Christe qui cum perfectione tuarum humanarum qualitatum significas perfectionem tuarum divinarum Virtutum ! Si essent duo Dii unus bonus & alius malus & unus creasset res intellectuales & alius res sensuales,*

38 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
suales, significaretur humano intellectu quod perfectio & defectus haberent æqualem quantitatem & naturam & proprietatem in *esse* & in privatione: igitur, cum hoc sit impossibile eò quod *esse* & perfectio se recipiant in natura, & defectus & privatio etiam, per hoc significatur quod sit impossibile esse duos Deos unum bonum & alium malum, & quod Deus possit privari nobilitate & perfectione sui *Esse* & esse in defectu.

23. Unde, quando benedicta anima, *Domine DEUS*, istas res memorat & intelligit, & sua voluntas habet valde magnum placitum de significationibus quas memoria repræsentat intellectui & quas intellectus recipit, quæ demonstrant unum solum Deum esse, qui est perfectus in omnibus perfectionibus, tunc ipsa voluntas orat & contemplatur tuam sanctam Unitatem, & per orationem & contemplationem voluntatis memoria orat & contemplatur ipsam Unitatem, repræsentando
intel-

intellectui tuas perfectas Virtutes, & intellectus percipiendo eas, orat & contemplatur tuam gloriosam Singularitatem.

24. *Gloriose DEUS!* Intellectualiter intelligimus quòd, quando cogitatio hominis cogitat esse duos Deos, memoria non memoret nec intellectus intelligat nec voluntas amet in eis tantam perfectionem, quantam quando cogitatio cogitat esse unum Deum tantum: igitur, cum imaginativa sit creata ut imaginando repræsentet memoriæ & intellectui & voluntati tales significationes & tales res de suo Creatore, quòd memoria possit memorare & intellectus intelligere & voluntas amare in eo perfectionem, per hoc significatur humano intellectui quòd non sit nisi unus DEUS: igitur, cum hoc ita sit, per hoc significatur quòd sint in errore hæretici, qui dicunt esse unum DEUM malum qui creavit res sensuales, quia corruptio quæ est in rebus sensualibus non est contraria Tibi, eò

40 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
eò quòd eas corrumpas justè ratione
peccati originalis, & ut aliud sæculum
& istud inde recipiant ordinationem;
& , si esset DEUS malus qui res sen-
suales crearet & corrumperet , esset
contrarius tuæ Perfectioni secundum
quod prædictum est.

25. i. *Amorose Domine , qui das amo-
res tuis servis !* Sicut Saraceni sunt
contrarii honorationibus quas tua Hu-
manitas fecit Deitati & nobis omni-
bus quando voluit mori ad significan-
dum perfectionem tuarum divinarum
Virtutum, & ad recreandum nos , ita
hæretici qui dicunt & affirmant esse
duos DEOS sunt contrarii tuis divi-
nis honorationibus ; quia , sicut Sara-
ceni negant tuam sanctam Passionem
ut honorent tuam Humanitatem , ita
hæretici dicunt esse unum DEUM ma-
lum qui creavit res corporales, ne Tibi
attribuantur creaturæ corruptibiles.

26. Unde , sicut tuo glorioso Cor-
pori , *Domine* , est multò major ho-
noratio sinè omni comparatione quòd
fuerit

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVI. 41
fuerit crucifixum & mortuum, ad significandum tuas perfectas Virtutes, & ad recreandum Mundum, quàm esset, si non esset mortuum, nec significasset tuas Virtutes, nec recreasset Mundum; ita sinè omni comparatione est Tibi major nobilitas & major honoratio & major perfectio quòd non sit alius DEUS præter Te, & quòd Tu creaveris omnes res, quàm si esset alius DEUS qui creasset res sensuales.

27. Igitur, cùm humanus intellectus, *Domine*, habeat duos oculos intellectuales & uno aspiciat suum Creatorem & alio creaturas, & hæretici aspiciant uno solo oculo Creatorem & creaturas & oculo quo videntur creaturæ non sciant videre oculum quo videtur Creator; idè non sciunt percipere alias significationes per alias, & errant in hoc quòd alteri DEO attribuunt res sensuales, & per hanc attributionem sunt contrarii honorationibus tuæ gloriosæ Unitatis.

28. k. 0

42 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
28. k. *O Domine DEUS, qui succur-*
ris omnibus in Te confidentibus! Quan-
do homo oravit & contemplatus est
tuam gloriosam Unitatem sensualiter
& intellectualiter, & ratione alicujus
necessitatis, vel quia anima non po-
test plus tenere in actu suam oratio-
nem in corpore, se vertit ad memo-
randum & intelligendum & volendum
aliquam aliam rem, tunc debet am-
bas orationes ponere in tertia figura
orationis ut in habitu semper & sine
ulla cessatione oret & contempletur ip-
sam tuam gloriosam Unitatem.

29. Nam, postquam homo, *Do-*
mine, receperit in habitu tertiam o-
rationem per duas figuras quas posu-
erit in ea, quidquid dicat vel faciat
vel memoret vel intelligat vel velit
semper orabit & contemplabitur tu-
am divinam Unitatem; quia, sicut
homo qui cadit in amentiam habet
in habitu virtutem vel vitium in quo
est quando fit amens, ita, dum homo
non sit in peccato & conceperit in
sua

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVI. 43
sua anima quòd non sit nisi unus DE-
US, quidquid faciat semper orat &
contemplatur tuam Unitatem secundum
formam tertiæ figuræ.

30. *Sanctificate Domine!* Qui vult
orare & contemplari tuam gloriosam
Unitatem, det se ipsum totum ad lau-
dandum & honorandum unum solum
DEUM, & non amet nisi tuam Vo-
luntatem & velit quidquid ipsa vult
& non velit nisi id quod ipsa vult, &
sciat primam & secundam figuram o-
rationis custodire & salvare in tertia;
quia, sicut per orare sensualiter & in-
tellectualiter tuam sanctam Unitatem
ponit homo primam & secundam fi-
guram in tertia, ita corrumpit & pri-
vat eas in tertia quando est vitiosus
& peccator & inobediens & con-
trarius mandatis & honora-
tionibus tuæ gloriosæ
Unitatis divinæ.

CAPUT

CAPUT CCCXVII.

*Quomodo homo oret & contempletur
gloriosam Trinitatem nostri
Domini DEI.*

1. **O** *DEUS sancte gloriose, qui es
a. honor super omnes honores!* Qui
vult orare & contemplari tuam sanctam
Trinitatem gloriosam, oportet, *Do-
mine*, quòd formet & figuret tres fi-
guras per quas ipsam perfectè oret &
contempletur, quæ figuræ formantur &
figurantur quando homo eam orat &
contemplatur sensualiter & intellectu-
liter & faciendo bona opera proce-
dentia ab oratione sensuali & intellec-
tuali.

2. *Gloriose Domine!* Quando homo
sensualiter & intellectualiter oraverit
& contemplatus sit tuam sanctam Tri-
nitatem, si debeat tractare de aliis re-
bus sibi necessariis, oportet quòd po-
nat ambas figuras orationis in tertia,
scilicet

scilicet in bonis operibus in quibus formatur & figuratur tertia figura orationis, quæ stat in habitu in ipsis operibus, sicut fides stat in habitu in homine, licet ipse memoret & intelligat & velit alias res distinctas à fide.

3. *Honorate Domine!* Ad eò est alta & excellens in virtute & natura, tua gloriosa Trinitas, quòd ex omnibus viribus quas homo potest habere in tribus figuris orationis sit obligatus ad orandum & contemplandum eam: igitur, cum hoc ita sit, qui vult orare & contemplari tuam amorosam Trinitatem perfectè & sicut ad eam pertinet, oportet quòd quanta oratio & contemplatio est in eo figurata potentialiter per creationem in tribus figuris, tantam faciat devenire in actum; quia ratio & causa, quare tua sancta Trinitas creavit potentialiter in homine magnam orationem & contemplationem, est ut ipse adducat in actum omnes figuras potentiales quibus potest eam orare

rare & contemplari: igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, tuus servus ad orandum & contemplandum tuam sanctam Trinitatem dat omnes suas vires sensuales & intellectuales potentiales & actuales omnium trium figurarum orationis & contemplationis.

4. b. *O sancta Trinitas simplex gratiosa perfecta! Prima* figura orationis est *oratio sensualis*: unde tuus fidelis Christianus & tuus servus culpabilis peccator & tuus contemplator, *Domine*, Te orat sensualiter osculando terram & elevando suas manus & suos oculos ad coelum corde devoto & oculis lacrimosis dicendo: gloria & laus & gratia & benedictio & reverentia & honor fiat & detur, *Domine DEUS*, tuæ sanctæ excellenti Trinitati gloriosæ, in qua adoro omnes tres Personas divinas æquales in virtute & laude & honore & perfectione.

5. *DEUS potens!* Tuus servus orando & contemplando tuam sanctam Trinitatem gloriosam ante tuum gloriosum

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVII. 47
sum Altare dicit, quòd sancta Paternitas generet gloriosam Filiationem, & det processionem Spiritui Sancto perfecto, & quòd gloriosus Filius recipiat generationem à sancta Paternitate, & det processionem Sancto Spiritui perdurabili, & quòd Sanctus Spiritus recipiat processionem à Patre amoroso & à Filio gratioso: etiam tuus servus, *Domine*, intentione orandi tuam sanctam Trinitatem gloriosam dicit quòd gloria & reverentia & honor fiat tuæ sanctæ Paternitati & Filiationi & Processioni, & dicit firmamento & soli & lunæ & omnibus stellis & omnibus individuis animalibus & sensualibus & intellectualibus, quòd adorent & laudent & benedicant tuam sanctam Trinitatem quæ est unus DEUS omnium creaturarum.

6. *O sancta Trinitas amorosa!* Tuus servus dicit quòd nulla Persona in Te sit prior aliis nec minor aliis nec ulla earum quidquam faciat sinè aliis nec ulla valeat plus quàm aliæ, imò
omnes

48 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
omnes tres sint æquales sine quantitate in Potestate & Sapientia & Amore & in Perfectione; & , quia nobilitas & excellentia tuæ gloriosæ Trinitatis , *Domine* , est adeò magna & adeò chara & alta quòd mea sensualitas non sufficiat ad orandum eam , propterea me verto ad contemplandum & orandum ipsam oratione intellectuali quæ est plùs disposita & perfecta ad orandum tuam Trinitatem quàm oratio sensualis.

7. c. *Honorator Domine tuorum honoratorum, exauditor Domine tuorum contemplatorum!* Secunda figura orationis est *oratio intellectualis* : unde , quia tuus servus proponit orare & contemplari tuam sanctam Trinitatem gloriosam , propterea sua motiva intellectualis movet memoriam ad memorandum & intellectum ad intelligendum & voluntatem ad amandum ipsam , & hoc facit ut sua anima memorando & intelligendo & amando oret & contempletur & laudet & glorificet & magnificet

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVII. 49
nificet tuam sanctam veram & justam
Trinitatem.

8. Adeò est alta & nobilis & magna & perfecta tua sancta Trinitas, *Domine*, & adeò est mea anima res modica & misera in suo memorare & intelligere & velle, quòd non sufficiat ad tantum orandum & contemplandum eam memorando & intelligendo & amando quantum ipsa est digna orari & contemplari; &, quia meus intellectus non potest tantum intelligere quantum mea voluntas vult & amat tuam sanctam Trinitatem, propterea mea anima per fidem amat & vult & credit omnem virtutem & nobilitatem & bonitatem quam ipsa habet super meam memoriam & intellectum & voluntatem.

9. *O sancta Trinitas virtuosa!* Quandoque accidit quòd mea anima memoret & intelligat & amet Te per fidem quin intellectus tractet de significationibus necessariis significantibus Te per rationes necessarias, & quandoque

D

intel-

50 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
intellectus inquit in memoria signifi-
cationes quæ per rationes necessarias
demonstrant & probant Te esse in nu-
mero trium Personarum & tunc, *Domine*,
mea anima orat & contemplatur
tuam sanctam Trinitatem per veras ra-
tiones significatas & demonstratas per
rationes necessarias: igitur sicut volun-
tas amat per fidem id quod intellec-
tus non intelligit, & memoria memo-
rat id quod voluntas vult, & hæc o-
ratio formatur in figura fidei, ita quan-
do intellectus intelligit tuam Trinita-
tem per rationes necessarias & memo-
ria illas rationes memorat & voluntas
eas amat, tunc formatur oratio in fi-
gura rationis per demonstrationes ne-
cessarias.

10. d. *Singularis Domine in infinita-
te & æternitate!* Quando anima tui
servi movet suam memoriam & suum
intellectum & suam voluntatem ad o-
randum & contemplandum per veras
rationes necessarias tuam gloriosam
Trinitatem, tunc memoria memorat &
intel-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVII. 51
intellectus intelligit & voluntas amat
significationes & rationes necessarias
quibus ipsa significatur & demonstra-
tur; quæ significationes & rationes
sunt quòd Mundus memoretur & in-
telligatur consistere in tribus partibus,
quæ sunt sensualitas & intellectualitas
& animalitas, & quælibet harum tri-
um partium intelligatur consistere in
tribus rebus, quæ sunt materia & forma
& conjunctio utriusque.

II. Unde, quando anima, *Domine*,
memorat & intelligit Mundum esse
in tribus partibus & tres partes esse
Mundum, tunc significatur suo intel-
lectui per rationes necessarias Creato-
rem Mundi esse in Trinitate; quia, per
hoc quòd Mundus sit creatus, signifi-
catur Creator, & per hoc quòd in
Mundo sit unitas & trinitas, signifi-
catur Unitas & Trinitas Creatoris; quo-
niam, si Creator non esset in Unitate
& Trinitate, significaretur humano in-
tellectui quòd Mundus non esset crea-
tus ad significandum Creatorem; &
si

32 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
si ita esset, ipse esset frustra creatus, & Creator esset vanus in suo opere; hoc autem est impossibile, & per hanc impossibilitatem memoratam & intellectam & volitam, formatur oratio intellectualis in anima, quæ prædictas significationes memorat & intelligit & amat memorando & intelligendo & amando impossibilitatem, quæ significat quòd Creator sit unus in Essentia, & trinus in Personis.

12. *Gloriose Domine!* Quia quædam significationes significant rationes necessarias per similitudinem, & aliæ per contrarietatem, propterea Mundus his duobus modis dat humano intellectui significationem de tua sancta Trinitate: dat significationem de ipsa per similitudinem significando eam per rationes suprædictas, & dat significationem de ipsa per contrarietatem significando eam in hoc quòd quælibet pars Mundi sit divisa in tria individua; quoniam, si tuæ tres Personæ dividerentur in individua, esses finitus & terminatus,

tus, sicut Mundus est finitus & terminatus, eò quòd sit divisus in tria individua quorum quodlibet est divisum in tres partes prædictas: igitur, cum Tu, *Domine*, sis infinitus & æternus, & Mundus sit finitus & principiatus, per hoc Mundus significat tuam Trinitatem esse infinitam & æternam significando se & sua individua finita & principiata: igitur, cum hoc ita sit, quando anima memorat & intelligit & amat istas significaciones, quæ tuam gloriosam Trinitatem significant, tunc formatur & figuratur oratio & contemplatio in sua memoria & intellectu & voluntate memorando & intelligendo & volendo rationes necessarias quæ illam significant.

13, e. *Humilis Domine, à quo speramus gratiam & benedictionem!* Quando voluntas facit intellectum inquirere in memoria quomodo nulla substantia creata possit habere perfectionem quin sit divisa in tres res, scilicet in materiam & formam & conjunctionem utriusque,

54 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
que, per hanc significationem, memoria, quæ hoc memorat repræsentat intellectui tuam gloriosam Substantiam perfectam esse unitam ex tribus Personis.

14. Nam in hoc, quòd Tu, *Domine*, facias esse perfectionem substantiæ creatæ in tribus rebus & perfectionem harum trium rerum facias esse in unitate substantiæ, significas de Te ipso in tuo opere tuam Substantiam increatam esse perfectam in tribus Proprietatibus, scilicet in Paternitate & Filiatione & Processione, & istas tres Proprietates esse perfectas in Unitate tuæ simplicis Substantiæ; quia, nisi ita esset, id quod Tu significas in substantia creatâ & in tribus partibus ipsius non significaret Te; &, si ita esset, Tu non significares Te ipsum in tuis operibus, & hoc est impossibile; quoniam, si esset possibile, possibile esset quòd Tu esses contra Te ipsum, quod est de majoribus impossibilitatibus quæ esse possint.

15. Un-

15. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia per hoc, quòd anima volendo memoret & intelligat significationes & demonstrationes per quas creaturæ significant & demonstrant tuam gloriosam Trinitatem, format & figurat in sua memoria & intellectu & voluntate orationem & contemplationem quâ orat & contemplatur ipsam tuam sanctam Trinitatem virtuosam, memorando & intelligendo & amando significationes quæ eam significant & demonstrat secundum propriam figuram quam Tu per creationem designasti & dedisti creaturis, ut eam significant animæ, quæ memorando & intelligendo & volendo eam orat & contemplatur & laudat & benedicit ex omnibus viribus suæ memoriæ & sui intellectus & suæ voluntatis.

16. f. *Domine amande super omnes amores & timende super omnes timores!*

Quando anima memorat & intelligit quòd si in substantia Mundi privaretur sensualitas oporteret quòd in ea
priva-

56 *B. Ray, Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
privaretur animalitas, & si in ipsa privaretur intellectualitas oporteret quòd etiam privaretur animalitas, & si animalitas non esset in substantia Mundi Mundus non esset perfectus in substantia, & ipsa anima vult quòd intellectus recipiat istas significationes, tunc intellectus intelligit quòd unitas Mundi destrueretur, si in eo privaretur aliqua trium substantiarum ex quibus ipse est compositus, scilicet sensualitas vel intellectualitas vel animalitas.

17. *Gloriose Domine!* Si in substantia sensuali vel intellectuali vel animali privaretur materia, oporteret quòd in ea etiam privaretur forma & conjunctio materiæ & formæ; &, si in ipsa privaretur forma, oporteret quòd etiam privaretur materia & conjunctio; &, si in ipsa privaretur conjunctio, oporteret quòd etiam privaretur materia & forma; &, si istæ tres res privarentur in substantia creata, substantia creata nihil esset: igitur,

tur, cùm hoc ita sit, privatio harum trium rerum, scilicet materiæ & formæ & conjunctionis utriusque, esset defectus & destructio substantiæ

18. Unde, quando anima, *Domine*, memorat & intelligit & vult hæc supradicta, & per hanc memoriam & intelligentiam & voluntatem se vertit ad memorandum & intelligendum & volendum perfectionem tuæ divinæ Substantiæ, per hoc quòd sit in tribus Personis, tunc in sua memoria & intellectu & voluntate formatur & figuratur oratio & contemplatio, qua orat & contemplatur tuam sanctam Paternitatem & Filiationem & Processionem, quæ sunt perfectè una gloriosa Substantia divina, in qua esset defectus, si in ea privaretur aliqua trium Personarum, sicut esset defectus in substantia creata, si in ea privaretur aliqua trium prædictarum rerum; &, quia tua divina Substantia, *Domine*, est sinè ullo defectu, per hoc significatur quòd sua perfectio sit in tribus divinis Personis

58 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
sonis gloriosis, & quòd perfectio trium
Personarum sit in tua divina Substan-
tia gloriosa.

19. g. *Excellent Domine alte super
omnes altitudines, magne super omnes
magnitudines!* Tuus servus & tuus con-
templator, *Domine DEUS*, orat &
contemplatur omnes tuas gloriosas
Qualitates & Virtutes, eò quòd ipsæ
significant & demonstrent tuas tres
Proprietates, quæ sunt tua gloriosa Tri-
nitas; quia in tua Substantia, tua In-
finitas dat significationem de magni-
tudine, & tua Vita dat significatio-
nem de sapientia, & tua Æternitas
dat significationem de concordantia
& durabilitate; &, quia intellectus
recipit istas significationes tuæ Trini-
tatis, propterea memoria memorat &
voluntas amat tuam sanctam Infinita-
tem & Vitam & Æternitatem.

20. *Sanctificate Domine!* Sicut In-
finitas & Vita & Æternitas significant
in tua Substantia tres Proprietatès ab
invicem diversas, ita Potestas & Sa-
pientia

scientia & Amor & Simplicitas & Gloria & Perfectio significant in ipsa tua Substantia easdem Proprietates: igitur, cum hoc ita sit, propterea tuus servus orat & contemplatur & laudat & benedicit tuas gloriosas Qualitates & Virtutes substantiales & essentielles, quæ dant significationem de tua sancta Trinitate, quia orando & contemplando eas, orat & contemplatur ipsam tuam sanctam Trinitatem virtuosam.

21. *Amorose Domine!* Sicut tuæ Qualitates & Virtutes dant significationem de tua sancta Trinitate gloriosa, ita omnes creaturæ & earum qualitates & proprietates dant significationem de ipsa; sed, sicut humanus intellectus non potest recipere omnes proprietates & qualitates nec omnia individua & differentias & accidentia creaturarum, ita non potest recipere omnes significationes & demonstrationes quas creaturæ dant de tua sancta Trinitate benedicta: igitur, cum hoc ita sit, sicut homo est obli-

bliga-

60 *B. Ray. Lullii Lib. Contempl. Vol. III.*
bligatus ad orandum & contemplan-
dum tuas gloriosas Virtutes eò quòd
dent demonstrationem de tua glorio-
sa Trinitate, ita est obligatus ad a-
mandum omnes creaturas in omni eo
in quo potest percipere ipsas dare sig-
nificationem & demonstrationem de
illa.

22. h. *O Domine DEUS, qui tuam
sanctam Trinitatem revelas omnibus il-
lis quibus vis!* Sicut figura sensualis
formatur in speculo, & imaginatio,
quæ est figura intellectualis, formatur
in memoria, ita creaturæ sensuales
formant figuram sensualem significan-
tem intellectuali figuræ tuam Trini-
tatem, ut intellectualis figura forme-
tur in memorando & intelligendo &
volendo ipsam, & per hanc memori-
am & intelligentiam & voluntatem, a-
nima memorando & intelligendo &
volendo oret & contempletur ipsam tu-
am amorosam Trinitatem.

23. *Iuste Domine!* Sicut figura sen-
sualis in speculo non potest figurari
homi-

homini cæco eò quòd careat visu corporali, ita infideles qui non credunt tuam sanctam Trinitatem non possunt percipere significationes quas tuæ Qualitates & creaturæ dant de ipsa, eò quòd sua voluntas eam non velit nec amet; quia, si eam vellet & amaret, intellectus inquireret in memoria significationes eam significantes, & perciperet rationes necessarias significatas & demonstratas per tuas Virtutes & per tuas creaturas: igitur, cùm hoc ità sit, propterea infideles non laudant nec orant nec contemplantur tuam sanctam Trinitatem quæ est suus DEUS & suus Creator & suus Benefactor & suus Judex.

24. Sicut homo sensualitèr decipitur aspiciendo pomum pulchrum & sanum ex parte quam videt, & putridum ex alia parte quam non videt, & hæc deceptio formatur in eo per defectum visûs corporalis qui non videt pomum ex omni parte, ita, *Domine*, infideles ignorant significatio-

nes

62 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
nes sensuales significantes tuam Tri-
ninitatem, eò quòd sua voluntas non
amet nec velit eam; & sicut homo
nescius figurat in suo intellectu falsam
figuram quando ei videtur in tua Vo-
luntate esse accidens, eò quòd amet Pe-
trum quando facit bonum, & cum dis-
amet quando peccat, ita infideles igno-
rant significationes intellectuales signifi-
cantes tuam sanctam Trinitatem: igitur,
sicut intellectus hominis reciperet ve-
ram figuram si affirmaret & cogitaret
quòd tua Sapientia simul sciat bonum &
malum quod facit Petrus, & propterea
non alteretur tua Voluntas in amando
& disamando eum, ita si infideles tan-
tum memorarent & intelligerent & vel-
lent tuam Trinitatem quantum tuam
Unitatem non ignorarent significatio-
nes intellectuales demonstrantes ipsam
Trinitatem.

25. i. *O Domine, ad quem mea anima
recurrat quando habet defectum in suo
memorare & intelligere & velle! Quan-
do mea anima memorat & intelligit
suam*

suam voluntatem velle tuam gloriosam Trinitatem super vires memoriæ & intellectûs, tunc desiderat quòd memoria eam memoraret in omni quo eam non memorat & intellectus eam intelligeret in omni in quo eam ignorat; &, quando ipsa memorat & intelligit istum Mundum non esse locum in quo possit adeò perfectè memorare & intelligere tuam Trinitatem sicut est alius, tunc desiderat esse cum memoria & intellectu in gloria in qua tua Sancta Trinitas perfectè memoratur & intelligitur & amatur.

26. *Gloriose Domine!* Sicut sol est paratus quoad se ad demonstrandum suum splendorem, ita homini cæco sicut habenti visum, ita tua sancta Trinitas quo ad se est parata ad demonstrandum se ipsam ita in hoc Mundo sicut in alio; sed, quia anima non potest habere in actu memoriam & intellectum & voluntatem sinè corpore & corpus est corruptum per primum peccatum, propterea anima in hoc Mundo

do

64 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
do non habet illam dispositionem & directionem ad memorandum & intelligendum & volendum & orandum & contemplandum tuam Trinitatem quam habet in cœlesti gloria in qua non habet ullam corruptionem nec ullum peccatum.

27. *Sancta Trinitas!* Adeò est anima hominis occupata & impedita in memorando & intelligendo & volendo res corpori necessarias ad comedendum & bibendum & induendum & ad alias indigentias quas habet, quòd vix possit memorare & intelligere Te & significationes quæ Te significant; sed in alio sæculo non erit ita, quia, eò quòd corpus erit glorificatum & non indigebit cibo & potu nec ulla alia re, anima erit directa & parata ad continuò memorandum & intelligendum & amandum Te: igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, & omnes memorations & intellectiones & volitiones quas homo habet in hoc Mundo, non valeant tantum quantum una sola memora-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVII. 65
moratio & intellectio & volitio alterius sæculi; quare homo in hoc Mundo timet mori & relinquere præsentem vitam miseram?

28. k. *Cælestis Domine, qui es Sanctus Sanctorum & Virtus omnium virtutum!* Tertia figura orationis est oratio composita ex sensuali & intellectuali: unde dicimus nullum hominem posse orare & contemplari tuam gloriosam Trinitatem sine duabus conditionibus, quarum prima est quod primo formet orationem in duabus figuris, & postea eam ponat in habitu in tertia figura, & secunda est quod in tertia figura sit virtuosus & sine peccato & vitio.

29. Unde benedicta sis sancta Trinitas gloriosa; quia, sicut tertia figura orationis non posset formari sine duabus primis, ita ipsa non posset durare & continere in se ipsas duas figuras sine virtutibus & sine privatione vitiorum: igitur cum hoc ita sit, *Domine*, quotiescunque homo utatur

E

juisti-

justitia vel misericordia vel humilitate
vel continentia vel pœnitentia vel ali-
qua alia virtute orat & contemplatur
& amat & laudat tuam sanctam Tri-
nitatem virtuosam,

30. Igitur, cùm hoc ita sit, *Do-
mine*, beati sunt omnes qui in hac
tertia figura orant & contemplantur
tuam sanctam Trinitatem gloriosam;
quia, quidquid faciant, sive loquan-
tur sive taceant sive eant sive stent
sive dormiant sive vigilent sive come-
dant sive jejurent & sic de aliis rebus,
semper orant & contemplantur ipsam:
igitur, cùm hoc orare & contemplari
tuam Trinitatem sit adeò bona oratio
& contemplatio & hæc sit formata in
tot rebus & per tot res in tertia fi-
gura, quid faciunt homines quare non
orant & contemplantur ex om-
nibus suis viribus sensualibus
& intellectualibus tuam
sanctam Trinitatem
divinam?

CAPUT

CAPUT CCCXVIII.

*Quomodo homo oret & contempletur
Essentiam nostri Domi-
ni DEI.*

1. **O** DEUS Factor & Creator omni-
um rerum, cui fiat reverentia
& honor! Qui vult orare & contem-
plari tuam divinam Essentiam glorio-
sam, oportet, *Domine*, quòd eam o-
ret & contempletur sensuali & intel-
lectuali oratione, & quando cessabit ab
oratione sensuali & intellectuali, oportet
quòd ambas figuras recondat in ter-
tia figura orationis.

2. *Sanctificate Domine!* Qui vult o-
rare & contemplari & laudare & be-
nedicere tuam excellentem Essentiam
divinam, necessariò oportet quòd di-
rigat & ordinet sensus sensuales & in-
tellectuales & tres virtutes & quinque
potentias animæ; quia, quin omnes
istæ res essent directæ & ordinatæ ad
oran-

orandum & contemplandum tuam gloriosam Essentiam, non posset homo formare & figurare tres figuras orationis, quibus dignum est eam orare & contemplari & amare & laudare.

3. Et, quando homo, *Domine*, omnes prædictas res disposuerit & ordinaverit ad orandum & contemplandum tuam divinam Essentiam, oportet quòd ordinet & dirigat quatuor modos per quos eam oret & contempletur, quorum primus est, quòd eam oret in hoc quod ipsa est, secundus, quòd eam oret in hoc quod ipsa non est, tertius quòd eam oret in hoc quòd de ipsa cognoscit, & quartus, quòd eam oret in hoc quod de ipsa non cognoscit.

4. b. *O sancte splendor omnium splendorum! O sanctum lumen omnium luminum! Primus modus est, quando homo orat & contemplatur tuam gloriosam Essentiam in hoc quod ipsa est: unde tuus servus genuflexus osculatur terram*

terram & elevat suas manus & suos oculos ad coelum dicendo corde humili & devoto & oculis lacrimosis: gloria & virtus & reverentia & honor fiat, *Domine*, tuæ divinæ Essentiæ quidquid ipsa sit in se ipsa, & id quod ipsa est, orat & contemplatur tanquam DEUM gloriosum tuus culpabilis servus poenitendo suorum gravium peccatorum.

5. *Gloriose DEUS!* Quidquid tua Essentia sit in se ipsa orat & contemplatur tuus servus, tanquam DEUM fortem mirabilem infinitum vivum æternum potentem sapientem amorosum simplicem gloriosum perfectum justum misericordem humilem gratiosum Creatorem & Patrem & Dominum omnium creaturarum: unde benedicta & orata & contemplata sit, *Domine DEUS*, tua Essentia quidquid ipsa sit in ipsa, & ab ea, & per eam, & in ea sperat gloriam & virtutem & gratiam & benedictionem tuus servus & tuus contemplator, & omnibus

70 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
bus creaturis dicit, quòd ei dent glo-
riam & laudem.

6. *Aeterne Domine!* Quia meus in-
tellectus non potest intelligere quid sit
tua Essentia in se ipsa, memoria non
potest memorare id quod ipsa est in
se ipsa, sed mea voluntas vult eam
orare & contemplari in quacunque re
ipsa sit in se ipsa; & propterea for-
matur oratio & contemplatio in vo-
luntate, & per hanc figuram in vo-
luntate formatam, recipiunt memo-
ria & intellectus figuram orandi &
contemplandi ex sua potestate rem, quæ
est tua Essentia in se ipsa, quidquid
ipsa sit.

7. c. *Sapiens Domine in omnibus sa-
pientiis; iuste Domine in omnibus iusti-
tiis! Secundus modus est, quando homo
orat & contemplatur tuam divinam Ef-
sentiam in hoc quod ipsa non est: un-
de tuus servus orat & contemplatur
tuam divinam Essentiam dicendo, quòd
ipsa non sit corpus nec materia nec
res creata nec res habens principium
nec*

nec finem nec res habens culpam nec peccatum nec corruptionem nec defectum nec res mobilis nec alterabilis nec constringibilis nec potens habere ullam passionem.

8. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua gloriosa Essentia; quia per hoc, quòd ipsa non sit ulla prædictarum rerum, eam orat & contemplatur tuus servus memorando & intelligendo & volendo & dicendo quòd tua Essentia sit in se ipsa adeò nobilis & excellens & magna quòd nulla prædictarum rerum sit digna esse in ea.

9. Quando tuus servus, *Domine*, memorat & intelligit, & sua voluntas amat, quòd non sit alius DEUS præter Te, tunc in sua intellectualitate & sensualitate formatur oratio, qua orat tuam gloriosam Essentiam memorando & intelligendo & volendo unum DEUM & non duos nec plures, & dicendo quòd unus DEUS sit illa res quæ est tua Essentia in se ipsa; & quando

quando mea intellectualitas & mea sensualitas affirmant per veras rationes necessario significantes humano intellectui id quod Tu non es, tunc orant & contemplantur illam rem quæ es Tu in Te ipso per negationem illarum rerum, quarum nulla Tu es.

10. d. *Fortis Domine super omnes fortitudines, potens Domine super omnes potestates!* Tertius modus est quando homo orat tuam divinam Essentiam in hoc quod de ipsa cognoscit: unde dicimus, quod per hoc, quod tuus servus memoret & intelligat & velit tuam Essentiam esse infinitam & vivam & æternam & potentem & sapientem & amorosam & simplicem & gloriosam & perfectam, habeat cognitionem de tuis Virtutibus quæ sunt in tua Essentia, quas Virtutes orat & contempletur memorando & intelligendo & amando & nominando intentione orandi & contemplandi tuam divinam Essentiam.

11. *Gloriose Domine!* In quantum
meæ

meæ sensualitates & meæ intellectualitates sufficiunt ad habendum cognitionem de tuis Virtutibus & Qualitatibus, in tantum eas orant videndo & memorando & intelligendo & amando eas; & in quantum meæ sensualitates & meæ intellectualitates fruuntur tuis Virtutibus, in tantum orant & contemplantur tuam Essentiam gloriosam, quæ est tuæ Virtutes, quæ sunt unum & idem cum ipsa.

12. Igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, qui benè & perfectè vult contemplari & orare tuam sanctam Essentiam divinam, conetur quantum possit ex omnibus suis viribus sensualibus & intellectualibus habere cognitionem de tuis Qualitatibus & Virtutibus, & oret & contempletur quamlibet earum per se & omnes in simul ex omnibus viribus suorum sensuum sensualium & intellectualium; quia, sicut vir amat mulierem, quando memorat & intelligit faciem vel oculos vel capillos vel alias pulchras dispositiones ipsius, ita
homo

homo orat & contemplatur tuam Essentiam, quando nominat & laudat & memorat & intelligit tuam Infinitatem vel Potestatem vel Sapientiam vel quamcumque tuarum Virtutum & Qualitatum.

13. c.. *Principiator & Factor Domine Mundi & omnium rerum!* Quartus modus est, quando homo orat tuam divinam Essentiam *in hoc quod non cognoscit de ipsa*: unde dicimus quòd, quia nostra sensualitas non potest videre quid sit tua divina Essentia in se ipsa, nec nostra anima potest hoc memorare & intelligere, propterea nos non possumus nominare illam rem, quæ est tua Essentia in se ipsa, nec memoria potest eam memorare, eò quòd intellectus eam non intelligat, nec intellectus potest eam intelligere, eò quòd memoria eam non memoret.

14. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, voluntas amat in tua divina Essentia id quod in ea sensualitas non potest nominare nec intellectualitatem
memo-

memorare & intelligere, & propterea voluntas amando orat & contemplatur id quod anima non cognoscit in tua Essentia, & sensualitas orat tuam Essentiam dicendo & scribendo hæc verba, & memoria eam orat memorando se non sufficere ad memorandum id quod ipsa est, & intellectus eam orat & contemplatur intelligendo eam esse adeò magnam, & se adeò parvum, quòd non sufficit ad intelligendum quid ipsa sit in se ipsa.

15. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua Essentia quidquid ipsa sit in se ipsa; quia, in quantum tuus servus deficit cum suis sensibus corporalibus & spiritualibus & non potest sufficere ad attingendum & cognoscendum *Esse* ipsius, in tantum memorat & intelligit eam majorem & perfectiorem in se ipsa, & suas sensualitates & suas intellectualitates minores; & in quantum percipit & cognoscit majorem & nobiliorem tuam Essentiam, eò quòd non possit sufficere ad cognoscen-

76 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
noscendum id quod ipsa est in se ip-
sa, in tantum sentit suas sensualitates
& intellectualitates vehementiùs obli-
gatas ad orandum & contemplan-
dum excellens *Esse* tuæ gloriosæ Deita-
tis.

16. f. *O Domine DEUS, qui ordina-
ta voluntate figuras nostro intellectu
quenam res sint possibiles!* Sicut per
nimiam voluntatem falsò figuratur in
intellectu esse possibilem rem quæ est
impossibilis, ita per magnam abundan-
tiam meæ voluntatis, mea anima vult
orare & contemplari tuam gloriosam
Essentiam amando & volendo in ea id
quod memoria non potest memorare
nec intellectus intelligere.

17. Nam adeò dignum est quòd
tua Essentia, *Domine*, sit amata & vo-
lita, quòd voluntati non sufficiat a-
mare ipsam secundum quod memoria
potest eam memorare & intellectus in-
telligere, imò debet velle esse adeò
magna in amando ipsam, quòd super
memoriam & intellectum debet eam
amare

amare & orare & contemplari; quia, sicut voluntas hominis pauperis qui recipit in domum suam nobilem Principem non sufficeret ad honorandum eum si esset in quantitate æqualis suæ potestati, imò oportet ipsam esse majorem ut desideret posse satisfacere Principi secundum honorem ipsius, ita voluntas tui servi haberet defectum in se nisi plus amaret tuam Essentiam quam memoria possit eam memorare & intellectus intelligere.

18. Nam, sicut voluntas hominis pauperis hospitio recipientis nobilem Principem haberet defectum, nisi vellet plus dare ei quam possit, ita, *Domine*, si mea voluntas non vellet amare & orare & contemplari tuam Essentiam plus quam mea memoria possit eam memorare & meus intellectus intelligere, haberet defectum in orando & contemplando & amando ipsam: igitur, cum hoc ita sit, si mea voluntas est obligata ad amandum tuam Essentiam in hoc quod memoria non

non potest eam memorare & intellectus intelligere, maledicta est voluntas infidelium quæ non vult orare & contemplari tuam Essentiam in illis Proprietatibus, quas memoria ipsorum potest memorare & intellectus intelligere.

19. g. *O Domine, qui aggratias meam memoriam quando memorat tuam gloriosam Perfectionem!* Quando mea anima memorat & intelligit se & memorat & intelligit tuam gloriosam Essentiam, tunc percipit & cognoscit multò plus esse in ea id quod obliviscitur & ignorat, quàm id quod memorat & intelligit, quia non est possibile, nec secundùm rationem, nec secundùm naturalem cursum quòd res finita in suo memorare & intelligere & velle possit tantum frui re infinita, quantum in ea ignorat & obliviscitur.

20. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, sicut voluntas intellectualiter orat & contemplatur tuam gloriosam Essentiam

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXVIII. 79
sentiam in hoc quòd eam amet super
id quod memoria non sufficit in ea me-
morare nec intellectus intelligere, ita
sensualitas tui servi orat & contempla-
tur tuam Essentiam quidquid ipsa sit
in se ipsa, dicendo quod anima non pos-
sit memorare nec intelligere nec velle
omne id quod tua Essentia est in se ip-
sa, & propterea ipsa sensualitas non pos-
sit eam nominare nec pronuntiare, cò
quòd non sufficiat ad nominandum id
quod anima non potest memorare nec
intelligere nec velle.

21. *Gloriose Domine!* Sicut voluntas
sufficit ad plùs orandum & contem-
plandum tuam gloriosam Essentiam,
quàm memoria & intellectus secundùm
quod supra diximus, ita similiter ver-
bum sufficit ad plùs orandum & con-
templandum ipsam, quia verbum dicit
quòd oret & contempletur tuam Essen-
tiam in omni quod ipsa est, & in om-
ni quod est in ipsa, & memoria non
potest tantum memorare nec intellec-
tus intelligere quantum est id quod ip-
sum

80 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
sum dicit se orare & contemplari.

22. h. *Creator Domine Pater cælestis,*
qui es Potestas omnium potestatum! Sen-
sualiter sentimus & intellectualiter in-
telligimus quòd tuus servus plures res
obliviscatur & ignoret in Mundo, quàm
memoret & intelligat in eo, & quòd
plures res sint in Mundo quas ipse non
amat, quàm res quas ipse amat.

23. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*,
& Mundus sit in se & in omnibus
suis partibus finitus & terminatus, & tua
divina Essentia gloriosa sit in se infi-
nita, & nulla res quæ sit in ea sit fi-
nita & terminata, secundùm hoc sig-
nificatur meo intellectui quòd multò
minus sinè omni comparatione sit id
quod meæ sensualitates & intellectua-
litates orant & contemplantur in tua
virtuosa Essentia, quàm sit id quod in
ea non orant nec contemplantur.

24. Unde benedictus sis, *Domine*
DEUS; quia, sicut Petrus qui est in
Occidente non potest memorare nec
intelligere nec velle omnia quæ sunt
in

in Oriente, quoniam si hoc posset, tantum posset memorare & intelligere & velle & nominare quantum sunt omnia quæ sunt in Oriente, ita tuus servus non potest sufficere ad orandum & contemplandum tuam sanctam Essentiam in sua totalitate: igitur, sicut Petrus non vult infirmitatem Guillelmi qui est in Oriente & quem non cognoscit, licet dicat quod velit quidquid est in oriente, ita tuus servus, licet dicat quod velit & oret quidquid est tua Essentia in se ipsa, tamen non sufficit sua voluntas nec suum verbum ad orandum & contemplandum eam; quoniam, si ad hoc sufficeret, sequeretur quod adeo magna esset sua voluntas & suum verbum sicut est tua Essentia, quod est impossibile.

25. i. *Cælestis Domine, qui creasti sensualitates & intellectualitates ad recipiendum significationes tuarum perfectarum Virtutum!* Sicut lapis quem homo projicit non potest tantum manere

F

in

in aëre quantum in terra, eò quòd terra sit suus locus naturalis & non aër, ita anima quando habet actualiter suam memoriam & suum intellectum in oratione & contemplatione tuæ Essentiæ non potest tantum tenere orationem in actualitate, quantum in potentia; quia, sicut lapis meliùs convenit cum terra quæ est suus locus, quàm cum aëre, ita memoria & intellectus meliùs conveniunt in hoc Mundo cum potentia, quàm cum actualitate.

26. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, quando voluntas movet memoriam & intellectum ad orandum & contemplandum tuam gloriosam Essentiam, tunc memoria venit coacta ad memorandum & intellectus ad intelligendum, eò quòd levius sit eis esse in potentia quàm in actualitate, & propterea voluntas venit ferè coacta & constricta in orationem sicut lapis constrictè vadit sursum per aërem, & hoc est ut memoria & intellectus & voluntas habeant majus meritum quando actualiter orant

orant & contemplantur Te; quia, si ita leve esset animæ habere memoriam & intellectum & voluntatem in actu, sicut in potentia, ferè nullum meritum esset ei habere istas virtutes in tua oratione & contemplatione & iau-
de in tuo seruitio.

27. Unde benedictus sis, *Domine*, qui adeò bene hoc ordinasti & direxisti; quia, in quantum corpus per suam corruptionem & peccatum non est directum ut sit animæ ordinatum subiectum in quo ipsa habeat suas virtutes in actu, in tantum habet anima majus meritum quando conatur eas habere in actu in oratione & contemplatione Tuâ: igitur, cum hoc ita sit, quando homo vult orare, & contemplari tuam sanctam Essentiam, & se sentit potentem incipere suam orationem, tunc incipit causa quare potest habere virtuosum memorare & intelligere & velle in sua oratione: unde, sicut oportet quòd homo priùs frangat testam nucis, ut postea veniat ad nucle-

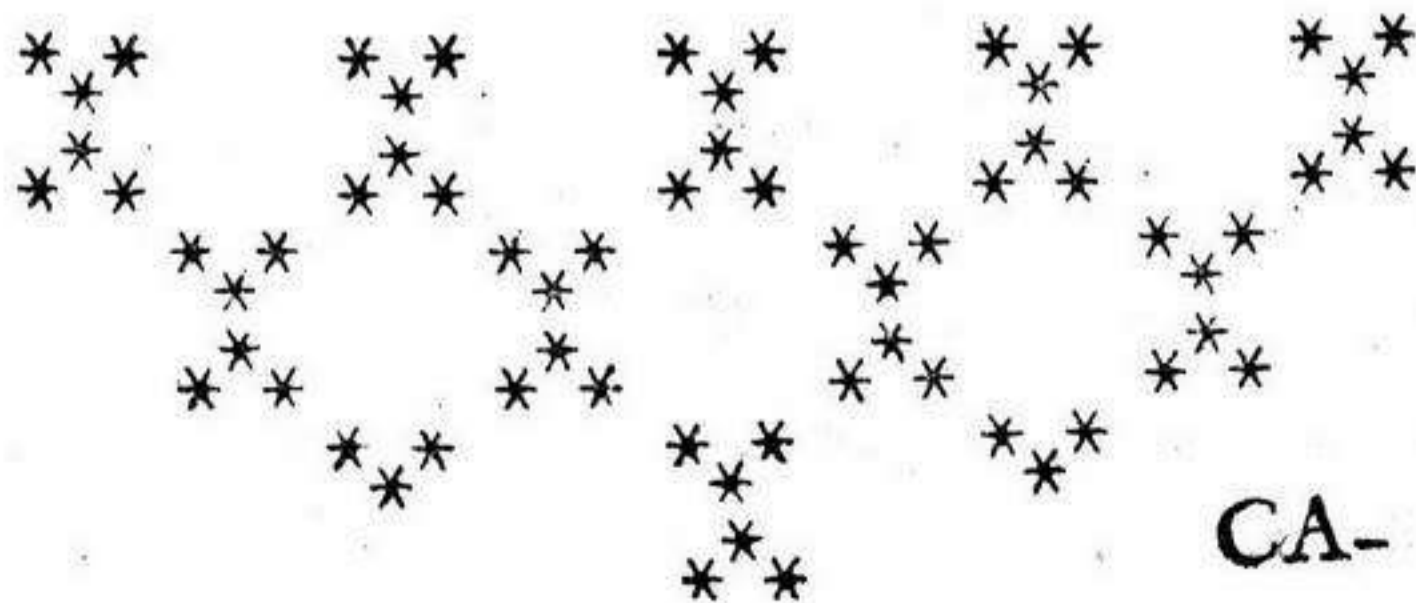
nucleum qui est dulcis, ita oportet, *Domine*, quod homo prius vincat suam sensualitatem ut postea habeat dulcedinem & placitum orando Te in sua intellectualitate.

28. k. *Gloriose Domine omnium illorum qui in hoc Mundo Tibi faciunt reverentiam & honorem!* Quando mea anima habet æqualia suum memorare & suum intelligere & suum velle in oratione & contemplatione tuæ divinæ Essentiæ, tunc Te orat per rationes demonstratas & significatas per necessarias demonstrationes, quæ demonstrantur & significantur quando memoria memorat in oratione id quod intellectus intelligit & voluntas vult, & intellectus intelligit id quod memoria memorat, & voluntas vult, & voluntas vult id quod memoria memorat & intellectus intelligit; sed, quando mea anima orat per fidem tuam sanctam Deitatem, tunc voluntas est major quàm memoria & intellectus, in hoc quod ipsa velit & amet
in

in tua Essentia id quod memoria in ea non potest memorare nec intellectus intelligere.

29. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*, propterea, quando tuus servus orat & contemplatur tuam divinam Essentiam per necessarias rationes, & in aliqua re deficit in sua contemplatione, tunc recurrit ad fidem & contemplatur illam per fidem quæ sufficit ad id ad quod ratio non potest sufficere; & dum tuus servus sic orat, venit dæmon ad suum intellectum & cum falsis demonstrationibus & significationibus vult ei destruere fidem, ut ei destruat orationem, & tunc tuus servus recurrit ad veras rationes & significationes, & statim dæmon resistit ei cum fide, ut extrahat intellectum ipsius à ratione & cum ponat in fide, ut quando cum habeat in fide destruat ipsam cum falsis rationibus; sed meus intellectus, *Domine*, non vult relinquere veras rationes nisi pro vera fide, nec vult relinquere veram fidem, nisi pro veris rationibus.

30. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut homo ambulat duobus pedibus, ita oratio incedit per Rationem & Fidem; & quando dæmon in oratione superat Rationem hominis per falsas rationes & demonstrationes, debet homo recurrere ad veram Fidem; & quando dæmon vult destruere fidem per falsas rationes vel per aliam fidem, debet homo recurrere ad veras rationes significatas per veras demonstrationes necessarias; & qui ita scit resistere & fugere à dæmone in sua oratione, potest orare & contemplari tuam gloriosam Essentiam virtuosa sensualitate & intellectualitate ad gloriam & laudem Tuî qui es noster gloriosus DEUS.

CAPUT CCCXIX.

Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Infinitatem nostri Domini DEI.

1. **D**EUS principium omnium principiorum & finis omnium finium, cui sit gloria & honor omni tempore! Qui vult orare & contemplari tuam sanctam Infinitatem gloriosam, oportet, Domine, quòd tribus virtutibus animæ formet tres figuras orationis quæ sunt: oratio sensualis & oratio intellectualis & oratio composita ex ambabus; & quando ratione aliquarum necessitatum debebit cessare ab oratione sensuali & intellectuali, oportet quòd eas recondat & teneat in tertia figura.

2. *Gloriose Domine!* Sicut Tu creasti Mundum & hominem ut homo oret & contempletur tuam Unitatem & Trinitatem & tuam gloriosam Essentiam,

88 *B. Ray, Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
sentiam, ita vis, quod homo recipiat
significationes sensuales & intellec-
tuales significantes magnitudinem &
nobilitatem tuæ gloriosæ Infinitatis, ut
per illas significationes & demonstra-
tiones oret & contempletur tuam In-
finitatem, & ei faciat reverentiam &
honorem ex omnibus viribus sensuali-
bus & intellectualibus.

3. *Gloriose Domine!* Quando homo
ordinaverit & direxerit suas sensualita-
tes & intellectualitates ad orandum &
contemplandum tuam virtuosam Infi-
nitatem, oportet quod eam oret &
contempletur in tribus rebus, scilicet
in tua Substantia & in tua Trinitate
& in tuis Virtutibus; quia, sicut sen-
sualiter materia est per totum corpus,
ita intellectualiter tua gloriosa Infi-
nitas est per totam tuam Substantiam &
per omnes tuas tres Personas & per om-
nes tuas perfectas Qualitates.

4. b. *O Domine DEUS, qui visum
intellectualem virtuificasti super visum
sensualem! Primus modus orationis est
quan-*

quando homo orat tuam Infinitatem in tua gloriosa Substantia: unde dicimus quòd volentem orare & contemplari sensualiter tuam Infinitatem in tua Substantia, oporteat genuflectere & osculari terram & elevare suas manus & suos oculos in coelum & dicere: gloria & laus & reverentia & honor semper fit tuæ sanctæ Substantiæ divinæ quæ est infinita in terra & in mari & in aère & in coelis, & est super omnes res altas & sub omnibus rebus imis infinita sinè quantitate & terminatione.

3. Tuus fervus, *Domine DEUS*, amat omnes res quæ dant significationem de perfectione, quam tua Substantia habet in sua Infinitate, & tua Infinitas in tua Substantia, & omnes qui tuam Infinitatem sciunt cognoscere in tua Substantia sint amati & honorati & benedicti, & omnes qui tuam Infinitatem honorant & orant & contemplantur amando tuam Substantiam sint laudati & benedicti, & omnes qui in
tua

90 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tua infinita substantia confidunt & spe-
rant & ab illa petunt gloriam & mise-
ricordiam & indulgentiam sint amati
& laudati & benedicti.

6. Igitur, cum substantia corpora-
lis sit finita & terminata, eò quòd sit
composita ex longitudine & latitudine
& profunditate, in quibus non est in-
finitas, tuus servus, *Domine DEUS*,
orat & laudat & benedicit in tua Sub-
stantia Infinitatem per quam tua Sub-
stantia non est finita nec terminata
nec comprehensa sensualiter nec intel-
lectualiter; quia, adeò est tua Infinitas
perfectè & virtuosè in tua gloriosa sub-
stantia, quòd non possit esse in ea ter-
minatio nec alteratio nec finis nec ul-
lum accidens.

7. *c. Potens Domine pie, misericors,*
amorose humilis, & dulcis & suavis!
Sicut sagitta se movet usque ad cer-
tum terminum per impulsum quem ei
dat arcus, ita mea memoria & meus
intellectus se movent intellectualiter ad
contemplandum & orandum tuam In-
finita-

finitatem, secundum virtutem & potestatem quam eis dedisti ; & , sicut sagitta non habet potestatem movendi se ultra terminos in quibus suus motus est terminatus , ita mea anima non potest memorare nec intelligere tuam Infinitatem ultra terminos in quibus sua memoria & suus intellectus sunt terminati ; & , quando mea anima memorat & intelligit tuam Infinitatem esse intra & extra sex rectitudines , & se non sufficere ad memorandum & intelligendum quantum ipsa sit intra & extra illas , tunc mea voluntas amando orat & contemplatur ipsam tuam Infinitatem super memoriam & intellectum.

8. Nam memoria, *Domine*, non potest memorare, nec intellectus intelligere quomodo tua Infinitas sit in tua Substantia, existente tua Substantia intra & extra sex rectitudines, sed voluntas amat & orat & contemplatur tuam Infinitatem quomodocunque sit in tua Substantia ; & , quia voluntas amat id quod memoria non potest me-

92 *B. Ray, Lulli Lib. Contempl. Vol. III,*
memorare nec intellectus intelligere, propterea ipsa orat & contemplatur plus tuam Infinitatem quam memoria & intellectus; &, quia id quod voluntas amat super memoriam & intellectum anima non memorat nec intelligit, propterea est finis & terminatio in voluntate, quæ esset major & melior & ferventior si anima memoraret & intelligeret id quod ipsa amat.

9. *Gloriose Domine!* Sicut Petrus memorat & intelligit se habere animam & corpus, & deficit in memorando & intelligendo quomodo anima & corpus conjungantur, & quomodo anima habeat in corpore suas virtutes in actu, & quomodo redeant in potentiam, ita, *Domine*, anima habet potestatem memorandi & intelligendi & volendi, tuam Infinitatem esse per omnia loca, sed & ultra omnia loca non sufficit ad memorandum & intelligendum & amandum quomodo ipsa sit infinite per totam tuam Substantiam: igitur, cum hoc ita sit, propterea

VO-

voluntas figuratur in duabus figuris, quarum una est quando amat omnes modos quicumque sint, secundum quos tua Substantia est infinita, & alia est, quando non potest amare specialem vel speciales modos, quoniam memoria non potest eos memorare nec intellectus intelligere.

10. d. *O Domine DEUS qui beatificas omnes illos quos Tibi placet! Secundus modus orationis est quando homo orat tuam Infinitatem in tua gloriosa Trinitate: unde dicimus quòd volentem orare & contemplari tuam Infinitatem in tua Trinitate, oporteat eam orare sensualiter loquendo & intellectualiter memorando & intelligendo & volendo in tua potenti Paternitate & in tua sapienti Filiatione & in tua amorosa Processione: igitur, propterea tuus servus orat & laudat & contemplatur tuam Infinitatem per totam tuam sanctam Trinitatem gloriosam.*

11. *Qui vult orare & contemplari tuam Infinitatem in tua Trinitate, Domine,*

mine, oportet quòd memoret & intelligat & velit & dicat : gloria & laus & reverentia & honor sit Infinitati quæ est in tua Paternitate, quæ est infinita in se ipsa, & in Generatione quam dat Filio, & in Processione quam dat Sancto Spiritui, & gloria & virtus & benedictio sit Infinitati quæ est in Filio quantum ad se ipsum, & quantum ad Generationem quam recipit à Patre, & quantum ad Processionem quam dat Sancto Spiritui, & gloria & sanctitas & magnificentia sit Infinitati Sancti Spiritus qui est infinitus in se ipso, & in Processione quam recipit à Patre & Filio.

12. *Virtuose Domine!* Sicut corpus est finitum & terminatum eò quòd sua longitudo & latitudo & profunditas habeant finem & terminationem, ita tua Paternitas & Filiatio & Processio sunt Proprietates infinitæ una sola Infinitate; quia, sicut in corpore longitudo non est in latitudine & profunditate nisi per transversum, ita per contrarium

rium sensum est Infinitas tuæ Paternitatis per totam Filiationem & Processionem, & est Infinitas tuæ Filiationis per totam Paternitatem & Processionem, & est Infinitas tuæ Processionis per totam Paternitatem & Filiationem: igitur, cùm hoc ita sit, per hoc significatur humano intellectui, *Domine*, quòd Infinitas omnium trium Personarum sit una tantum quæ est per omnes tres Personas; sed, quia mea anima non potest intelligere qualitatem nec modum secundùm quem tua Infinitas est per omnes tres Personas, & potest certificari quòd tua Infinitas sit per totam tuam Trinitatem, propterea voluntas formatur in duabus figuris, quarum una est quando amat qualitatem & modum quem anima non potest memorare nec intelligere, & alia quando in amando est in æquali quantitate cum memoria memorante & intellectu intelligente tuam gratiosam Infinitatem.

13. c. *O Liberalis Domine, qui anime*
me

96 *B. Ray. Lulli Lib. Coetempl. Vol. III.*
mæ dedisti memoriam ad Te memoran-
dum & intellectum ad Te intelligen-
dum & voluntatem ad Te amandum!
Tertius modus orationis est quando
homo orat tuam Infinitatem in tuis
Virtutibus: unde, qui vult orare &
contemplari tuam Infinitatem in tuis
Virtutibus, oportet quòd sensualiter
& intellectualiter eam oret & contem-
pletur in tua gloriosa Potestate; quia,
sicut est naturale & proprium & subs-
tantiale tuæ Unitati & Trinitati & tuæ
Substantiæ habere Infinitatem, ita sinè
magis & minùs est naturale & subs-
tantiale & proprium tuæ divinæ Po-
testati habere Infinitatem; &, sicut In-
finitas est naturalis tuæ Sapientiæ &
tuo Amori & tuæ Justitiæ & Miseri-
cordiæ & Humilitati & aliis Virtuti-
bus, ita sinè magis & minùs est natu-
ralis tuæ gloriosæ Potestati.

14. *Gloriose Domine!* Qui vult ora-
re & contemplari tuam Infinitatem in
tua Potestate, oportet quòd sensuali-
ter sentiat & intellectualiter intelligat
quo-

quomodo tua Potestas formetur humano intellectui infinita per sex res, sinè quibus intellectus non posset eam figurare nec intelligere infinitam, quæ sex res sunt, quòd tua Potestas possit creare aliquid de nihilo, & possit reducere aliquid ad nihilum, & possit facere unam rem de alia & possit facere de una re duas vel plures & possit facere de duabus vel pluribus rebus unam & possit substinere sinè alteratione quidquid velit: unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut corpus figuratur intellectui per longitudinem & latitudinem & profunditatem, ita intellectualiter figuratur ei tua Potestas infinita per sex res prædictas.

15. Igitur, cùm Tu, *Domine*, creaveris Mundum de nihilo, & spiritus irrationalium reducas ad nihilum, & cursus naturæ reversurus sit ad nihilum post diem judicii, & ex quatuor elementis componas vegetabilia & animalia & metalla, & ex Naturis divi-

G

na

98 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
na & humana univeris unum JESUM
Christum, & in Unitate JESU Chris-
ti conserves Naturam divinam & Na-
turam humanam sinè alteratione uni-
us & alterius, per hoc significatur &
demonstratur Infinitas in tua gloriosa
Potestate, quæ Infinitas non posset in
ea significari humano intellectui ita
benè ullo alio modo, sicut modo præ-
dicto.

16. f. *Patiens Domine plene amore &
pietate & dulcedine & charitate!* Tu-
us servus, *Domine DEUS*, orat & be-
nedicit tuam sanctam Infinitatem in
tua sancta Sapientia gloriosa, quæ est
infinita in tua gloriosa Substantia &
in tua excellenti Trinitate & in tua
virtuosa Potestate & in tuo gratioso
Amore, & in omnibus aliis tuis Vir-
tutibus, orat tuus servus tuam Sapien-
tiam infinitam quæ est tua Infinitas &
tua Infinitas est ipsa.

17. *Gloriose DEUS!* Quando mea
anima memorat & intelligit causam fi-
nalem propter quam ei dedisti memo-
riam

riam & intellectum, tunc significatur suo intellectui, hanc esse, ut tuam gloriosam Sapientiam sciat esse infinitam in tota tua Totalitate, & sciat omnes tuas Proprietates & Virtutes esse infinitas, & sciat tuam Essentiam creasse omnes creaturas finitas & terminatas intrà tuam Infinitatem; & propterea, *Domine*, voluntas tui contemplatoris vult orare & glorificare & contemplari tuam Sanctam Infinitatem in tua infinita Sapientia.

18. Quia creaturæ sensuales sensualiter, & creaturæ intellectuales intellectualiter significant humano intellectui se esse creatas finitas & terminatas & habentes principium & finem, per hoc significatur, *Domine*, Creator habens Sapientiam infinitam, quoniam sinè ipsa non esset dignus esse Creator, & sinè Creatore non possent esse creaturæ: igitur, quando mea anima memorat & intelligit Infinitatem in tua Sapientia, tunc orat & contemplatur Infinitatem in ipsa, dum intellectus in me-

100 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
memoria percipit significationes &
demonstrationes tuæ infinitæ Sapien-
tiæ.

19. g. *O Domine DEUS, qui es the-
saurus meæ memoriæ & mei intellectus
& meæ voluntatis!* Tuus servus orat
& laudat & benedicit tuam sanctam
Infinitatem in tua sancta Æternitate &
in tuo sancto Amore; quia per hoc,
quòd per totam tuam Substantiam &
per omnes tuas tres Personas & per
omnes tuas Virtutes sint infinitè tua
Æternitas & tuus Amor, necessariò
oportet in tua Æternitate, & in tuo
Amore esse tuam Infinitatem: igitur,
cùm hoc ita sit, tuus amator, *Domine*,
orat & contemplatur tuam Infi-
nitatem in se ipsa & in omni in quo ipsa
est & in omni quod in ea est.

20. *Gloriose Domine!* Quando mea
anima memorat & intelligit tua ope-
ra, tunc significatur meo intellectui,
quòd antequam Mundus esset creatus
jam erant infinitè tua opera in tua
Potestate & Sapiencia & voluntate; &
quia

quia Tu infinite habes in tua Potestate & Sapientia & Voluntate tua opera, propterea tuus servus sensualiter & intellectualiter orat & contemplatur tuam Infinitatem in tuis operibus.

21. Quando tuus servus, *Domine*, memorat & intelligit tuam sanctam Incarnationem & Passionem, & memorat & intelligit quomodo magna humilitas & magnus amor & magna pietas & magna benignitas fecerit conjungere tuam Naturam divinam infinitam cum Natura humana finita terminata vilipensa & occisa à Judæis, tunc tuus servus conatur quantum potest orare & contemplari tuam Infinitatem in tua sancta Incarnatione & Passione & Resurrectione & Ascensione; quia nullæ significationes & demonstrationes sunt nec possunt esse quæ ita bene humano intellectui possint dare significationem de infinita Perfectione quæ est in tuis gloriosis Virtutibus, sicut significationes quæ fiunt in tua Incarnatione & Passione.

22. h.

22. h. *Sapiens Domine amorose benigne gratiose!* Quia tua gloriosa *Justitia & Æquitas* est infinite per totam & in tota tua *Substantia divina*, & est infinite per totam tuam *Trinitatem*, & tua *Infinitas* est in *Justitia & Æquitate*, quæ est infinita per omnes tuas *Qualitates*, propterea tuus servus orat & laudat & benedicit tuam *Infinitatem* in tota tua *Æquitate & Justitia*, quæ *Infinitas, Domine DEVS*, fuit infinite in tua *Æquitate & Justitia* antequam *Mundus* esset creatus,

23 Antequam tempus esset, *Domine*, jam erat tua *Infinitas* in tua dulci, pia & gratiosa *Misericordia* quæ est *consolatio & confortatio & Mater* omnium peccatorum; quia antequam tempus esset, jam infinite erat in Te *Misericordia*, & nunc quando tempus est, est in Te *infinita Misericordia*, & postea quando tempus non erit, tua *Misericordia* erit infinita: igitur, cum hoc ita sit, & tua *Misericordia* sit tota mea spes & totum meum bonum & mea
bea-

beatitudo, propterea oro & laudo & benedico, ex omnibus meis viribus sensualibus & intellectualibus Infinitatem in tua dulci Misericordia gloriosa.

24. *Honorate DEVS gloriose!* Quia tua Infinitas est in tua Sapientia & in tua Misericordia, ideò placuit tibi, *Domine*, uti iustitia & misericordia creando creaturas in tali dispositione & in tali statu quòd homo infinite haberet cognitionem de Infinitate quæ est in tua Iustitia & Misericordia, quam cognitionem non posset homo habere infinite si gloria Paradisi & poena inferni essent finitæ & terminatæ & privarentur suo *esse*: igitur, cum hoc ita sit, propterea oportet quòd oremus & laudemus tuam Infinitatem quæ infinite in gloria & in poena videbitur in tua Iustitia & in tua Misericordia.

25. i. *Rex sancte gloriose, potens super omnes potestates!* Tuus servus orat & contemplatur tuam Infinitatem in gloriosa Humilitate quæ infinite est in tua Substantia divina & in tua Trinitate

104 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tate & in omnibus tuis Qualitatibus;
quia, antequam Mundus esset, jam
erat in Te infinitè Humilitas quam vis
esse manifestam homini infinitè post
tempus per humiliationem quam fecisti
in tempore, quando Te incarnasti in
gloriosa Virgine & humiliasti Huma-
nitatem paupertati & opprobriis & la-
boribus & morti.

26. *Gloriose Domine!* Sicut figura
hominis in speculo eò majorem se de-
monstrat quò plus homo appropinquat
ipsi speculo, ita quò plus univisti &
appropinquasti tuam infinitam Deita-
tem humanæ Naturæ quam assumpsisti
finitam, & quò plus ipsam Humani-
tatem appropinquasti laboribus & mor-
ti in hoc Mundo, eò plus significatur
infinitas in tua gloriosa Humilitate:
quia, sicut Infinitas tuæ Magnitudinis
eò manifestius demonstratur humano
intellectui quò plus memoria potest
memorare & voluntas amare magnitu-
dinem tuæ divinæ Substantiæ, ita, *Do-
mine*, per humilia opera tua Infinitas
eò

eò plùs significatur humano intellectui quò plus memoria memorat & voluntas amat tuam Humilitatem significatam in tua humili Incarnatione & Passione.

27. Sicut humilis Rex plùs demonstrat suo populo suam humilitatem quando se vult humiliare uni pauperi vasallo & vult mori pro amore ipsius, quàm si se humiliaret alii Regi sibi æquali, ita, *Domine*, Infinitas quæ est in tua Humilitate eò plùs significatur humano intellectui quò plùs humana natura fuit corrupta & vilificata per peccatum originale & Tu voluisti esse homo & mori pro homine; & si, ita non esset, humanus intellectus non esset paratus nec directus ad infinitè recipiendum significationes tuæ infinitæ Humilitatis significatæ in infinità unione tuæ Deitatis & Humilitatis.

28. k. *O Domine DEUS digne orari & invocari & benedici!* Tuus servus & tuus amator orat & contemplatur ex omnibus suis viribus sensualibus & intellectua-

tellectualibus tuam Infinitatem in tua Gloria & in tua Bonitate & in tua Perfectione & in omnibus aliis tuis virtutibus & Proprietatibus; quia tua Infinitas ita infinite est in una earum, sicut in alia, & in una Proprietate sicut in alia, in hoc quòd Tu sis in tota tua Essentia infinitus & in omnibus tuis Proprietatibus & in omnibus tuis Virtutibus,

29. *Gloriose DEVS!* Intellectualiter scimus quòd tua Sapientia ita bene sciat malum quod Petrus faciet die lunæ, sicut scit bonum quod facit die dominica, & propterea, *Domine*, tua Voluntas est ita infinita in Te in quantum amat Petrum ratione boni quod facit die dominica, sicut in quantum difamat eum ratione mali quod faciet die lunæ, & hoc ita significatur humano intellectui per tuam perfectam Sapientiam & Voluntatem & per tuam perfectam Justitiam & Misericordiam: igitur, cum hoc ita sit per hunc modum significatur humano intellectui quod

quod in omnibus tuis Virtutibus sit
Infinitas eò quod, si ipsa non esset
in eis, non posset in eis esse perfectio;
&, si perfectio non esset in eis, DEUS
non esset; &, si DEUS non esset,
non esset Infinitas; &, si Infinitas non
esset, non esset res finita, quia non esset
qui eam crearet, quod est impossibile.

30. *Virtuose Domine!* Ratio, qua-
re Petrus amat Guilielmum qui facit
bonum die dominica & non eum disa-
mat ratione mali quod faciet die lu-
næ, est quia sua scientia non est ma-
jor quam sua voluntas, nec sua scien-
tia scit die dominica malum quod Gui-
lielmus faciet die lunæ, & propterea
quando Petrus est in die lunæ & videt
malum quod Guilielmus facit, disamat
eum quem non disamabat die domi-
nica, & tota ista alteratio voluntatis
recipit formam & generationem in Pe-
tro per hoc quod ipse habeat finitam
scientiam & finitam potestatem & fi-
nitam voluntatem & finitam justitiam
& misericordiam: igitur, cum hoc
ita

108 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
ita significetur humano intellectui, per
hanc significationem se mutat intelec-
tus ad recipiendum significationes tuæ
gloriosæ Infinitatis, quam tuus servus,
Domine DEUS, orat & contemplatur
& laudat & benedicit in tota tua Tri-
nitate & in omnibus tuis Virtutibus
& in omnibus tuis operibus & in tota
tua gloriosa Substantia divina.

CAPUT CCCXX.

*Quomodo homo oret & contempletur glo-
riosam Vitam nostri Domini DEI.*

1. **O** *DEUS* vive, gloriose, qui es
a. **O** fons vitæ & honoris! Qui vult
orare & contemplari tuam gloriosam
Vitam, oportet, *Domine*, quòd eam
oret & contempletur sensualiter & in-
tellectualiter & postea ambas oratio-
nes ponat in tertia figura orationis com-
posita ex ambabus figuris.

2. *Virtuose Domine!* Qui vult intra-
re in orationem ad orandum & con-
tem-

templandum tuam amoroſam Vitam, oportet quòd ordinet & dirigat & diſponat ſuos ſenſus ſenſuales & intellec- tuales, & quinque potentias animæ, quia ſinè ordinatione & directione omnium iſtarum rerum, homo non habet poteſtatem nec diſpoſitionem ad contemplandum & orandum tuam glorioſam Vitam.

3. Et quando homo, *Domine*, diſpoſuerit & direxerit & ordinaverit omnes prædictas res, tunc oportet quòd oret & glorificet & contempletur tuam glorioſam Vitam in tua virtuoſa Subſtantia & in tua mirabili Trinitate & in tuis perfectis Virtutibus; quia, ſicut materia ſenſualiter eſt per totum corpus, ita intellectualiter tua glorioſa Vita eſt per totam tuam Subſtantiam & per totam tuam Trinitatem & per omnes tuas glorioſas Virtutes.

4. b. *Sanctificate Domine, Creator & Recreator, Salvator, & benefactor noster!* Tuus ſervus genuflexus oſculatur terram & elevat ſuas manus & ſuos oculos

culos ad cœlum memorando & intelligendo & volendo tuam gloriosam Vitam & dicendo : gloria & laus & reverentia & honor sit omni tempore tuæ Vitæ matri omnium vitarum directioni omnium directionum, quæ est immortalis & essentialis Vita vivens per se, & in se, & est de se ipsa & non de alia vita, & non est similis nostræ vitæ quæ est de alia & per aliam.

5. Tuæ sanctæ Vitæ, *Domine DEUS*, detur gloria & honor; quia, sicut corpus sensualiter est compositum ex longitudine & latitudine & profunditate, ita intellectualiter simpliciter sinè ulla compositione, tua Vita est res vivens habendo infinitatem & æternitatem & potestatem & sapientiam & voluntatem & perfectionem; & , sicut corpus corrumpitur per corruptionem suæ longitudinis & latitudinis & profunditatis, ita per contrarium sensum, tua gloriosa Vita durat per perfectam infinitatem & æternitatem & potestatem & sapientiam & voluntatem & gloriam & benedictionem.

6. Igi-

6. Igitur orata & invocata & sanctificata sit tua Vita, *Domine DEUS*; quia, sicut calor est igni naturalis & aquæ frigus, ita & adhuc multò meliùs sine omni comparatione est naturalis tuæ gloriosæ Vitæ duratio & infinitas & æternitas & potestas & sapientia & voluntas & perfectio; &, sicut igni est naturale dare calorem aëri, & aquæ est naturale dare frigiditatem terræ, ita & adhuc multò meliùs sinè omni comparatione est naturale tuæ Vitæ dare per creationem gratiam & benedictionem & *esse* nostræ vitæ, & est naturale nostræ vitæ vivere per tuam vitam gloriosam & in ea habere suam perdurabilem beatitudinem.

7. c. *Singularis Domine in honoratione & dominio & virtute!* Qui vult orare & contemplari tuam sanctam Vitam gloriosam, oportet quòd sensualiter nominet & intellectualiter consideret significationes quæ eam significant; quia, sicut anima intellectualiter videt suam

vi-

vitam memorando suam memoriam & intelligendo suum intellectum & volendo suam voluntatem, ita beata anima orat & contemplatur tuam Vitam recipiendo significationes significantes in ea infinitatem & æternitatem & potestatem & sapientiam & amorem & perfectionem & alias gloriosas Virtutes.

8. Gloria & benedictio sit, *Domine*, tuæ mirabili Vitæ, quæ non est similis nostræ vitæ; quia, quando nostra anima habet in potentia memoriam & intellectum & voluntatem, tunc habet in sua vita defectum in quantum sua vita est major quando memoria & intellectus & voluntas sunt in actu: unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua Vita, quia in ea nunquam est defectus nec est in ea ulla res nisi actualiter; quoniam, sicut nostra vita per defectum habet uno tempore suas virtutes in actu, & alio habet eas in potentia, ita per perfectionem omnes res sunt in tua Vita actualiter.

9. Tuæ

9. Tuæ sanctæ Vitæ, *Domine DEUS*, fiat reverentia & honor, quia non est similis nostræ vitæ, quoniam in nobis corpus non potest vivere sinè anima, & anima non potest habere in actu suam memoriam nec suum intellectum nec suam Voluntatem sinè adjutorio corporis; sed de tua sancta Vita gloriosa, *Domine DEUS*, non est ita, quia ipsa non vivit nisi per se ipsam, nec indiget ulla re quæ eam juvet ad vivendum & habendum in actu suam potestatem & suam sapientiam & suam voluntatem & suam gloriam & suam perfectionem: igitur, cum hoc ita sit, vita tui servi dat gloriam & honorem tuæ Vitæ, quæ est mater á qua omnes vitæ recipiunt gratiam & benedictionem:

10. d. *Liberalis Domine gratiose gloriose potens!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus vitam hominis esse per totum corpus æqualiter, sed opera ipsius esse plus in una parte corporis quàm in alia, sicut

H

velle

velle in corde & intelligere in fronte & memorare in occipite; quia, locus magis paratus & dispositus est cor ut anima habeat in eo suam voluntatem in actu quàm pedes & manus, & hoc idem est de memoria & intellectu: igitur, cùm hoc ita sit, per hoc significatur quòd vita hominis melius conveniat & plùs consistat in quibusdam partibus corporis quàm in aliis.

11. Unde gloria & benedictio & reverentia & honor, *Domine DEUS*, sit tuæ gloriosæ Vitæ; quia, quando homo memorat & intelligit & vult modum secundùm quem corpus recipit majorem perfectionem ab anima in quibusdam partibus quàm in aliis, significatur suo intellectui perfectio tuæ sanctæ Vitæ gloriosæ, quoniam ipsa est perfectè per totam tuam simplicem Substantiam & per totam tuam sanctam Trinitatem & per omnes tuas gloriosas Virtutes; & non habet in ulla prædictarum rerum majorem virtutem
nec

nec majorem proprietatem nec majorem actualitatem quàm in aliis ; quia, sicut anima eò quòd sit creatura finita & terminata non potest tantam vitam dare quibusdam membris corporis quantam aliis, ita tua Vita eò quòd sit increata & æterna & infinita potest esse æqualis in virtute & bonitate & essentia & perfectione per totam tuam Substantiam & per tuas Personas & Qualitates.

12. Sicut vita animæ est per totum corpus animatum, ita, *Domine*, tua Vita est per omnes res creatas ; sed, sicut vita animæ plus demonstratur in corde & fronte & occipite quàm in pede, ita tua Vita plus demonstratur quibusdam hominibus quàm aliis, secundùm quòd quidam plus eam orant & contemplantur quàm alii ; quia, sicut cor est subjectum magis paratum voluntati quàm pes, ita homines justificant magis parati ad recipiendum virtutem, & gratiam & benedictionem à tua Vita quàm peccatores.

13. e. *Æter-*

13. c. *Æterne Domine, qui es principium omnium principiorum & perfectio omnium perfectionum!* Sicut vita animæ est æqualiter in memoria & intellectu & voluntate, ita tua Vita est æqualiter in tua Paternitate & Filiatione & Processione; quia, sicut memoria & intellectus & voluntas non possent vivere sinè vita, ita tua Paternitas & Filiatio & Processio non possent vivere sinè vita; & sicut vita animæ monstratur in tribus rebus diversis scilicet in memoria & intellectu & voluntate, & ista diversitas figuratur per hoc quòd in anima sint tres virtutes diversæ in proprietatibus, ita tua Vita monstratur in tribus Proprietatibus diversis, scilicet in Paternitate & Filiatione, & Processione; & sicut tres virtutes animæ non sunt diversæ in substantia, eò quòd non sint nisi una substantia, ita tuæ tres Personæ non sunt diversæ in substantia, eò quòd non sint nisi una substantia.

14. *Gloriose*

14. *Gloriose DEUS!* Si per diversitatem figurarum corporalium anima figuraretur in diversitate memoriæ & intellectûs & voluntatis, & non haberet hanc diversitatem in se & de se, sed eam haberet per corpus quod habet cor & frontem & occiput diversa in figura & in locis, sequeretur quòd quando anima esset separata à corpore esset privata diversitate memoriæ & intellectus & voluntatis, & esset sicut vinum quod privatur figura quam recipit in ampulla, quando ipsa frangitur & vinum effunditur; &, si ita esset, *Domine*, nulla anima haberet in alio sæculo gloriam nec poenam vel omnes haberent simul gloriam & poenam; quia, dum non esset in eis voluntas diversa à memoria & intellectu, vel amarent id quod memorarent & intelligerent sive bonum sive malum, vel amarent id quod non memorarent nec intelligerent; &, si ita esset, non esset gloria in alio sæculo diversa à poena infernali, quod est impossibile: igitur,

118 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. V. d. III.*
tur, cum hoc ita sit, propterea tuus
servus memorando & intelligendo &
volendo istas res, recipit significatio-
nes tuæ Vitæ significantes tuam glorio-
sam Trinitatem, & recipiendo eas o-
rat & contemplatur ipsam tuam glo-
riofam Trinitatem memorando & in-
telligendo & amando tuam gloriosam
Vitam.

15. *Gloriose Domine!* Vita animæ
habet tantam voluntatem in pede ho-
minis potentialiter quoad se ipsam,
quantam habet in corde actualiter; sed,
quia cor est paratum instrumentum ut
anima habeat in eo suam voluntatem ac-
tualiter, & pes non, propterea pes & cor
faciunt diversitatem inter actualitatem
& potentiam animæ: igitur, cum hoc ita
sit, per hoc significatur quod tua Vita sit
tanta in tua Voluntate amante homi-
nem justum, quanta est in ipsa disaman-
te hominem peccatorem, & hoc est
quia tua Vita aequaliter est per tuam
Misericordiam & per tuam Justitiam;
sed, quia homo peccator non est dig-
nus

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXX. 119
nus amari à tua Voluntate secundum
quòd est dignus homo justus, prop-
terea, *Domine*, tua Voluntas est æquè
digna in homine peccatore per justi-
tiam puniendo culpam ipsius, sicut in
homine justo præmiando ejus merita;
&, si ita non esset, significaretur quod
tua Vita esset plùs in una tuarum
Virtutum quàm in alia, quod est im-
possibile.

16. f. *Gloriose DEUS fortis super om-
nes potestates!* Sensualiter sentimus &
intellectualiter intelligimus, *Domine*,
quòd anima sit per totum corpus, sed
plus virtutis det quibusdam partibus
corporis quàm aliis; quia, potentia ve-
getabilis est in quibusdam partibus ip-
sius corporis virtuosius quàm in aliis,
sicut in capite piscis quod est sapidius
quàm cauda, & in pectore arietis quod
est sapidius quàm foemur, & in ala
gallinæ quæ est sapidior quàm crus,
& in albu pomi citrini quod est sa-
pidius quàm cortex, & quàm cor in quo
sunt grana, & sic de aliis rebus.

17. *Vir-*

17. *Virtuose Domine!* Sicut anima plùs utitur sua virtute per potentiam vegetabilem in quibusdam rebus quàm in aliis, in quantum dat quibusdam partibus corporis plùs saporis quam aliis, ita ipsa plùs utitur sua virtute per potentiam sensitivam in quibusdam partibus quàm in aliis; quia, plùs utitur sua virtute & vita in quatuor sensibus sensualibus quàm in manibus & pedibus, eò quòd oculis det videre & sentire & auribus audire & sentire & naribus odorari & sentire & palatui gustare & sentire & manibus & pedibus & aliis membris non det nisi sentire tantùm, & etiam cordi dat anima majorem sensationem quàm pedi, & pedi majorem quàm ossi, & sic de aliis rebus.

18. *Humilis Domine!* Sicut potentia sensitiva est virtuosior in quibusdam partibus corporis quàm in aliis, licet anima sit æqualiter in sua virtute per totam potentiam sensitivam, ita tua sancta Vita gloriosa est æqualiter

liter per omnes creaturas & per omnes partes ipsarum, sed plus demonstrat suam virtutem in quibusdam creaturis quàm in aliis, sicut in anima quæ recipit plus virtutis à tua Vita quàm corpus, & corpus plus quàm pomum, & pomum plus quàm lapis, & paradysus plus quàm infernus; igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, quotiescunque homo memoret & intelligat & amet tuam Vitam esse æqualiter quoad se in omnibus rebus & demonstrare plus suam virtutem in quibusdam creaturis quàm in aliis, orat & contemplatur tuam gloriosam Vitam.

19. g. *Creator Domine Pater Benefactor inverte in nostris pressuris & tribulationibus!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd anima det vitam corpori, quia sinè ea corpus non vivit nec potest uti ullo suorum sensuum, nec potest se movere nec durare in sua forma; quia, sicut es naturale animæ esse complementum corporis, ita est naturale corpori corrumpi & putrefieri

122 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
fieri & consumi sinè anima: igitur, cùm
hoc ita sit, per hoc significatur huma-
no intellectui quòd anima semper ha-
beat de sua natura potestatem & vir-
tutem dandi vitam corpori quoties-
cunque corpus sit paratum ad recipi-
endùm vitam & perfectionem ab ea;
sed, quia corpus corrumpitur eò quòd
sua materia non sit contenta de sua
forma & velit aliam recipere, proptere-
a, *Domine*, non potest tantam virtu-
tem habere recipiendi vitam & perfec-
tionem ab anima quantam anima ha-
bet dandi ei vitam & perfectionem;
quoniam, si corpus tantum posset re-
cipere quantum anima potest dare,
semper corpus duraret & esset incor-
ruptibile.

20. Igitur, cùm hoc ita sit, *Domine*,
per hoc significatur humano intel-
lectui tua gloriosa Vita, quæ est vita
& virtus & perfectio omnium creatu-
rarum; sed, sicut corpus non potest tan-
tam vitam recipere ab anima quan-
tam anima quoad se potest ei dare, ita
homo

homo in hoc Mundo corrupto non potest tantum recipere à tua Vita quantum recipiet in alio ; quia per hoc, quòd homo in hoc Mundo sit corruptus per peccatum & non habeat corpus glorificatum, suum corpus non est dignum esse incorruptibile, & propterea non potest durare nec esse immortale ; sed in cœlesti gloria non erit ita, quia homo in ea habebit gloriam sine fine, eò quòd habebit corpus glorificatum immortale sanctificatum & purificatum ab omni peccato.

21. Unde gloria & laus & virtus & benedictio sit, *Domine DEUS*, tuæ sanctæ Vitæ gloriosæ, quæ est Vita super omnes vitas excellens & virtuosa à qua speramus vitam immortalem perdurabilem in tua excellenti beatitudine : igitur, quia tua Vita, *Domine DEUS*, dedit vitam omnibus vitis, & creavit omnes creaturas & est gloria perdurabilis omnium Angelorum & omnium animarum Paradisi & omnium corporum hominum justorum qui intrabunt in gloriam, propterea

124 *B. Ray, Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
terea tuus servus & tuus amator ex omnibus suis viribus sensualibus & intellectualibus orat & contemplatur tuam sanctam Vitam gloriosam.

22. h. *O Sancte Sanctorum, o Domine Dominorum, o Rex Regum!* Sicut superficies corporis continentis aquam dat colorem toti aquæ in superficie superiori & inferiori & in intermedio ipsius aquæ, ita intellectualiter significatur humano intellectui quòd tua gloriosa Vita sit per totam vitam animæ quando anima eam memorat & intelligit & amat & laudat & orat & contemplatur; quia, sicut magnes habet per totum se ipsum virtutem secundum hanc figuram A B C, hoc est quòd A & B & C sint tres terminationes magnetis & A sit facies & B sit intermedium & C sit finis, & totum corpus sit continuatum, ita anima est tota viva & gratiosa & benedicta quando memorat & intelligit & amat tuam gloriosam Vitam; &, sicut si magnes dividatur in duas partes & divisio fiat in B, pervertuntur

tuntur & alterantur rectitudines ipsius magnetis, ita *Domine*, quando anima Te memorat & Te intelligit & non Te amat, pervertuntur & alterantur suæ virtutes; quoniam magnes antequam dividatur respicit ad aquilonem ab A usque ad B, & à B usque ad C respicit ad meridiem, sed post divisionem magnetis prima superficies ipsius B quæ est continua cum A respicit ad meridiem, & alia superficies ipsius B quæ est continua cum C respicit ad aquilonem, & superficies ipsius C respicit ad meridiem.

23. *Gloriose Domine!* Sicut tota virtus magnetis est continua ab A usque ad C quando magnes non est divisus in B, ita tota anima vivit in virtutē & beatitudine in tua Vita quando memoria Te memorat & intellectus Te intelligit & voluntas Te amat; sed, sicut natura ipsius B mutatur & alteratur quando de magnete fiunt duæ partes secundum quod prædictum est, ita quando anima amat aliquam rem obliviscendo

126 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
cendo & ignorando & difamando Te,
tota sua vita pervertitur in mortem
peccati & culpæ; &, licet memoria
Te memoret & intellectus Te intelli-
gat, tamen non vivunt in Te dummo-
do voluntas amet aliam rem plus quam
Te; quia, sicut prima & ultima super-
ficies ipsius B mutantur & alterantur
per divisionem magnetis, & prima su-
perficies partis in qua est C fit prima
respectu superficiei ipsius C, & ultima
superficies partis in qua est A, fit ulti-
ma quæ erat prima respectu B quan-
do ambæ partes erant unitæ, ita, *Do-
mine*, memoria & intellectus qui vive-
bant in virtute quando voluntas Te a-
mabat, moriuntur in peccato & culpa
quando voluntas Te difamat.

24. Unde benedictus sis, *Domine DE-
US*; quia sicut corpus moritur quan-
do anima per corruptionem ipsius se-
paratur ab eo; ita voluntas animæ mo-
ritur in peccato & culpa quando se-
paratur à memoria quæ Te memorat &
ab intellectu qui Te intelligit, & amat
aliam

aliam rem plus quam Te: igitur, cum hoc ita sit, quotiescunque homo memoret & intelligat & amet per significationes prædictas virtutem tuæ gloriosæ Vitæ, orat & contemplatur ipsam tuam gloriosam vitam.

25. i. *Rex Regum, Domine Dominorum, Magne Magnorum!* In quantum anima memorat & intelligit & amat tuam Potestatem & tuam Sapientiam & tuam Voluntatem & alias tuas Virtutes, in tantum vivit recipiendo gratiam & benedictionem à tua gloriosa Vita; & in quantum ipsa memorat & intelligit tuas Virtutes & non amat eas eò quòd amet alias res plus quam ipsas, in tantum moritur in peccato & culpa per hoc quòd non amet id quod memoria memorat & intellectus intelligit de tuis perfectis Virtutibus.

26. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut ignis compositus in nive movetur contra suum cursum naturalem quando tendit deorsum, ita voluntas amat contra suum cursum natura-

128 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
naturalem si amet aliquam rem tantum
vel plus quam Te quando memoria
memorat & intellectus intelligit Te es-
se meliorem & nobiliorem omnibus
aliis rebus: igitur, sicut natura ignis
per naturam nivis alteratur in suo mo-
tu, ita memoria & intellectus alteran-
tur per voluntatem que moritur in hoc
quod aliam rem amet plus quam Te;
& sicut memoria & intellectus mori-
untur in peccato per culpabilem vo-
luntatem, ita voluntas moritur in pec-
cato per memoriam quae memorat &
per intellectum qui intelligit Te esse
dignum amari plus quam ulla alia
res.

27. *Virtuose Domine!* Sicut major
quantitas aquae & terrae in nive cogunt
& constringunt ignem & aërem ad mo-
vendum se contra suam naturam, ita,
quando sua voluntas minus fruitur re-
ceptione gratiae & benedictionis tuae
Vitae quam memoria & intellectus, al-
terat memoriam faciendo eam memo-
rare & alterat intellectum faciendo eum
intel-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXX. 129
intelligere id quod ipsa plus amat, & propterea anima vertit suam memori-
am & suum intellectum ad id quod vo-
luntas plus amat, & hoc idem est de
memoria & intellectu, qui alterant vo-
luntatem ad amandum Te plus quàm
ullam aliam rem quando anima me-
morat & intelligit Te plus quàm ul-
lam aliam rem: igitur, cum hoc ita
sit, cogitando & percipiendo & no-
minando & legendo omnes istas res, o-
rat & contemplatur homo tuam glo-
riosam Vitam, si sua anima eam me-
morat & intelligit & amat.

28. k. *Misericors Domine perdurabilis,*
cui sit reverentia & honor! Sensuali-
ter sentimus & intellectualiter intelli-
gimus omnes sensualitates corporis ef-
se intra intellectualitates animæ inclu-
sas & terminatas & animam habere su-
as intellectualitates intra & extra sen-
sualitates corporis, & propterea dici-
tur quòd corpus sit terminatum intra
vitam & virtutem animæ, & quòd a-
nima sit intra & extra corpus, sicut

I anima

130 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
anima Petri quæ sufficit ad attingen-
dum res plùs & remotiùs quàm corpus
possit eas sentire.

29. Igitur, cùm hoc ita sit, *Do-
mine*, per hanc significationem signi-
ficatur quòd tua gloriosa Vita sit in-
tra & extra Mundum; quia, si anima
quæ est creatura, est essentialiter & præ-
sentialiter intra & extra corpus, quan-
tò plùs tua gloriosa Vita, quæ creavit
quidquid est, potest esse substantialiter &
actualiter & potenter intra & extra
Mundum? igitur benedicta sit, *Dom-
ine DEUS*, tua gloriosa Vita; quia, si
corpus potest habere intra se, continuò
sinè ullo medio, suam longitudinem &
latitudinem & profunditatem, quin a-
nima quæ est in eo, ipsi eas impediat,
quantò plùs tua Vita potest esse in-
tra & extra omnes creaturas, quin ul-
la creatura ei impediat esse intra & ex-
tra ipsas?

30. Unde, quia tua gloriosa Vita,
Domine DEUS, est intra & extra om-
nes creaturas, & est infinita & substan-
tialis

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. 131
tialis in omnibus rebus, & ab ea recipiunt gratiam & sustentationem & benedictionem omnes creaturæ, propterea tuus servus & tuus amator orat & contemplatur & laudat & benedicit ipsam in omnibus locis & extra omnia loca in quibus ipsa est infinita & virtuosa, & placeat tibi quòd, quoniam tua Vita est per omnia loca & extra ipsa essentialiter, per totum Mundum & ab omnibus hominibus laudetur & oretur & invocetur vero memorare & intelligere & velle ad gloriam & benedictionem ipsius tuæ Vitæ, quæ est gloriosa Essentia divina.

CAPUT CCCXXI.

*Quomodo homo oret & contempletur
gloriosam Aeternitatem nostri
Domini DEI.*

1. **O** *DEUS eterne perdurabilis in
a. omni tempore, consolatio &
Spes tui servi! Qui vult orare & con-
tem-*

templari tuam gloriosam Æternitatem, oportet, *Domine*, quòd eam oret & contempletur oratione sensuali & oratione intellectuali, & quando finiet istas duas orationes eas recondat in tertia figura orationis.

2. *Gloriose Domine!* Nullus homo perfectè orat & contemplatur tuam gloriosam Æternitatem, nisi eam oret in omni quod est in tua divina Substantia & in tua gloriosa Trinitate & in tuis perfectis Virtutibus; quia, per hoc, quòd quidquid est in tua Substantia, & in tua Trinitate & in tuis Virtutibus sit æternum, oportet quòd sensualiter & intellectualiter oret homo tuam Æternitatem memorando & intelligendo & volendo eam esse in omni quòd est tua Substantia & tua Trinitas & tuæ Qualitates.

3. Igitur, quia Tu, *Domine DEUS*, creasti creaturas ut humano intellectui faciant demonstrationem de tua gloriosa Æternitate, & ut homo oret & contempletur id quod de Te repræ-

repræsentatur suo intellectui per creaturas, propterea oportet quòd istud Caput dividamus in *quinque* partes per quas significatur duratio creaturarum per quam significatur tua gloriosa Æternitas, quarum partium *prima* est motus localis, *secunda* augmentatio, *tertia* alteratio, *quarta* conservatio, & *quinta* perfectio.

4. b. *Domine simplex sinè omni compositione, qui es nostra gratia & benedictio!* *Prima* pars est *motus localis*: unde dicimus quòd sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus firmamentum moveri localiter in hoc quòd suus motus sit circularis, & elementa moveri localiter in hoc quòd quædam moveantur sursum & alia deorsum, & corpora composita ex elementis moveri ad augmentum & diminutionem, & moveri de uno loco in alium.

5. Igitur, cùm iste motus sensualis demonstratur sensibus sensualibus & intelligatur à sensibus intellectualibus,
per

134 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
per hoc significatur, *Domine*, quòd
creaturæ in quibus ipse est, habeant
principium & finem; quia, omnes res
in quibus est iste motus significant se
habere principium & finem, & per
hoc significant necessariò oportere esse
aliquam rem quæ sit æterna sinè prin-
cipio & fine, cùm non possint esse
res habentes principium & finem quin
res æterna eis dederit esse.

6. Et, quando tua gloriosa Æter-
nitas, *Domine*, significatur humano in-
tellectui per motum localem qui est
in creaturis, tunc ipse intellectus in-
telligendo tuam gloriosam Æternita-
tem debet movere memoriam ad me-
morandum ipsam, & memoria & in-
tellectus debent movere voluntatem
ad amandum eam, & omnes tres de-
bent movere sensualitatem, ut ante tu-
um gloriosum Altare genuflectat &
elevant suos oculos & suas manus in
cælum & dicat: gloria & laus & gra-
tia & benedictio sit tuæ sanctæ Æter-
nitati gloriosæ, quæ est perfecta &
infinita

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. 135
infinita & durans finè fine & finè prin-
cipio.

7. c. *Virtuose Domine plene gratiâ & benedictione!* Intellectualiter intelligimus quòd anima imaginando & cogitando se moveat intellectualiter à quibusdam rebus ad alias, quia uno tempore memorat & intelligit & amat aliquam rem, & alio tempore eam obliviscitur & ignorat & memorat & intelligit & amat aliam, & uno tempore memorat & intelligit aliquam rem, & disamat eam, & alio tempore amat illam rem, quam antea disamabat.

8. *Gloriose DEUS!* Intellectualiter intelligimus quòd Angeli & dæmones se moveant intellectualiter de uno loco in alium, quia sanctus Michaël uno tempore est in cœlo essentialiter, & alio in terra, & uno tempore est in oriente, & alio in occidente, & dæmones uno tempore sunt in terra ad decipiendum homines, & alio secum afferunt animas peccatorum in infernum.

9. Igi-

9. Igitur, cum hoc ita fit, *Domine*, secundum hoc significatur humano intellectui per motum intellectualem quem habent animæ & Angeli & dæmones necessario oportere esse aliquam rem quæ sit æterna sine principio & fine, & dederit principium animabus & Angelis & dæmonibus; & quando ista res æterna significatur meo intellectui per hanc demonstrationem, tunc tuus servus filius tuæ ancillæ orat & contemplatur tuam sanctam *Æternitatem gloriosam*.

10. d. *O JESU Christe gloriose, qui natus es de gloriosa Virgine nostra Domina sancta MARIA! Secunda pars est augmentatio & diminutio: unde dicimus quòd sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus vegetabilia & animalia moveri ad augmentum vel diminutionem per alterationem quantitatis, quæ fit per generationem vel corruptionem: igitur, cum hoc ita fit, iste motus significat in vegetabilibus & animalibus durationem duobus*

bus modis, quorum unus est quando durant à principio in quo incipit in eis generatio, usque ad tempus in quo incipit corruptio, & alius est quando durant à principio in quo incipit corruptio, usque ad finem in quo in eis privatur forma.

11. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia intellectualiter intelligimus, animam intellectualiter se movere ad augmentum vel diminutionem actualitatis virtutum; quoniam, quò plus virtutis habet anima actualiter memorando & intelligendo & volendo justitiam, eò virtuosior est in se & eò plus sapientiæ & boni habet; & quò minus virtutis habet anima in actu & plus vitii, eò minus habet sapientiæ & scientiæ & bonitatis: igitur, cum hoc ita sit, per hoc significatur quòd motus intellectualis animæ duret in virtutibus tantum quantum suæ virtutes sunt in actu & sua vitia in potentia, & duret in vitiis & peccatis tantum quantum vitia sunt in actu & virtutes in potentia.

12. Un-

12. Unde, cùm significetur humano intellectui quòd motus quo corpus movetur per corruptionem & per generationem, & motus quo anima movetur intellectualiter de potentia in actum, & de actu in potentiam in virtutibus vel vitiis duret intra tempus finitum & terminatum, per hoc significatur, *Domine*, tua Æternitas quæ dedit esse motui sensuali corporis & motui intellectuali animæ: igitur, cùm hoc ita sit, per hoc tuus servus qui sensualiter & intellectualiter recipit dictas significationes orat & laudat & contemplatur ex omnibus suis viribus sensualibus & intellectualibus tuam sanctam Æternitatem gloriosam.

13. c. *Sanctificate Domine Salvator noster, qui es Dominus super omnes Dominos & Amor super omnes amores! Tertia pars est Alteratio: unde dicimus quòd sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus firmamentum in suo motu alterare numerum suorum dierum, quia motus quem habet in die*
dominica

dominica non est motus quem habuit in die sabbati, & propterea firmiter firmamentum multiplicat numerum dierum in hoc quòd habeat majorem numerum in die dominica, quàm habuerit in die sabbati & habeat majorem numerum in die lunæ quàm habuerit in die dominica.

14. *Gloriose DEUS!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, *Domine*, vegetabilia & animalia & lapides & montes & alias res elementatas alterari in quantitate & qualitate ratione materiæ quæ corrumpit & generat elementalem formam, & hoc facit materia eò quòd forma prædictarum rerum non habeat virtutem nec proprietatem nec naturam effendi in ea sinè corruptione, & propterea forma venit ad privationem per quam est in materia alteratio formarum per alterationem earum de actualitate in potentiam & de potentia in actualitatem.

15. Et, quando humanus intellectus,

140 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tus, *Domine*, recipit significationes
quas alteratio dat in creaturis, tunc
quærit in memoria significationes tuæ
gloriosæ *Æternitatis*; quia, nisi tua
Æternitas esset, non esset qui creasset
alterationem in creaturis sensualibus
nec in intellectualibus, quoniam nul-
la res alterabilis habet dignitatem es-
sendi per se ipsam, & omnis res fini-
ta per alterationem significat se habe-
re Creatorem & Dominum: igitur, cum
hoc ita sit, propterea tuus servus o-
rat & contemplatur tuam sanctam *Æ-*
ternitatem gloriosam significatam &
demonstratam humano intellectui per
alterationem quæ est in creaturis.

16. f. *O Domine DEUS, qui das gra-*
tiam & benedictionem quibus vis! Sen-
sualiter sentimus & intellectualiter in-
telligimus firmamentum & suas partes
non alterari in forma nec in materia,
nec naturam sensualem alterari in in-
tellectualem, nec intellectualem in sen-
sualem, nec genera nec species nec
individua alterari ad invicem; quia,
substan-

substantia non alteratur in accidens, nec species humana in speciem bestiae, nec Petrus in Guilielmum, & sic de aliis rebus.

17. Unde, cum non sit mutatio nec alteratio in decem prædicamentis, secundum quod prædictum est, per hoc significatur, *Domine*, quod res prædictæ non sint æternæ; quia, si essent æternæ, alterarentur infinite aliæ in alias, & sol alteraretur in lunam & luna in firmamentum, & sic de generibus & speciebus & individuis; quoniam, si in omnibus rebus esset alteratio & mutatio infinite, omnes res alterarentur & mutarentur aliæ in alias & mortui alterarentur in vivos & vivi in mortuos infinite: igitur, cum hoc sit contra id quod sentimus & intelligimus, per hoc significatur humano intellectui impossibile esse ullam mutationem & alterationem esse æternam & infinitam, & per hanc impossibilitatem significatur quod Tu solus sis æternus.

18. *Virtuo-*

18. *Virtuose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus sensus sensuales & intellectuales & tres virtutes animæ & quinque potentias non alterari nec mutari ad invicem; quia, visus non alteratur in auditum, & sic de aliis sensibus sensualibus, nec cogitatio alteratur in perceptionem, & sic de aliis sensibus intellectualibus, nec memoria alteratur in intellectum nec è converso, & idem est de voluntate, nec potentia vegetativa alteratur in sensitivam, & sic de aliis: igitur, cum hoc ita sit, & quælibet istarum rerum duret in se ipsa, quin alteretur in aliam, & omnes sint alterabiles in quantitate & qualitate sicut supra diximus, per hoc significatur quòd res sensuales & intellectuales uno modo sint alterabiles & alio non, & per hoc significatur, *Domine*, tua incommutabilis & inalterabilis Æternitas quæ dedit alterationem creaturis in hoc quod voluit & eas sustinet ne alterentur alio modo, & per hoc tuus servus orat & contem-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. 143
contemplatur tuam sanctam Æternita-
tem gloriosam.

19. g. *Pie Domine, in cuius pietate
firmatur & confidit mea spes! Quarta
pars est conservatio: unde dicimus quòd
sensualiter sentiamus & intellectualiter
intelligamus formam in corpore ele-
mentato non posse conservari in du-
ratione æternaliter, & hoc est ratio-
ne materiæ ei subjectæ, quæ est com-
posita ex contrarietatibus: unde, cum
Mundus sit compositus ex naturis sen-
suali & intellectuali & animali, & in-
dividua corporalia elementata sint com-
posita ex contrarietatibus, per hoc sig-
nificatur quòd Mundus non conserve-
tur per suam naturam & per suam pro-
prietatem, quia nulla forma compo-
sita, in qua sint contrariæ qualitates,
significat se posse habere conservatio-
nem à se ipsa: igitur, cum hoc ita sit,
per hoc significatur, quòd conserva-
tio Mundi sit ab alio & non à se ip-
so, quod aliud est tua divina Æter-
nitas.*

20. Sicut in corpore elementato forma non venit à se ipsa, imò venit à materia quæ per suas contrarietates generat in se formam in qua se demonstrat, ita, *Domine*, forma non potest conservari per se ipsam in materia; quia, si posset, non sineret se destrui & corrumpi à materia sibi subjecta, quæ ita habet naturam corrumpendi formam, sicut generandi ipsam; & sicut contrarietas quam materia habet in se, in hoc quòd sit composita ex quatuor qualitatibus universalibus, est ratio & causa formæ ut generetur & corrumpatur, ita elementalis materia est ratio & causa animæ ut non possit dare corpori naturam immortalem nec ipsum possit conservare perdurabiliter sinè morte, & hoc est quia corpus non potest esse perdurabiliter subjectum ordinatum animæ, & ratione suæ inordinationis, oportet quòd anima separetur ab eo, & ipsum necessariò moriatur.

21. Sensualiter sentimus & intellectu-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. 149
tualiter intelligimus, *Domine*, quòd
forma habeat majorem nobilitatem
in materia quando est in ea actuali-
ter, quàm quando est in ea potentiali-
ter, & hoc idem est de materia, quia
multò plus demonstratur per formam
actualem, quæ eam repræsentat, quàm
per formam potentialem, quæ eam non
repræsentat: unde, cùm forma non
possit durare in actualitate, per hoc
significatur quòd ipsa habeat defectum
in se ipsa, & materia similiter; quia,
si in forma & materia non esset de-
fectus, sequeretur quòd forma esset &
duraret semper in actualitate: igitur,
cùm forma & materia habeant de-
fectum, *Domine*, per defectum ip-
sorum significatur perfectio tuæ glo-
riosæ *Æternitatis*, quæ dat formæ ac-
tuali tantam durationem & conser-
vationem in materia, quantam vult, &
per hoc tuus servus orat & contem-
platur tuam sanctam *Æternitatem* glo-
riosam.

22. h. *O Domine DEUS, in quo mea*
K *ani-*

146 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
anima confidit & sperat! Sicut est ma-
jor concordantia & similitudo inter
animal & motum, quàm inter vegetabile
& motum, ita significatur quòd du-
rabilitas & tua *Æternitas* convenient
in natura, per quam convenientiam
significatur quòd motus non conveniat
cum tua *Æternitate*, & per hanc dis-
convenientiam significatur quòd per-
manentia & tua *Æternitas* convenient:
igitur per hoc quòd firmamentum sit
mobile significatur ipsum non esse æter-
num & esse principiatum, & suum
principium significat quòd ipsum non
conservetur à se, imò conservetur ab
alio.

23. *Gloriose Domine!* Intellectualiter
intelligimus quòd in anima hominis
materia intellectualis non habeat na-
turam corrumpendi formam intel-
lectualem, nec forma habeat naturam
destruendi se ipsam in materia, & hoc
est quia materia non est corporalis nec
composita ex contrariis qualitatibus,
& propterea quantum ad hoc non sig-
nifi-

nificatur quòd sua conservatio sit ab alio ; sed , quia anima non potest uti suis virtutibus sinè adjutorio corporis quod oportet esse subiectum actualitati earum , per hoc significatur quòd anima habeat defectum in conservando suas virtutes in actu, quoniam per se ipsam non potest eas habere in actu & per defectum corporis oportet quòd priventur actualitate : igitur , cùm hoc ita sit , *Domine* , per prædictum defectum significatur quòd anima non conservetur à se ipsa sed à alio , quod est tua sancta *Æternitas* quæ eam conservat, ut ab ea cognoscatur sua excellens nobilitas.

24. Unde , cùm probaverimus , *Domine* , quòd Mundus quoad suam sensualitatem & intellectualitatem & animalitatem non possit conservari à se ipso, imò oporteat eum conservari ab alio , per hoc significatur humano intellectui tua gloriosa *Æternitas* ; & propterea, quando ipse intellectus recepit significationes per quas percipit tuam sanctam

148 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tam Æternitatem, tunc cognitio, quam
habet de ipsa quæ sustinet omnes crea-
turas, obligat memoriam ad memo-
randum & voluntatem ad amandum
illam, & per hanc obligationem, ob-
ligat corpus ad osculandum terram &
ad elevandum oculos & manus ad cœ-
lum, & ad dicendum: gloria & virtus
& benedictio & reverentia & honor fiat,
Domine, tuæ perdurabili Æternitati.

25. i. *Essentialis Domine eterne, qui
es gloriosus in omnibus honorationibus!*
Quinta pars est *perfectio*: unde, cum
perfectio & æternitas conveniant & se
respiciant, & defectus & privatio con-
veniant & se respiciant, per hoc sig-
nificatur quòd omnis res quæ habeat
defectum in *esse* & non conservetur à
se ipsa det significationem de tua Æter-
nitate, quæ facit durare & conservat res
quæ non possunt durare & conservari à
se ipsis.

26. *Gloriose Domine!* Sicut per tempe-
ramentum & concordantiam quatuor
qualitatum forma durat in materia,
ita

ita per perfectionem tuæ glorioſæ Æternitatis & per gratiam & benedictionem ipsius durant creaturæ; & sicut forma privatur in materia & non potest multum durare in ea per contrarietatem & intemperamentum quatuor qualitatum generalium ex quibus materia est composita, ita quò plus homo elongat significationes significantes tuam Æternitatem à suis sensualitatibus & intellectualitatibus, eò minus durant in eo virtutes & bona opera.

27. *Amorose Domine!* per hoc, quòd non sentiamus sensualiter nec intelligamus intellectualiter in tua Unitate & Trinitate & in tuis Qualitatibus esse ullum defectum, & sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus in omnibus creaturis esse defectum in comparatione tuæ Perfectionis, significatur humano intellectui Sanctos gloriæ esse duraturos perdurabiliter, ut orent & contemplantur & cognoscant perfectionem quæ est perdurabilis in
tua

tua gloriosa Æternitate, & per istam significationem significatur ipsi intellectui damnatos esse duraturos in igne perdurabili ut cognoscant perfectionem tuæ Æternitatis: igitur, cum hoc ita sit, per hoc significatur quòd in alio sæculo, boni & mali sint perdurabiles ut perdurabiliter possit cognosci quòd tua Æternitas non habeat finem & habeat omnem perfectionem: igitur, cum hoc ita sit, beati erunt qui durabunt in gloria, & miseri erunt qui durabunt in pœna, quia tantum durabit sua duratio quantum tua infinita Æternitas: igitur, qui vult esse ex beatæ gloriæ, oportet quòd oret & contempletur & laudet & benedicat tuam sanctam Æternitatem gloriosam, ut in gloria ipsius duret perdurabiliter.

28. k. *O gloriose Domine gloria, qui es gloria Sanctorum gloria!* Quia tuus servus secundum suam potestatem recepit significationes demonstrantes tuam gloriosam Æternitatem, propterea genuflectit & osculatur terram & elevat suas manus & suos oculos ad coelum dicendo

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. ISI
corde humili & devoto, & memorando
& intelligendo & amando: gloria &
laus & gratia & benedictio & reverentia
& honor fiat tuæ sanctæ Æternitati
gloriosæ, in qua sunt Infinitas & Vita
& Potestas & Sapientia & Gloria & per-
fectio infinitè.

29. *Honorata Æternitas gloriosa!*
Sicut tuus servus Te orat in hoc, in
quo Te potest memorare & velle se-
cundùm cognitionem quam habet de
Te suus intellectus, ita, *Domine*, ipse
Te orat in hoc quod suus intellectus
non potest percipere de gloriosa Per-
fectione quæ est in Te; quia in hoc,
quòd omnes creaturæ dent signi-
ficationem de tua Æternitate, & in hoc
quòd ipsæ sint majores quàm meus in-
tellectus & in hoc quòd tua Æternitas
sit major in virtute & bonitate quàm
significationes quas creaturæ possunt
dare de ipsa, Te orat meus intellectus
quando hoc intelligit & mea memoria
quando hoc memorat, & mea voluntas
quando hoc amat, & mea lingua quan-
do hoc dicit.

30. Quia tua sancta *Æternitas* gloriosa, *Domine*, est adeò alta & adeò excellens quòd nulla creatura possit sufficere ad tantum orandum & contemplandum eam quantum ipsa est digna orari & contemplari, propterea tuus servus tacet id quod non potest dicere & ignorat id quod non potest intelligere de excellenti nobilitate ipsius, & propterea conatur quantum potest esse virtuosus, ut in eo cognoscatur tua pia *Misericordia* divina,

CAPUT CCCXXII.

Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Potestatem nostri Domini DEI.

I. **D**EUS *juste vere digne omni re-*
 a. **D** *verentia & honore!* Qui vult orare & contemplari tuam sanctam Potestatem gloriosam, oportet, *Domine*, quòd eam oret & contempletur oratione & contemplatione sensuali & intel-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXII. 153
intellectuali, & si fatigetur ex oratione & contemplatione sensuali & intellectuali, ponat ambas orationes in tertia figura orationis, vel si fatigetur ex oratione sensuali, oret oratione intellectuali quæ est virtuosior & aptior ad durandum & continuandum quàm sensuialis.

2. *Gloriose Domine!* quia tua gloriosa Potestas est in tua sancta Unitate & Trinitate & in tuis Virtutibus & in tuis operibus perfectè, propterea qui vult eam orare & contemplari, oportet quòd eam memoret & intelligat & amet in omnibus prædictis rebus; quia, per memoriam & intelligentiam & voluntatem, quas anima habet de tua sancta Potestate gloriosa in tua Unitate & Trinitate & in tuis Virtutibus & in tuis operibus, eam orat & contemplatur.

3. Quia tua sancta Potestas, *Domine DEUS*, creavit omnem potestatem quæ est in creaturis, & ab ea beneficiatur & sustinetur & aggratiatur om-

ne

154 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
ne bonum & omnis gratia & omnis
potestas creaturarum; propterea vo-
lentem orare & contemplari tuam
sanctam & justam Potestatem, oportet
quod in omni potestate & bono &
gratia & beneficio creaturarum eam
oret & contempletur, memorando &
intelligendo & volendo & laudando &
dicendo, quod omnes creaturæ & to-
ta potestas quæ est in eis beneficentur
& obligentur ad significandum &
demonstrandum humano intellectui tu-
am sanctam & mirabilem Potestatem.

4. b. *O Domine, qui es meus Crea-
tor & meus Dominus & meus DEUS!*
Sensualiter sentimus & intellectualiter
intelligimus creaturas habere potesta-
tem, quia firmamentum habet po-
testatem movendi se, & corpora cœ-
lestia habent potestatem super terrena,
& elementa possunt componere ve-
getabilia & animalia & metalla, & ve-
getabilia possunt dare vitam animalibus,
& animalia possunt se movere &
facere opera artificialia, & metalla ha-
bent

bent potestatem, sicut sal dandi saporem & ferrum scindendi, & sic de aliis, & animalia rationalia habent potestatem super species quæ sub eis sunt, & habent potestatem memorandi & intelligendi & volendi suum gloriosum DEUM.

5. Intellectualiter intelligimus, *Domine*, quòd anima rationalis habeat potestatem utendi quinque sensibus intellectualibus & dandi perfectionem & complementum corpori in hoc quòd ipsa sit complementum quinque sensuum sensualium: igitur, cum omnes istæ potestates significantur humano intellectui, per omnes ipsas datur ei cognitio de tua gloriosa Potestate, ut sit occasionatus & directus ad orandum & contemplandum eam.

6. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut homo facit nodum in cingulo, ut sensualitas nodi sit ei occasio memorandi aliquam rem, ita potestates & impossibilitates quæ sunt in creaturis quando significantur humano

no

156 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
no intellectui, sunt ei occasio & directio, ut habeat cognitionem de tua sancta Potestate gloriosa; quoniam per hoc, quod firmamentum habeat potestatem movendi se & careat potestate memorandi & intelligendi & volendi, & elementa habeant potestatem componendi & dissolvendi corpora elementata & careant potestate retinendi, & vegetabilia habeant potestatem in quibusdam rebus & non in aliis, & similiter animalia & metalla, significatur humano intellectui tua sancta Potestas quæ dedit potestatem ad id quod vult, & non ad id quod non vult: igitur, cum in hoc significatur omnis potestas, per hoc significatur tua sancta Potestas quæ potest omnia quæ vult; & propterea, *Domine*, quando homo recepit significationes significantes tuam sanctam potestatem infinitam, tunc debet eam orare & contemplari ex omnibus suis viribus sensualibus & intellectualibus.

7. c. *O. Domine, qui es perfectio me-*
rum

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXII. 157
rum perfectionum & complementum me-
orum complementorum ! Cùm sensualiter
sentiamus & intellectualiter intelliga-
mus in creaturis esse potestatem & impo-
tentiam, per hoc formantur humano
intellectui duæ significationes signifi-
cantes tuam sanctam Potestatem glo-
riosam, quarum una est potestas quæ
est in creaturis, & alia, impotentia quæ
est in eis, secundum quod prædiximus;
& istæ duæ significationes formantur in
hoc quòd Tu habeas potestatem in om-
nibus rebus in quibus vis eam habere,
& in hoc quòd nulla creatura habeat
potestatem nisi in quantum tua Potes-
tas ei concedit.

8. Cùm sit concordantia & simili-
tudo & propinquitas inter potestatem
& *esse*, *Domine*, & creaturæ careant a-
liqua potestate, per hoc significatur tua
perfecta Potestas; quia in hoc, quòd
potestas & perfectio invicem se respi-
ciant, & impotentia & defectus etiam,
potestas & *esse* se invicem respiciunt, &
impotentia & privatio similiter: igitur,
tur,

158 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tur, cum hoc ita sit, per hoc significatur tua perfecta Potestas, in defectuosa potestate creaturarum; quia, si defectuosa potestas est in defectuoso *esse*, quanto plus perfecta Potestas est in perfecto *esse*, & perfectum *esse* in perfecta potestate? & si hoc ita non esset, & esset oppositum, potestas & *esse* haberent convenientiam cum *non esse* & defectu, & *non esse* & impotentia haberent convenientiam cum perfectione & *esse*, quod est impossibile.

9. *Gloriose Domine!* Quando tuus servus orat & contemplatur tuam perfectam Potestatem memorando & intelligendo & amando prædictas significationes, quæ eam significant, facit ei reverentiam & honorem & genuflexus osculatur terram & elevat suas manus & suos oculos & suum cor ad ipsam tuam sanctam Potestatem gloriosam eam orando & contemplando & dicendo: omnis gloria & omnis honor & omnis reverentia fiat tuæ sanctæ Potestati gloriosæ, *Domine DEUS*, à qua
reci-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXI. 159
recipiunt gratiam & benedictionem omnes potestates & in qua confidit & sperat tuus servus & non in ulla alia potestate.

10. d. *O Domine, qui facis tuam sanctam Potestatem timeri ab omnibus creaturis!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quòd homo habeat potestatem effendi injuriosus & luxuriosus & proditor & falsus & ignarus & obliviosus & peccator & sic de similibus; &, quando humanus intellectus inquirat in memoria significationes perfectæ potestatis, tunc percipit prædictas potestates non esse potestates imò esse defectus potestatis in justitia & castitate & fidelitate & in aliis virtutibus; quia, si homo perfectè haberet potestatem in istis virtutibus, esset ei impossibile posse facere ullum peccatum.

11. Sed, quia homo, *Domine*, habet defectum justitiæ per voluntatem quæ plus amat facere injuriam quàm justitiam, & habet defectum fidelitatis

160 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tis & castitatis & sic de aliis defectibus, habet defectum potestatis qui ei venit à voluntate, quæ plus amat vitia quàm virtutes, & propterea accidentaliter est in homine potestas peccandi per defectum virtutum, qui est in potestate & voluntate ipsius, quæ non vult uti potestate quam posset habere: igitur, cùm hoc ita sit, per hoc significatur humano intellectui tua Potestas quæ potest in tua Voluntate & Justitia & Veritate & Sapientia & Amore & Perfectione, & cui est impossibile velle injuriam & falsitatem aut ullum vitium & peccatum: igitur, cùm hoc ita sit, hæc impossibilitas, *Domine*, significat tuam sanctam Potestatem gloriosam.

12. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut speculum obliquum falsò & contra veritatem repræsentat rectam figuram, ita, quando homo dicit quòd Tu non possis facere peccatum, sensualitas quæ hoc dicit, dat falsam significationem de tua gloriosa Potestate

testate; & sicut intellectus hominis se aspicientis in speculo se dirigit per hoc quòd sciat speculum esse obliquum, & suam faciem non esse obliquam, & affirmat id quod scit in se, & non affirmat id quod speculum ei significat, ita, *Domine*, humanus intellectus, quando memoria memorat & voluntas vult quòd tua Voluntas possit velle & habere virtutes, tunc se dirigit per suam naturam, & per naturam memoriæ & voluntatis, & non consentit sensualitati quæ dicit, quòd Tu non sis potens, & hoc quod sensualitas vocat impotentiam intelligit esse perfectam Potestatem: igitur, quando benedicta anima hoc memorat & intelligit & vult modo prædicto, tunc orat & contemplatur tuam sanctam Potestatem gloriosam quam memorat & intelligit & amat virtuosam.

13. c. *O Cœlestis Pater gloriose, complementum omnium meorum amorum!* Sicut rota movetur à Potestate aquæ, & mola movetur à potestate rotæ, ita,
L Domine;

Domine ; omnis potestas quam habent creaturæ faciendi bonum, movetur à tua Potestate , & oportet quòd potestas quam habent faciendi peccatum non moveatur ab ipsa ; quia aliter significaretur tuam Voluntatem non habere justitiam nec veritatem nec amorem nec sapientiam nec perfectam potestatem : igitur , cum sit impossibile ullam tuarum Virtutum habere defectum potestatis in tua Voluntate , per hoc significatur esse valde magnam & gloriosam tuam Potestatem, à qua veniunt omnia bona & à qua non possunt venire ulla peccata.

14. *Gloriose Domine !* Sicut tua Potestas dat significationem de sua perfectione, quando demonstrat intellectus ab ea venire omnem potestatem quæ sit ad bonum, ita dat significationem de ipsa sua perfectione, quando demonstrat ipsi intellectui potestatem quam homo habet faciendi peccatum quando illud facit, non venire ab ipsa ; quia, sicut homo proditor qui ictu lapidis occidit

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXII. 163
cidit, suum Dominum habet potesta-
tem occidendi eum, eò quòd habeat de-
fectum fidelitatis in sua voluntate, ita
& adhuc multò meliùs Tu habes po-
testatem non volendi illam falsitatem
quam vult ille proditor : igitur, si-
cut lapis & suus motus sunt à tua Po-
testate quæ creavit lapidem & ei dedit
potestatem occidendi hominem per su-
um motum, ita, *Domine*, voluntas &
falsitas quam proditor habet in faci-
endo malum, non est à tua Voluntate
nec à tua Potestate, quia aliter tua Vo-
luntas & voluntas proditoris concorda-
rent, quod est impossibile; & per hanc
impossibilitatem significatur humano
intellectui, à tua gloriosa Potestate non
venire ullum peccatum & ab ea veni-
re omne bonum quod fuit & est & erit.
15. Unde, quando anima, *Domine*,
memorat & intelligit & amat tuam Po-
testatem isto modo, & recipit omnes
significationes per quas potest habere
modum & opportunitatem memorandi
& intelligendi & volendi ipsam per-
fectè,

164 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
fectè, tunc est plena & perfecta oratio-
ne & contemplatione in sua memoria
& in suo intellectu & in sua voluntate:
igitur, cum hoc ita sit, qui opinantur
peccatum venire à Te, si volunt orare
& contemplari Te, *Domine*, in tua
Potestate, sciant memorare & intelligere
& velle quomodo ipsa ita possit face-
re quòd à Te non veniat ullum pecca-
tum, sicut potest facere quòd à Te ve-
niat omne bonum.

16. f. *Magne Domine super omnes mag-
nitudines, quæ es bonis super omnes
bonitates!* Intellectualiter intelligimus
quòd Petrus habeat potestatem intrandi
in paradysum per tuam Potestatem, &
Guilielmus habeat potestatem intrandi
in infernum per defectum potestatis, in
hoc quòd non velit habere per tuam
Potestatem perfectionem potestatis in-
trandi in gloriam; quia, sicut rota per
potestatem aquæ habet potestatem mo-
vendi molam, ita Petrus per tuam Po-
testatem habet potestatem faciendi bo-
num; & sicut rota per suam potesta-
tem,

tem, sine potestate aquæ, non potest movere molam, ita Guilielmus peccator per hoc, quod per suam potestatem velit operari quin velit quod sua potestas recipiat potestatem à tua Potestate in faciendo bonum, non potest per suam potestatem intrare in paradysum, & per defectum potestatis habet potestatem intrandi in infernum.

17. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia potestas quam Petrus habet faciendi bonum per tuam Potestatem non est similis potestati quam Guilielmus habet faciendi malum per defectum potestatis, eò quod potestas quam Petrus habet faciendi bonum veniat à tua Potestate quæ dat sapientiam & justitiam & misericordiam & veritatem & alias virtutes per quas voluntas Petri habet potestatem, per quam vult potestatem suæ scientiæ & suæ justitiæ & aliarum virtutum; sed potestas quam Guilielmus habet faciendi malum non est ita, quia per hoc quod Guilielmus non velit nec amet justitiam nec sapientiam

tiam nec bonitatem nec misericordiam, & amet vitia contraria istis virtutibus, deficit in sua voluntate potestas virtutum, eò quòd sua voluntas non velit habere hanc potestatem & velit potestatem vitiorum; & , quia vult injuriam & falsitatem & proditionem & alia vitia , propterea uno modo in sua voluntate generatur defectus potestatis virtuosæ , & alio modo generatur in ea potestas vitiosa.

18. Igitur, cùm hoc ita sit , quando tuus servus , *Domine* , memorat & intelligit & amat tuam Potestatem esse adeò nobilem, quòd omnis potestas quam Petrus habet faciendi bonum veniat ab ea , & omnis potestas quam Guilielmus habet faciendi malum quando ipsum facit non veniat ab ea, nec à tua Voluntate , (verum tamen est quòd tua Potestas & Sapiencia & Voluntas dent Guilielmo liberam voluntatem antequam faciat malum , sed quando ipsum facit, non facit illud per tuam Voluntatem & Potestatem , quia aliter esset

set defectus potestatis in tua Sapiencia & Voluntate, quod est impossibile) tunc memorando & intelligendo & volendo orat & contemplatur ipsam tuam Potestatem à qua venit omne bonum, & à qua non venit ullum peccatum nec culpa.

19. g. *Domine, qui es consolatio mee anime quando memorat tuam Misericordiam infinitam & mea peccata finita!* Quando homo cogitat quomodo Adam peccaverit & mortuus sit, & intellectus non intelligit nec memoria memorat tuam Potestatem habere virtutem & vim per quam potuerit ordinare & dirigere quòd ipse non peccaverit de necessitate sed per liberam voluntatem, & quòd mortuus sit per justitiam quæ eum punivit propter suam culpam, tunc significatur intellectui falsa significatio & demonstratio per quam ipse recipit figuram & similitudinem & opinionem quòd Adam peccaverit de necessitate per tuam Potestatem quæ eum constrinxit.

02. Sed,

20. Sed, quando intellectus, *Domine*, dum ei significatur hæc falsa similitudo & opinio inquirat in memoria, quæ memorat quomodo tua Potestas sit adeò potens, quòd potuerit ordinare quòd Adam non peccaret constrictè nec de necessitate, imò peccaret per liberam voluntatem, tunc intelligit per memoriam quæ ita memorat tuam Potestatem, Adam non peccasse per tuam Potestatem quæ eum coegerit, & per hanc demonstrationem & manifestationem disparet ab intellectu falsa opinio & significatio quæ erat in eo falso figurata, per hoc quòd memoria non memoraret perfectè tuam Potestatem.

21. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Potestas gloriosa, cujus natura & proprietates, eò quòd sit divina, est, quòd omne bonum quod fit à creaturis fiat ab ea, & nullum peccatum & culpa fiat ab ea nec à tua Voluntate; quoniam, sicut peccatum & culpa habent defectum potestatis in justa voluntate & sapientia, ita tua
 Potes-

Potestas habet perfectionem in iusta voluntate & sapientia, quam perfectionem non haberet si ab ea veniret defectus & culpa: igitur, cum hoc ita sit, qui vult orare & contemplari tuam sanctam Potestatem gloriosam, oportet quod isto modo eam sciat memorare & intelligere & velle.

22. h. *Gloriose Domine, qui es gloria tuorum servorum!* Si firmamentum non esset adeo magnum & adeo velox in suo motu, nulla res esset quæ significaret adeo magnam magnitudinem sensualem in materia & in forma & in motu sicut nunc quando firmamentum sentitur in sua magna magnitudine in materia & in forma & in velocitate, & similiter si Tu non esses incarnatus non esset qui significaret humano intellectui adeo magnam magnitudinem Potestatis esse in Te, sicut significatur per hoc quod sis incarnatus; & quia tua Potestas melius significatur, & demonstratur major per tuam Incarnationem, per hoc significatur ipsa tua Incarnatio.

23. Un.

23. Unde benedictus sis, *Domine DEUS*; quia, sicut oportuit quòd Te incarnares ad demonstrandum nobis tuam magnam Potestatem, ita per hanc demonstrationem Potestatis significatur tua Sapientia & tuus Amor per hoc quòd Tibi placuerit per Incarnationem demonstrare adeò magnam magnitudinem Potestatis & Sapientiæ & Voluntatis, quoniam nullo alio modo posset humanus intellectus recipere cognitionem de tanta magnitudine in tua Potestate & Sapientia & Voluntate, sicut per unionem & conjunctionem & Incarnationem Creatoris cum creatura, quin creatura det alterationem Creatori, nec Creator creaturæ: igitur, cùm hoc ita sit, qui vult orare & contemplari tuam gloriosam Potestatem, sciat eam cognoscere & intelligere in sua magna magnitudine per significationes quæ eam significant valdè magnam in sancta Incarnatione gloriosa.

24. Qui vult orare & contemplari,
Domine,

Domine, valde vehementer tuam gloriosam Potestatem, sciat memorare & intelligere & velle quomodo ipsa dederit magnam potestatem tuæ sanctæ Humanitati; quia inter omnes potestates quæ sunt datæ omnibus creaturis non est tanta magnitudo potestatis in iustitia nec in misericordia nec in sapientia nec in amore nec in humilitate nec in bonitate nec in ulla alia virtute, quanta est in sola tua sancta Humanitate, quoniam ipsa, *Domine*, recipit à tua divina Potestate, potestatem quæ est major quàm sit tota potestas quam ab ea recipiunt omnes aliæ creaturæ: igitur, cum hoc ita sit, per hoc significatur quòd sancta Fides Christianorum sit in veritate; quia, si ipsa non esset vera & esset vera fides in qua tua Potestas non significatur humano intellectui adeò magna, in Te esset defectus potestatis & sapientiæ & voluntatis in hoc quòd non posuisses in veritate rem quæ significat majorem tuam Potestatem, quod est impossibile.

172 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
25. i. *O Domine DEUS, qui es con-*
solatio & confortatio mea anime! Qui
vult orare & contemplari tuam sanc-
tam Potestatem, sciat memorare & in-
telligere & velle quomodo ipsa sit po-
tens in creaturis, quia ipsa facit in eis
quidquid vult tua Voluntas, & scit tua
Sapientia, & non facit quidquam quod
tua Sapientia sciat non debere esse vo-
litum à tua Voluntate, scilicet culpam
& peccatum quod tua Sapientia scit non
esse volitum à tua Voluntate: unde,
quando homo ita memorat & intelligit
& amat tuam Potestatem & Sapienti-
am & Voluntatem, & memorat & in-
telligit & amat nullam creaturam nec
omnes simul habere tantam potesta-
tem quanta est tua, tunc orat & con-
templatur ipsam tuam gloriosam Po-
testatem.

26. Quando benedicta anima, *Do-*
mine. scit prædicto modo orare & con-
templari tuam gloriosam Potestatem,
tunc significatur ei tua gloriosa Trini-
tas; quia per hoc, quòd tua Potestas
pos-

possit omne bonum quod scit tua Sapientia, & tua Voluntas non possit vel-
le peccatum quod scit tua Sapientia,
significatur in tua Deitate diversitas Per-
sonarum quæ sunt tres proprietates ab
invicem diversæ; quoniam, si diversi-
tas Personarum non esset in tua Subs-
tantia, omne malum quod scit tua Sa-
pientia, vellet tua voluntas; & si ita es-
set, Tu esses peior omni creatura, eò
quòd nulla sapientia creata sciat tan-
tum quantum tua, & ideò sequeretur
quòd tua Voluntas esset melior & pe-
ior omni Voluntate creata, quod est im-
possibile.

27. Qui vult orare & contemplari,
Domine DEUS, tuam gloriosam Potes-
tatem, sciat recipere significationes quas
creaturæ de ea dant humano intellectui;
quia, quando homo scit recipere istas
significationes, tunc percipit & intelli-
git majorem esse tuam Potestatem in
creando minimam partem terræ & in
faciendo unum florem, quàm sit omnis
potestas quam habent homines & dæ-
mones

mones in faciendo peccatum: igitur, cum tot sint homines & dæmones & tot sint peccata quæ fecerunt & faciunt & facient, quis est qui posset æstimare magnam magnitudinem tuæ sanctæ Potestatis gloriosæ? igitur, cum hoc ita sit & tua Potestas sit adeò magna, quare amat & laudat & timet homo ullam aliam potestatem nisi tuam?

28. k. *Domine sapiens in omni tua Potestate, Domine potens in omni tua Sapiencia!* Quando sanctus homo cogitat & perpendit quomodo anima per tuam Potestatem possit esse substantialiter per totam longitudinem & latitudinem & profunditatem corporis, quin habeat longitudinem nec latitudinem nec profunditatem in se ipsa, tunc significatur suo intellectui tuam gloriosam substantiam habere potestatem essendi in omni loco, quin habeat in se longitudinem nec latitudinem nec profunditatem; quia, si tua potestas hoc potest in alio, significatur quòd hoc possit in Te: igitur, cum hoc ita sit

per

per has significationes receptas in suo intellectu orat & contemplatur homo tuam sanctam Potestatem gloriosam.

29. *Gloriose DEUS!* Quando benedicta anima scit memorare & intelligere & amare quòd tua Potestas ei sufficiat ad omnia sibi necessaria, & quòd si adhuc esset multò major & melior etiam ei sufficeret tua Potestas, & quòd quantumcunque major & melior esset semper ei sufficeret tua Potestas, & quando ipsa scit memorare & intelligere quòd si tua Potestas non esset adeò magna sicut est, non posset sufficere ad complendum sua desideria nec ad dandum ei infinitam & æternam gloriam, tunc orat & contemplatur tuam gloriosam Potestatem, valde placita & grata oratione & contemplatione. Etiam, quando benedicta anima, *Domine*, scit memorare & intelligere & amare quòd æquè potens esses in creando & in justitia & in misericordia & in humilitate & in patientia antequam

quam Mundus esset sicut nunc quando Mundus est, tunc orat & contemplatur tuam sanctam Potestatem infinitam.

30. *Excellentis Potestas gloriosa!* Quò plus anima Te memorat & intelligit & amat, eò majorem Te memorat & intelligit, & quò majorem Te potest memorare & intelligere & velle, eò majorem habet potestatem justitiæ & misericordiæ & sapientiæ & amoris & humilitatis & omnium aliarum virtutum, & quò minùs Te scit memorare & intelligere & amare, eò minùs potestatis habet in virtutibus & eò majorem potestatem habet in vitiis: igitur, quando anima, *Domine*, scit orare & contemplari tuam sanctam Potestatem gloriosam isto modo, tunc habet potestatem gratiæ & benedictionis ab ipsa tua gloriosa Potestate divina.

CAPUT

CAPUT CCCXXIII.

Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Sapientiam nostri Domini DEI.

1. **O** DEUS æterne infinite, qui es vita omnium vitarum & gratia omnium gratiarum! Qui vult orare & contemplari tuam sanctam Sapientiam gloriosam, oportet, *Domine*, quòd sciat formare & figurare orationem in figura sensuali & in intellectui & in composita ex ambabus, oratione & contemplatione quæ sit conveniens & grata tuæ sanctæ & perfectæ Sapientiæ.

2. Cùm tua sancta Sapientia, *Domine*, sit in tua sancta Unitate & Trinitate & in omnibus tuis Virtutibus, qui vult eam orare & contemplari oportet quòd æqualiter eam oret & contempletur in tua Unitate & in tua Trinitate & in tuis Virtutibus; quia, qui tuam Sapientiam orat in tua Unita-

M

te

te & non in tua Trinitate, & negat in Te Trinitatem, in negatione tuæ Trinitatis destruit orationem quam facit in tua Unitate, eò quòd tua Sapiencia sit ita verè in tua Trinitate sicut in tua Unitate.

3. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Sapiencia gloriosa; quia, quando homo ordinavit suas sensualitates & suas intellectualitates ad orandum & contemplandum eam, tunc debet dividere suam orationem in octo partes, quæ sunt perfectio, creatio, ordinatio, actio, tres virtutes animæ, occasio, Incarnatio, & sacrificium, quia per istas octo partes diversas potest homo orare & contemplari tuam benedictam Sapienciam dummodo sciat eas concordare in tribus figuris, in quibus formatur & figuratur oratio.

4. b. *Benignè Domine plene & abundans omnibus benedictionibus!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quòd, quò diutiùs & in pluribus & diversioribus rebus utitur homo

mo

mo suis sensibus sensualibus & intellectualibus, eò plus fit suus intellectus illuminatus sapientiâ; quia per hoc, quòd senes in multis & diversis rebus usi sint suis sensualitatibus & intellectualitatibus, sunt expertiores & sapientiores juvenibus, qui non tan diu, nec in tot rebus usi sunt suis sensualitatibus & intellectualitatibus.

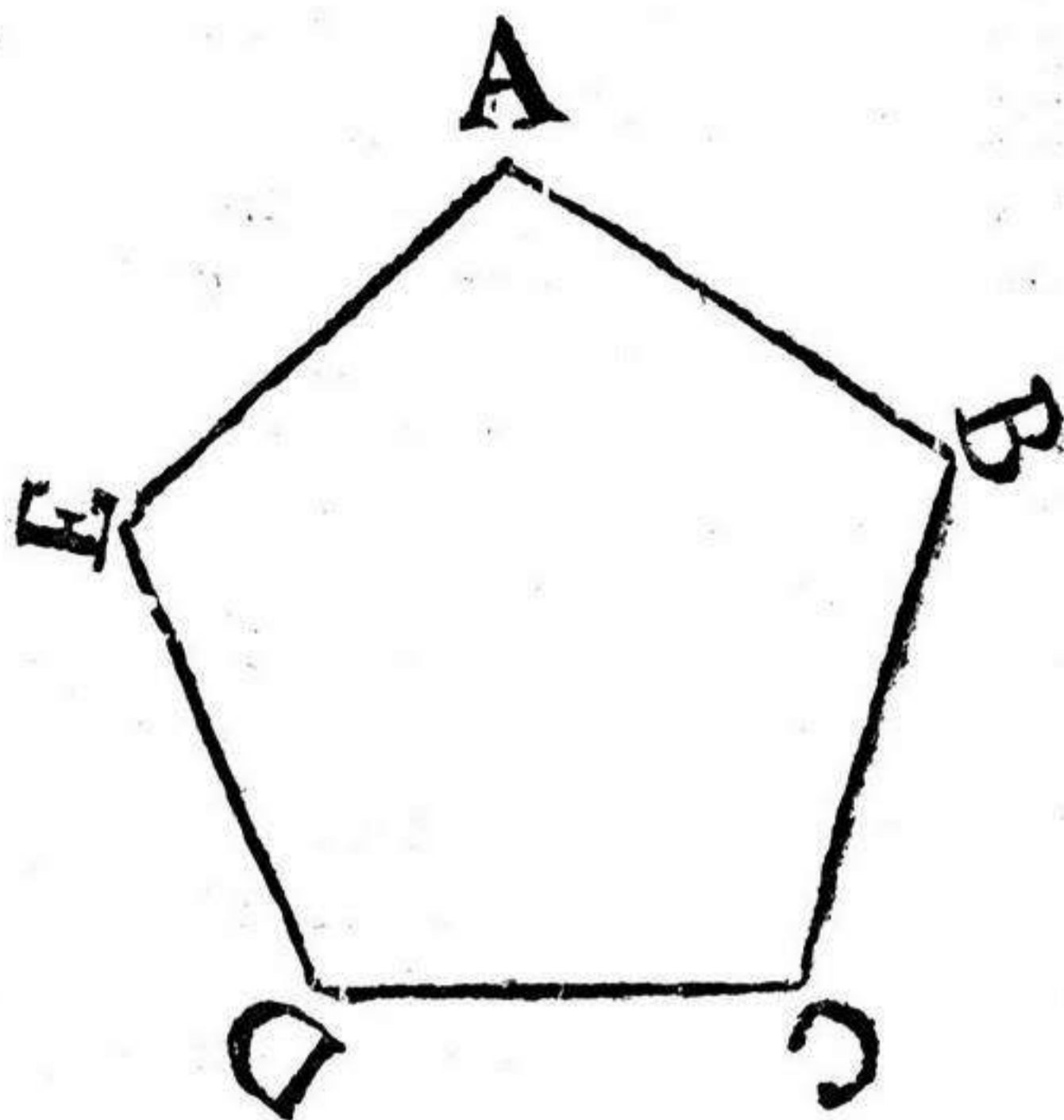
5. Igitur, qui vult orare & contemplari, *Domine*, tuam gloriosam Sapientiam, sciat recipere significationes sensuales, ut sciat recipere significationes intellectuales illam significantes; quia, si per multimodè videre & audire & tangere & gustare & odorari & cogitare & percipere, est in homine magna sapientia, quantò plus est tua Sapientia major quàm sapientia hominum, cùm tua Sapientia sit æterna & infinita? &, si sapientia hominis est in esse, licèt sit finita & terminata & non sufficiat ad sciendum omnes res, quantò plus dignum est quòd sit in esse Sapientia infinita & æterna

180 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
æterna & perfecta in omnibus per-
fectionibus.

6. *O sancta gloriosa Sapiëntia divi-
na!* Sensualiter sentimus & intellectua-
liter intelligimus visum intellectualem
esse multò meliorem sensuali, quia
Petrus non potest visu sensuali videre
in Guiljelmo nisi colorem & figuram
corporis, & visu intellectuali videt in
eo colorem & figuram & superficiem
& materiam & animam & corpus: igitur,
cùm hoc ita sit, qui tuam sanc-
tam Sapiëntiam vult orare & contem-
plari, oportet quòd visu intellectuali
sciat videre Te in tua intellectualita-
te, ad quam non potest sufficere visus
sensualis.

7. c. *O Divina Sapiëntia, quæ signi-
ficas sanctam Personam Filii quæ assump-
sit carnem à nostra Domina sancta MA-
RIA Virgine gloriosa!* Prima pars est
perfectio: unde dicimus, *Domine*, quòd
intellectualiter intelligamus humanum
intellectum eò plus esse in sua virtute
& in sua perfectione, quò plus utitur
rebus

rebus intellectualibus sibi similibus in natura, quàm rebus sensualibus sibi dissimilibus; quia, sicut homo majorem vim corporalem impendit in elevando magnum pondus à terra, quàm in elevando unam paleam, ita intellectus plùs utitur sua virtute & sua perfectione quando in imaginatione intellectualiter figurat figuram quinque angulorum, quàm quando figura fit sensualiter, quoniam major subtilitas est intelligere figuram quinque angulorum figuratam intellectualiter ab A ad B & à B ad C & à C ad D & ad D ad E & ab E ad A, quàm quando figura est figurata sensualiter & homo eam intelligit sensualiter secundùm istam figuram.

8. Unde, sicut humanus intellectus habet majorem sapientiam & virtutem & perfectionem in se ipso quando utitur figura intellectuali, quam quando utitur sensuali, ita, *Domine*, & adhuc multò melius sinè omni comparatione habet plus sapientiæ in se ipso quando intelligit tuam sanctam sapi-

sapientiam increatam, quàm quando intelligit ullam creaturam intellectulem, & hoc est ratione magnæ nobilitatis & bonitatis & virtutis quæ sunt in tua excellenti Sapientia gloriosa, à qua recipit ipse intellectus majorem Sapientiam & majorem perfectionem quando eam intelligit, quàm quando intelligit quamcunque rem creatam.

9. Unde benediçta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Sapientia gloriosa quæ dat humano intellectui majorem perfectionem & majorem virtutem quando eam intelligit quàm, quando intelligit ullam creaturam: igitur, quando anima hoc memorat & intelligit & amat, tunc contemplatur & orat tuam gloriosam Sapientiam; & , quando lingua dicit id quod anima memorat & intelligit & amat de illa, tunc homo sensualiter orat & contemplatur ipsam tuam perfectam & gloriosam Sapientiam.

10, d. *Magne Domine super omnes magnitudines, cui sit gloria & virtus & honoratio, & omni quod à Te est! Secunda*

cunda pars est *creatio*: unde dicimus quód volentem orare & contemplari tuam sanctam sapientiam gloriosam, oporteat sensualiter & intellectualiter cognoscere quomodo creaturæ sint multæ & magnæ & proficua & ordinatæ; &, quando hoc cognoverit sensualiter, & intellectualiter, sciat cognoscere quomodo nulla creatura possit creare quidquam, nec inter omnes possint tantum facere, quantum tua gloriosa Sapientia facit in una sola creatura.

II. *Gloriose Domine!* Qui vult orare & contemplari tuam Sapientiam, sciat intelligere & videre quomodo creaturæ sint pulchræ in figura, sicut pulchritudinem firmamenti & stellarum & solis & lunæ & vegetabilium & animalium & metallorum; &, postquam pulchritudinem omnium istarum rerum figuraverit in suo intellectu, sciat figurare in eo ordinationem & scientiam quam habent creaturæ per tuam Sapientiam, quæ eis dedit pulchritudinem & ordinationem & astutiam & industriam

am

am & omnes alias res eis proficuas.

12. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Sapiencia gloriosa; quia, quando benedicta anima memorat & intelligit & amat quomodo omnis pulchritudo & omnis virtus & omnis sapientia & omnis ordinatio, quæ sunt in creaturis veniant à tua Sapiencia, & memorat & intelligit & amat pulchritudinem & virtutem & sapientiam & ordinationem creaturarum, & corpus scit omnes istas res dicere, tunc anima & corpus orant & contemplantur tuam sanctam Sapienciam gloriosam; & quando anima & corpus, *Domine*, orant & contemplantur tuam Sapienciam per demonstrationem quam de ea dant creaturæ, tunc humanus intellectus potest altiùs ascendere ad orandum & contemplandum ipsam, memorando & intelligendo & amando excellentem nobilitatem quam demonstrat de se ipsa in se ipsa; quia, si per creaturas se demonstrat adeò altam & nobilem, quantò plùs altam & nobilem se demonstrat in se ipsa per se ipsam?

13. C.

13. c. *Director Domine & amator omnium illorum qui Tibi faciunt reverentiam & honorem!* Tertia pars est *ordinatio*: Uude dicimus quòd volentem orare & contemplari tuam sanctam Sapiientiam gloriosam, oporteat memorare & intelligere & velle magnam ordinationem quam ipsa posuit in creaturis sensualibus & intellectualibus, sicut est *ordinatio* quæ descendit à generibus ad species & à speciebus ad individua & de uno individuo in aliud secundum quod significatur quinque sensibus sensualibus & quinque intellectualibus, qui omnes non sufficiunt ad recipiendum omnem ordinationem quam posuisti in creaturis.

14. Quando anima, *Domine*, scit memorare & intelligere & velle quomodo Tu ex ordinatione & inordinatione feceris ordinationem in Mundo, tunc significatur suo intellectui tuam Sapiientiam esse in valde magna nobilitate & in valde magna excellentia; quia intelligere quòd Tu ordinaveris unam rem una ordinatione

tione vel duabus vel pluribus non est valde mirum, sed intelligere quòd ordinaveris Mundum ordinatione, & inordinatione in quam accidentaliter cecidit ipse Mundus per peccatum, est valde mirum; &, in quantum ordinatio demonstratur major, in tantum significatur humano intellectui major & nobilior tua Sapiencia.

15. Quia ordinatio convenit in natura & similitudine cum perfectione, & inordinatio convenit in natura & similitudine cum defectu, propterea significatur humano intellectui, *Domine*, tua Sapiencia in valde magna nobilitate, cum ita sit quòd facere bonum veniat ab ordinatione, & facere peccatum ab inordinatione, & ex ordinatione ex qua venit bonum & inordinatione ex qua venit peccatum tua Sapiencia sciat ordinare præmium gloriæ & poenæ, quin sit causa inordinationis à qua venit peccatum, & si causa gloriæ illorum qui non moriuntur in peccato, & poenæ illorum qui moriuntur in peccato:

188 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
to: unde, quando anima, *Domine*, o-
rat & contemplatur tuam Sapientiam is-
to modo, tunc sua oratio & contem-
platio est Tibi valde placens & accep-
tabilis.

16. f. *Rex Regum & Domine Domi-
norum qui es dignus omnibus honoribus!*
Quarta pars est *actualitas*: unde sensua-
liter sentimus & intellectualiter intelli-
gimus quòd, sicut unum corpus non po-
test esse simul cum alio in eodem loco,
ita anima Petri non possit simul me-
morare se ipsam & animam Guilielmi,
& hoc est quia in memoria ipsius non
potest simul capi memorare se ipsam &
aliam, nec in intellectu ipsius potest ca-
pi simul intelligere se ipsam & aliam, &
hoc idem est de Voluntate.

17. Igitur, cum hoc ita sit, *Do-
mine*, per hoc significatur quòd actua-
litas quam Petrus habet in sciendo ali-
quam rem sit terminata, quia quando
eam scit actualiter, scientia sui ipsius est
in eo potentialiter, & quando se ipsum
scit actualiter scientia aliarum rerum est
in

in eo potentialiter; & propterea oportet scientiam esse terminatam in omni re in qua alteretur de actu in potentiam & de potentia in actum, quæ terminatio dat significationem de altitudine & nobilitate tuæ gloriosæ Sapientiæ; quæ actualiter scit omnes creaturas simul, & quidquid ipsæ sunt & quotquot sunt & quidquid faciunt & fecerunt & facient, totum capitur in ea actualiter, eò quòd ipsa sit infinita & omnes creaturæ sint finitæ.

18. *Gloriose DEUS!* Quando homo scit memorare & intelligere & velle tuam Sapiëntiam per modicam actualitatem quam humana sapiëntia habet in sciendo creaturas, memorando & intelligendo humanam sapiëntiam esse plus in potentia quàm in actu, eò quòd sua forma sit major in potentia per ignorantiam, quàm in actu per intelligentiam, & memorando & intelligendo & volendo totam tuam Sapiëntiam esse in actu per actualitatem infinitam, eò quòd nulla potentia eam antecedit nec sequatur,
tunc

190 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tunc orat & contemplatur tuam gloriam
Sapientiam.

19. g. *O amorose Domine, qui meos amores multiplicas in tuis honorationibus!*
Quinta pars sunt tres virtutes anime: unde dicimus quòd intellectualiter intelligamus animam hominis recipere majorem scientiam & sapientiam in se ipsa quando memorat & intelligit & amat bona opera, quàm quando memorat & intelligit & amat mala opera, quia per malum quod amat anima, sua voluntas alterat & mutat memoriam in oblivionem boni & recordationem mali, & intellectum in ignorantiam boni & intelligentiam mali; &, quia bonum & sapientia se respiciunt & etiam malum & ignorantia, propterea anima habet majorem sapientiam quando omnes suæ tres virtutes concordant in bono, quàm quando concordant in malo.

20. *Virtuose Domine!* Quando anima memorat & intelligit malum & peccatum & odit illud, tunc habet majorem sapientiam & scientiam, quàm
quando

quando memorat & intelligit & amat ipsum; & hoc est quia, quando anima odit malum quod memorat & intelligit, est in intellectu conscientia quæ aperit oculos ipsius ad recipiendum sapientiam & scientiam rerum quas memoria memorat & voluntas odit; sed, quando anima memorat & intelligit & amat peccatum & malum, non est in intellectu conscientia & occasione hujus privationis, habet intellectus suos oculos clausos & excæcatos, & ideò non habet cum quo recipiat sapientiam & scientiam rerum quas memoria memorat & voluntas amat.

21. Unde benedicta sit, *Domine DEUS!* tua sancta Sapiencia gloriosa; quia per hoc, quòd anima hominis habeat majorem sapientiam, quò plus memorat & intelligit & amat bonum, & quò plus memorat & intelligit & odit malum & peccatum, significatur altitudo & excellentia tuæ sanctæ Sapienciæ gloriosæ quæ scit & intelligit & amat omne bonum quod est factum & fit & fiet,

192 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
fiet, & omne bonum quod est increa-
tum in Te, & scit & intelligit & odit
omnem culpam & omne vitium & pec-
catum: igitur, quando homo isto mo-
do scit memorare & intelligere &
amare, tunc scit memorare & intelli-
gere & velle orationem & contempla-
tionem quâ orat & contemplatur tuam
gloriosam Sapientiam.

22. h. *Immortalis Domine perfecte &*
complete in omni sapientia! Sexta pars
est *occasio*: unde dicimus quòd, sicut
sol est homini occasio ut videat per
splendorem quem dat visui corporali
ipfius, ita & adhuc multò meliùs tua
Sapientia est occasio sapientiæ omni-
um creaturarum; &, sicut sol quo-
ad se est paratus ad dandum majorem
splendorem quàm oculi ab eo possint
recipere, ita tua sancta Sapientia quoad
se est parata ad dandum majorem sapi-
entiam, quàm creaturæ possint ab ea
recipere; &, sicut oculi essent adeò
magni in virtute sicut sol si possent tan-
tum splendorem recipere quantum ipse
potest

potest dare, ita creaturæ essent ita magnæ in virtute, sicut tua Sapiencia si tantam sapientiam ab ea possent recipere, quantam ipsa potest dare: igitur, cum sit impossibile quòd creaturæ possint recipere à tua Sapiencia sapientiam adeo magnam sicut ipsa est, per hanc impossibilitatem significatur humano intellectui, quòd ignorantia & defectus sapientiae quem habent creaturæ non veniat à tua perfecta Sapiencia, imò veniat à se ipsis.

23. *Iuste Domine!* Intellectualiter significat humano intellectui tua Justitia, quòd tua Sapiencia sit animæ occasio ut memoret & intelligat & amet bonum, & memoret & intelligat & odiat peccatum, & non ut amet ipsum; quia, si tua Sapiencia esset animæ occasio memorandi & intelligendi & amandi peccatum sicut est ei occasio memorandi & intelligendi & amandi bonum & odiendi malum, tunc significaretur humano intellectui, quòd Tu simul esses justus & injuriosus; & cum justitia

N

&

194 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
& esse, se invicem respiciant, & privatio & injuria etiam, si Tu esses justus & injuriosus, esses tantum in *esse* quantum in privatione, & tantum in privatione quantum in *esse*; &, si ita esset, sequeretur quòd quantum scires tantum ignorares & quantum ignorares tantum scires, quod est impossibile.

24. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua gloriosa Sapiencia quæ demonstrando suam magnam magnitudinem significat & demonstrat humano intellectui se esse occasionem omnium bonorum quæ fuerunt & sunt & erunt, & non esse occasionem ullius peccati præteriti nec præsentis nec futuri; quia, si talis esset, non esset perfecta nec potest esse perfecta nisi esset occasio omnis boni, & non esset occasio ullius peccati: unde, quando benedicta anima memorat & intelligit & amat tuam Sapienciam omnibus prædictis modis, tunc orat & contemplatur & laudat & glorificat tuam sanctam Sapienciam gloriosam.

25. i. *JESU Christe Fili DEI vivi, qui*
es

es fons & vita & restauratio nostræ mortis! Septima pars est *tua sancta Incarnatio gloriosa*: undè sensuualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quòd, sicut figura artificialiter facta quò pulchriùs est ordinata & facta eò plùs demonstrat magnitudinem sapientiæ artificis qui eam fecit & ordinavit, ita, *Domine*, quò pulchriorem & ordinationem & majorem sapientiam creasti, eò majorem des significationem de magnitudine tuæ divinæ Sapientiæ: igitur, cùm hoc ita sit, propterea voluisti quòd sancta Persona Filii assumeret humanam Carnem ut in ea haberet animam quæ haberet sapientiam majorem sapientiâ omnium creaturarum, & hoc voluisti ut per illam sapientiam adeò magnam significaretur tuam divinam Sapientiam esse in valde magna magnitudine.

26. Nam, per hoc quòd tua Sapientia, *Domine*, sciverit creare individuum melius & nobilius & gloriosius & justius & misericordius & perfectius in
virtu-

196 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
virtutibus quàm totum residuum crea-
turarum, significatur humano intellectui
tuam Sapientiam esse valde magnæ ex-
cellentiæ & uirtutis & nobilitatis & glo-
riæ: unde benedicta sit, *Domine*, tua
sancta Sapientia; quia, sicut ipsa se de-
monstrat humano intellectui majorem
per creationem & ordinationem firma-
menti & corporum cœlestium quàm
per creationem unius floris, ita, sinè
omni comparatione, sapientia tuæ sanc-
tæ Naturæ humanæ dat majorem signi-
ficationem de divina Sapientia, quàm
omnes aliæ creaturæ: igitur, cùm hoc
ita sit, quomodo falsi Judæi possunt
esse adeò inimici tuæ gloriosæ Huma-
nitatis, quæ adeò significat perfectio-
nem tuæ divinæ Sapientiæ?

27. Unde gloria & virtus & bene-
dictio sit, *Domine DEUS*, tuæ sanctæ
Sapientiæ gloriosæ; quia, sicut animal
rationale est nobilius & virtuosius om-
nibus animalibus irrationalibus, eò
quòd sit compositum ex virtuosiori
sensualitate & intellectualitate, & sensua-
litas

litas recipiat virtutem per figuram & conjunctionem intellectualitatis, ita tua Humanitas habet plus sapientiæ quàm omnes aliæ creaturæ, eò quòd in ea sit incarnata sancta Persona gloriosi Filii; quoniam, sicut unum solum corpus hominis valet plus quàm omnia corpora inanimata anima rationali, & istum valorem habet per animam rationalem, ita sola sapientia tuæ Animæ valet multò plus sinè omni comparatione quàm omnes aliæ sapientiæ creatæ & istum valorem habet per hoc quòd sit unita cum tua gloriosa Sapientia divina: igitur, sicut homo, *Domine*, sensualiter videt in speculo suam figuram, ita intellectualiter orat & contemplatur tuam sanctam Sapientiam divinam quando eam memorat & intelligit & amat per significationes quas de ea dat tua humana sapientia.

28. k. *O Domine, qui es secretum meorum secretorum & voluntas meorum voluntatum! Octava pars est sacrificium: unde sensualiter sentimus quòd sancta Hostia sacrata super Altare sit panis ante*

&

198 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
& post sacrificium, & intellectualiter
intelligimus quòd ipsa sit tuum Corpus:
etiam sentimus quòd una Hostia sacrata
sit in uno loco & alia in alio, & in-
telligimus tuum Corpus esse in cœlo &
in omnibus Hostiis sacratis unum, &
esse cum eis in uno loco: igitur, quan-
do intellectualitas, *Domine*, ita confide-
rat contra sensus corporales per sapien-
tiam & virtutem quam habet à tua Sa-
pientia, tunc significat in valde magna
nobilitate ipsam tuam Sapientiam quæ
scivit creare veram intellectualitatem
contrariam falsæ sensualitati sensuum
sensualium.

29. *Gloriose DEUS!* Cum homo per
tuam Sapientiam possit intelligere quòd
Tu sis adeò sapiens quòd sciveris &
potueris & volueris creare Mundum de
nihilò, & possis dare gloriam in para-
diso sinè cibo & potu, & possis sustine-
re corpus hominis in paradiso & in in-
ferno sinè corruptione, per hoc sig-
nificatur in multo majori demonstratio-
ne tua Sapientia in sacrificio quàm in
omni-

omnibus prædictis rebus; quia id, quod tua Sapiencia, *Domine*, facit in prædictis rebus, non est adeò contrarium nostris sensualitatibus nec adeò frequenter nec adeò præsentialiter contrariatur eis, sicut alteratio panis in Carnem, & vini in Sanguinem: igitur, cum hoc ita sit, quænam res adeò frequenter & adeò vehementer & adeò præsentialiter dat demonstrationem de tua magna Sapiencia, sicut sanctum Sacrificium quod fit in Altari de tuo pretioso Sanguine & de tuo glorioso Corpore?

30. Gloria & benedictio, *Domine DEUS*, fiat tuæ sanctæ Sapienciæ gloriosæ; quia, qui credunt per fidem, vel percipiunt per necessarias rationes quòd ipsa sciat & possit & velit hostiam & vinum esse tuum gloriosum Corpus & Sanguinem, non claudunt tuæ perfectæ & infinitæ Potestati & Sapienciæ & Voluntati suam memoriam & suum intellectum & suam voluntatem in hoc quòd affirmant tuam Sapienciam esse talem & adeò magnam per se & per suam Potesta-

200 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
testatem & Voluntatem, quòd possit
& sciat & velit Hostiam sacratam & Vi-
num sacratum esse gloriosum Corpus
& pretiosum Sanguinem JESU Christi:
igitur, cùm hoc ita sit, qui non cre-
dunt hostiam & vinum posse esse con-
tra significationes sensuales, non sinunt
intrare in suam memoriam & intellec-
tum & voluntatem Perfectionem, quam
tua Sapientia habet in se ipsa & in
sua Potestate & Voluntate & Justitia
& Misericordia & Humilitate: igitur,
qui vult orare & contemplari tuam
Sapientiam, *Domine*, sciat eam memo-
rare & intelligere & velle in virtute
quam habet à se ipsa & à sua Potestate
& à sua Voluntate divina.

CAPUT CCCXXIV

*Quomodo homo oret & contempletur &
laudet & benedicat gloriosum Amo-
rem nostri Domini DEI.*

1. **O** *DEUS amorose, qui es amor su-
a. per omnes amores & honor super
omnes*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXIV. 201
omnes honores! Qui vult orare & contemplari tuum sanctum Amorem gloriosum, oportet, *Domine*, quòd eum oret & contempletur sensualiter & intellectualiter in tua sancta Unitate & Trinitate & in tuis sanctis Virtutibus gloriosis; &, quando orationem habeat in habitu sensualiter & intellectualiter, oportet quòd sciat eam custodire & recondere in tertia figura orationis, quæ est composita, & est habitus duarum prædictarum orationum.

2. *Gloriose Domine!* Qui vult orare & contemplari tuum excellentem Amorem, oportet quòd sciat memorare & intelligere & velle significationes, per quas creaturæ dant humano intellectui demonstrationem de ipso; quia, quando anima memorando & intelligendo & volendo recipit significationes tui gloriosi Amoris, tunc eum orat & contemplatur si eum memoret & intelligat & amet; quoniam, sicut amor in creaturis demonstratur esse valde bona res, licet creaturæ sint principiatae, & ipse fit

202 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
sit terminatus, quantò melior demon-
stratur esse tuus Amor qui in Te est
res infinita æterna & perfecta?

3. *Virtuose Domine!* In quantum a-
nimal rationale est species nobilior om-
ni animali irrationali, in tantum suus
amor est major & nobilior amore a-
nimalis irrationalis: igitur, cùm hoc
sensualiter & intellectualiter significetur
humano intellectui, per hoc significatur
ei quòd, in quantum tua Essentia est
major & nobilior humanâ specie, in
tantum tuus gloriosus Amor sit major
& nobilior amore humano: igitur, cùm
hoc ita sit, secundùm hoc est homo
obligatus ad orandum & contemplan-
dum tuum gloriosum Amorem, & prop-
terea tuus servus aperit suo intellectui
memoriam ut in ea inquiret significatio-
nes significantes tuum sanctum Amorem
virtuosum, ut memoria memoret & ipse
intelligat & voluntas amet & lingua
laudat & benedicat illum.

4. b. *Sanctificate Domine, pro quo mei
oculi plorant & meum cor est in amo-
re!*

re! Tuus servus & tuus amator ad faciendum reverentiam & honorem tuo glorioso Amori osculatur terram & elevat suas manus & suos oculos ad cœlum dicendo corde humili & devoto: gloria & honor & reverentia & laus fiat, *Domine DEUS*, tuo glorioso Amori, qui est in tota tua Essentia & in omnibus tuis Personis & in omnibus tuis Virtutibus, quia tota tua Essentia & omnes tuæ Personæ & omnes tuæ Virtutes sunt Amor infinitus æternus perfectus & gloriosus, quem orat & contemplatur & laudat & benedicit tuus servus ex omnibus viribus sui amoris sensualis & intellectualis.

5. *Humilis Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quòd homo amet suum corpus & suos filios & suam uxorem & suos cognatos & amicos, & amet denarios & villas & castella & alias res sensuales: igitur, cum anima hominis amet valde magno amore omnes predictas res sensuales, quæ non sunt ipsa nec sunt de natura

204 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
tura ipsius nec sunt ei similes in natura, & tua Essentia & tua Trinitas & tuæ Virtutes sint ipse tuus Amor, quis posset æstimare & cogitare magnitudinem tui Amoris? igitur, cùm hoc ita sit, secundùm quod tuus Amor est magnus & mirabilis & gloriosus & virtuosus, debet homo eum orare & contemplari; sed, quia homo, *Domine*, est res finita & terminata, propterea non potest sufficere ad orandum & contemplandum tuum sanctum Amorem secundùm dignitatem ipsius.

6. Quia tuus perfectus & gloriosus Amor, *Domine*, est adeò altus & mirabilis, propterea creasti creaturas in valde diversis figuris & speciebus & proprietatibus, ut multimodè dent humano intellectui significationem & demonstrationem de excellenti bonitate & magnitudine ipsius: igitur beata est anima quæ scit percipere & cognoscere & amare & memorare tuum sanctum Amorem virtuosum, & beatæ sunt omnes creaturæ quæ humano intellectui
dant

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXIV. 205
dant demonstrationem de ipso; & maledicta est anima quæ non vult nec scit memorare & intelligere & amare tuum Amorem, nec vult percipere significationes in quibus & per quas ipse significatur.

7. c. *Magne Domine super omnes magnitudines, honorate super omnes honorationes!* Quælibet tuarum Virtutum, *Domine DEUS*, dat humano intellectui demonstrationem de tuo glorioso Amore; quia quælibet earum ad eò dat demonstrationem de sua perfectione, quòd in demonstratione ipsius demonstret humano intellectui perfectionem tui Amoris; quoniam, quando intellectus percipit in Te Infinitatem & Æternitatem & Perfectionem, tunc percipit in tuo Amore Infinitatem & Æternitatem & Perfectionem, & per hoc cognoscit tuum Amorem esse sine principio & fine & sine ulla alteratione & mutatione.

8. Igitur, cum hoc ita sit, *Domine*, secundum hoc demonstratur humano intellectui quòd antequam *Mundus*

206 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
dus esset jam æternaliter amares homi-
nes bonos, tantum quantum eos amas
nunc quando sunt boni: igitur, cum
nulla res quæ non sit possit amari, &
Tu æternaliter amaveris homines bonos
qui habent principium, quis posset æsti-
mare magnam excellentiam tui Amoris?
Unde benedictus & laudatus & glori-
ficatus sit, *Domine DEUS*, tuus glorio-
sus Amor qui habet adeò magnam vir-
tutem quòd per eam amaret homines
bonos antequam essent, & amaret eos
in omni in quo boni debent amari, &
adhuc plus quàm sit sua bonitas: igi-
tur totum hoc est per perfectionem
quæ est in tuo Amore & in tua Sa-
pientia; quia, sicut Petrus non habet
sapientiam qua sciat, nec voluntatem
qua amet quando non est in *esse* nec
habet sapientiam qua sciat nec volun-
tatem qua amet id quod non est in
esse, ita Tu per magnam perfectio-
nem quæ est in tuo Amore & in tua
Sapientia amas res ante quàm sint, eò
quòd habeas sapientiam & volun-
tatem

tatem quibus scis & amas res futuras.

9 Quando humana mens, *Domine*, cogitat in omnibus prædictis rebus & voluntas eas amat & intellectus eas intelligit & memoria eas memorat; tunc orat & contemplatur tuum gloriosum Amorem; & , quando humanus intellectus intelligit quòd tua Sapiencia sciat omnia bona & omnia peccata quæ fuerunt & sunt & erunt , & intelligit quòd tua Voluntas non amet ullum peccatum , tunc orat, & contemplatur tuam gloriosam Trinitatem significatam in diversitate quæ est in tuis Proprietatibus in hoc quòd tua Voluntas non amet peccata quæ scit tua Sapiencia, & oporteret eam amare illa si in tuis Proprietatibus non esset ulla diversitas : igitur, cum tua Voluntas, *Domine*, sit perfecta non amando peccata quæ scit tua Sapiencia, & tua Sapiencia sit perfectior sciendo quidquid amat & quidquid non amat tua Voluntas, quàm esset si tua Voluntas amaret peccatum, vel si ipsa non sciret nisi bonum quod
amat

amat tua Voluntas , per hoc significatur diversitas Personarum in tua gloriosa Essentia , per quam diversitatem tua Sapiencia potest scire omne bonum & omne malum, & tua Voluntas potest amare omne bonum quod scit tua Sapiencia, & non amare peccatum scitum ab ipsa.

10. d. *O honorate Domine plene gratia & benedictione!* Qui vult orare & contemplari tuum gloriosum Amorem, sciat memorare & intelligere proprietatem ignis, qui habet naturam & virtutem possendi calefacere & se magnificare secundum quod datur ei multitudo lignorum ; & , quando sciat memorare & intelligere istam proprietatem in igne , per eam memoret & intelligat magnitudinem & nobilitatem tui gloriosi Amoris, qui habet naturam & proprietatem essendi magnus & virtuosus secundum magnitudinem & virtutem & proprietatem tuæ Essentiæ infinitæ æternæ & perfectæ in omnibus perfectionibus.

II. *Glorio.*

II. *Gloriose DEUS!* Quando homo habet in memoria & intellectu significationem quæ dat demonstrationem de tuo Amore, si velit elevare suam cognitionem ad alium gradum ut plus & melius illum cognoscat, sciat memorare & intelligere quomodo igni, qui est creatura, sit data natura per quam infinitè se extenderet in quantitate & in calore si esset possibile quòd ei darentur ligna infinita in quantitate & in tempore; &, quando hoc memoraverit & intellexerit, *Domine*, mutet suam memoriam ad memorandum & suum intellectum ad intelligendum quomodo tua gloriosa Essentia sit infinitè amabilis in magnitudine & virtute; quia, si ignis qui est creatura si haberet sufficientem materiam posset comburere & calefacere infinitè, quantò plus potest tuus Amor infinitè & æternaliter amare cùm non sit creatus nec tua Essentia sit finita nec terminata & sit infinita & æterna?

O

12. Qui

12. Qui vult orare & contempla-
 ri, *Domine*, tuum sanctum Amorem
 gloriosum, sciat memorare & intel-
 ligere magnam vilitatem & miseriam
 quæ est in homine per corruptionem
 & per peccatum, & sciat memorare
 & intelligere magnum amorem & mag-
 nam gratiam quam fecisti homini in
 hoc Mundo & in alio, & quamlibet
 rerum, in quibus aggratias & bene-
 ficias & amas hominem in hoc Mun-
 do & in alio, sciat memorare & in-
 telligere particulariter & postea uni-
 versaliter; quia, quando homo om-
 nes istas res scit & vult memorare
 & intelligere, tunc habet paratam &
 directam suam memoriam & suum in-
 tellectum & suam voluntatem ad oran-
 dum & contemplandum tuum sanc-
 tum Amorem gloriosum.

13. e. *Gloriose Domine, qui es gloria
 omnium gloriarum & virtus omnium
 virtutum!* Qui vult orare & contem-
 plari tuum amorosum Amorem, sciat
 aspicere & cognoscere pulchritudinem
 &

& nobilitatem & virtutem & ordinationem quæ ab ipso sunt in creaturis; quia, si tuus Amor omnes istas res non amaret, nulla earum esset, eò quòd non esset qui eis daret *esse*: igitur, cum res quæ sunt in Mundo sint tot & adeò pulchræ & in adeò nobili dispositione creatæ, quis est qui posset aestimare & arbitrari magnam magnitudinem & magnam virtutem tui gloriosi Amoris?

14. *Juste Domine!* Per hoc, quòd tua Sapiencia sciat Te posse scire peccatum quin tuus Amor amet ipsum, scit se ipsam & tuum Amorem majores & meliores quàm si talem potestatem non haberet; & per hoc, quòd tuus Amor amet tuam Sapienciam scire omne bonum & omne peccatum, & amet se posse amare omne bonum & non amare ullum peccatum, amat tuus Amor se ipsum & tuam Sapienciam plùs quàm si talem potestatem non haberet: igitur, cum hoc ita sit, per hoc significatur
huma-

112 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
humano intellectui tres diversas Proprietates esse in tua divina Effentia gloriosa, & hæc significatio ei fit quando anima perfectè orat & contemplatur tuum Amorem in se ipso & in tua Potestate & Sapientia.

15. Cùm tuus Amor, *Domine*, sit per omnes creaturas & extra eas infinite & sit æternus sinè principio & fine, per hoc Justitia & Ordinatio & Perfectio & Sapientia significant humano intellectui tuam Voluntatem velle paradisum durare perdurabiliter ut in eo Angeli & Sancti gloriæ tuum sanctum & gloriosum Amorem ament & cognoscant & orent & contemplentur; & quando beata anima scit memorare & intelligere & velle significationes quas tuæ Virtutes dant de tuo Amore, tunc amatur ab eo: igitur beata est anima quæ amatur adeò digno & nobili amore sicut est tuus, & beata est oratio & contemplatio quam habent memoria & intellectus & voluntas orando & contem-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXIV. 213
templando isto modo tuum sanctum
& gloriosum Amorem.

16. f. *Indultor Domine, qui es dignus omni gloria & omni honore!* Quando homo memorat & intelligit quomodo amor quem homines habent ad invicem in hoc Mundo parum duret & parva occasione alteretur in odium, & per istum amorem movet & mutat suam memoriam ad memorandum & suum intellectum ad intelligendum & suam voluntatem ad amandum quomodo tuus sanctus Amor gloriosus sit perdurabilis inalterabilis infinitus & æternus, tunc orat & contemplatur tuum sanctum Amorem gloriosum.

17. Tuo sancto Amori, *Domine DEUS*, sit gloria & reverentia & honor; quia, quando homo Te amat & Tibi facit honorem & reverentiam, tunc tuus Amor eum amat; &, quando homo Te non amat nec Tibi facit reverentiam & honorem, tunc tuus Amor non eum amat; &, licet hoc
hoc

hoc ita sit, tamen tuus gloriosus Amor non est alterabilis nec mutabilis, quoniam adeò est magna tua Sapientia & tua Potestas & tua Justitia quòd tuus Amor non mutetur nec alteretur licèt homo Te amet in uno tempore & Te difamet in alio, eò quòd amor finitus & terminatus non possit alterare amorem infinitum & æternum; quia, sicut splendor solis non alteratur nec mutatur licèt homo habens oculos sanos recipiat ab eo plus claritatis quàm homo habens oculos infirmos, ita, *Domine*, tuus Amor est adeò abundans sapientia & potestate & justitia & infinitate & æternitate quòd non possit esse in eo ullum accidens nec ulla alteratio.

18. *Sanctificate Domine!* Ratio, quare amor quem Petrus habet in uno tempore & difamor quem habet in alio est alterabilis, est quia sua potestas habet defectum in sapientia & sua sapientia habet defectum in potestate, & propterea in sua voluntate est

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXIU. 215
est defectus & alteratio ; sed , quia tua
Potestas non habet defectum in sa-
pientia nec tua Sapientia in potesta-
te , propterea non potest esse in tua
Voluntate ullum accidens nec ulla al-
teratio licet homo Te amet in uno
tempore & non in alio , cum tua Vo-
luntas semper sit iusta in volendo &
non volendo quamcunque rem : igitur ,
cum hoc ita sit , quotiescunque
homo memorat & intelligit & vult
tuum gloriosum Amorem isto modo
semper eum laudat & orat & contem-
platur intellectualiter.

19. g. *Memorabilis Domine , qui es
fons amoris & sapientie !* Sicut est
valde magna differentia inter Creato-
rem & creaturam , ita est valde mag-
na differentia inter disamore quem
Tu habes erga peccatores & disamo-
rem quem habent quidam homines
erga alios , quia disamor quem Petrus
habet erga Guilielmum quotiescun-
que eum disamet dat passionem me-
moriam & intellectui & voluntati ip-
sius

216 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
fius Petri memorantis & intelligentis
& difamantis displicentiam quam ei
fecit Guilielmus, & per hanc passio-
nem intellectualem evenit Petro pas-
sio sensualis: unde benedictus sit, *Do-
mine DEUS*, tuus gloriosus Amor
quia est adeò magnus in amando &
in sciendo & in possendo, quòd im-
possibile sit esse passionem in tua Vo-
luntate licèt difamet Guilielmum pec-
catorem, quem difamorem habet erga
ipsum tua Voluntas per perfectam
Justitiam & perfectam Potestatem &
Sapientiam & per perfectum Amorem
quem habet ad perfectionem justitiæ
& sapientiæ & potestatis.

20. Sicut sapiens & justus Rex
habet placitum faciendo justitiam in
homine proditore digno mortis supli-
cio, ita, *Domine*, tuus perfectus A-
mor habet valde magnum placitum
volendo in homine peccatore justitiam
quàm habet in eo tua perfecta Potes-
tas & tua perfecta Sapientia & tua
perfecta Voluntas in puniendo ipsum:
igi-

igitur, sicut in voluntate justi Regis non est passio quando facit justitiam, eò quòd disamet injuriam, imò est placitum in ea eò quòd velit id quod sapientia intelligit, ita in tua Voluntate non est passio quando disamat homines peccatores, imò est in ea adeò magnum placitum faciendi justitiam sicut est in ea placitum faciendi misericordiam, secundùm quod tua Sapientia habet potestatem in sciendo id quod est placitum tuæ Voluntatis in faciendo justitiam & misericordiam.

21. Unde gloria & virtus & benedictio sit, *Domine DEUS*, tuo sancto Amori dulci & glorioso; quia, in quantum benedicta anima memorat & intelligit & amat ipsum esse nobilem & gloriosum secundùm rationes & demonstrationes prædictas, in tantum est magna oratio & contemplatio quam habet erga eum; quoniam, in quantum virtus visiva sensualis plus extenditur per aërem quando homo ab

ab altis montibus respicit loca plana, in tantum anima plùs orat & contemplatur tuum gloriosum Amorem quando eum scit memorare & intelligere & amare per perfectam Potestatem & Sapientiam & Voluntatem divinam.

22. h. *Divine Domine, qui regnas & possides omnia!* Qui vult orare & contemplari tuum sanctum Amorem gloriosum, sciat recipere significaciones quas tuæ gloriosæ Virtutes de eo dant, significando quòd non amet ullum peccatum nec ullam culpam, quia quælibet tuarum Virtutum demonstrando suam perfectionem significat in tuo Amore non esse ullum defectum; & si ipse amaret peccatum & culpam, nulla earum possēt significare humano intellectui se ipsam esse in perfectione sinè defectu.

23. Quando humanus intellectus fruitur tua gloriosa Sapientiâ, *Domine*, tunc intelligit quòd antequam Mundus esset, jam ipsa sciret æternaliter

ter omnes culpas & peccata quæ in eo sunt: unde, si tua Voluntas amaret culpam & peccatum, infinitè & æternaliter amaret id quod tua Sapientia sciret infinitè & æternaliter: igitur, cum tua Sapientia perfectè sciat id quod scit, necessariò oporteret quòd tua Voluntas perfectè amaret id quod amaret, quia aliter esset impossibile quòd tua Sapientia posset perfectè scire, & tua Potestas posset habere perfectum posse in sciendo & volendo, & oporteret quòd tua Voluntas & tua Sapientia & tua Potestas recepissent compositionem duorum contrariorum scilicet perfectiōnis & defectus; quoniam, si tua Voluntas amaret bonum & peccatum, posset simul esse in perfectiōne & in defectu; &, si tua Sapientia sciret tuam Voluntatem esse in perfectiōne & defectu, sciret se ipsam in perfectiōne & in defectu, & hoc idem posset tua Potestas, quod est impossibile cum nulla res æterna infinita & divina pos-

220 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
possit esse composita ex contrariis.

24. *Iuste Domine!* Si tua Voluntas adeò difamaret culpam & peccatum quòd impediret creationem Mundi ne essent culpa & peccatum, non posset amare bonum creatum nec creationem ipsius, quoniam finè peccato non posset perfectè cognosci bonum, nec tuæ Virtutes, si bonum & malum non essent in *esse*, possent humano intellectui significare & demonstrare suam gloriosam perfectionem: unde, sicut tua Voluntas per istum modum esset coacta & constricta ne posset velle ullum bonum creari nec demonstrari tuas Virtutes, ita tua Potestas esset constricta ne posset & tua Sapientia ne sciret creare bonum nec significare bonitatem & perfectionem quæ est in tua divina Essentia: igitur, cum sit impossibile ullam constrictio- nem esse in tua Potestate & Sapientia & Voluntate, per hoc significatur quòd tua Voluntas non adeò difamet culpam & peccatum, quòd ratione hu-

hujus difamoris difamet bonum quod cognoscitur per culpam & peccatum: igitur, quando homo, *Domine*, scit memorare & intelligere & amare tuum gloriosum Amorem isto modo, tunc eum orat & contemplatur.

25. i. *Sapiens Domine in omnibus rebus!* Qui vult orare & contemplari tuum gloriosum Amorem, sciat memorare & intelligere quomodo ipse habeat tantam nobilitatem & virtutem in se ipso quòd antequam Petrus justus esset in *esse* æternaliter, ipsum amaret, & difamaret Guilielmum peccatorem damnatum, quoniam tua Sapientia sciebat Petrum & Guilielmum æternaliter antequam essent in *esse*; & postquam oraverit & contemplatus fuerit tuum Amorem isto modo, sciatur eum orare & contemplari memorando & intelligendo quàm magna sit beatitudo Petri, qui æternaliter antequam esset, fuit amatus à tuo gratioso Amore, & quàm magna sit miseria Guilielmi qui æternaliter antequam

222 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
quam effct, fuit difamatus à tuo juſto
Amore.

26. Quando homo, *Domine*, memorat & intelligit quàm magna fit beatitudo in Sanctis gloriæ qui æternaliter sine fine amabuntur à tuo glorioso & excellenti Amore, & cogitat & æſtimat quàm magna miseria fit in damnatis qui finè fine difamabuntur à tuo benigno & pio Amore, tunc intellectualiter amat & contemplatur & orat & laudat tuum gloriosum Amorem; &, quando homo cogitat & perpendit quòd, quicumque in hoc Mundo orat & contemplatur & amat tuum gloriosum Amorem, ametur & memoretur ab Angelis & à Sanctis gloriæ, tunc orat & contemplatur ipsum tuum gloriosum Amorem.

27. *Glorioſe Domine!* Qui Te non amat, non habet de quo inamoretur, & qui Te non amat, non amatur à tuo Amore nec ab Angelis nec à Sanctis gloriæ nec ab ulla Virtute cœli, nec habet dignitatem nec naturam nec
pro-

proprietas per quam sit dignus amare nec amari : igitur , cum amor sit adeò gloriosa & nobilis virtus , & amorem perdat homo difamando Te , & amor qui Te amat faciat hominem esse dignum amari , quomodo potest esse quòd homo aliud faciat nisi amare & orare & contemplari tuum sanctum & gloriosum Amorem?

28. K. *Æterne Domine perdurabilis omni tempore , qui es Perfectio mearum perfectionum !* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus quòd in pluribus naturis diversis amet homo quando amat sensualiter & intellectualiter , quàm Angeli qui non amant sensualiter eò quòd sint res intellectuales & non sensuales ; igitur , ut tuus Amor esset sensualis & intellectualis , *Domine* , voluisti tuum Filium incarnari in natura sensuali in dulci Virgine gloriosa nostra Domina sancta MARIA , & hoc voluisti ut tuus Amor amaret nos sicut Creator amat creaturam & sicut creatura amat suam parem creaturam.

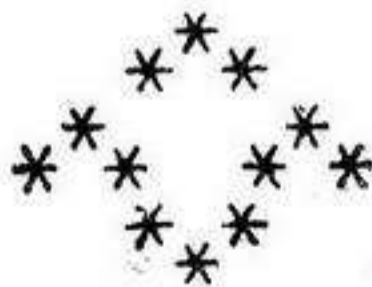
29. Unde benedictus sis, *Domine DEUS JESU Christe*, qui vis amare tanquam DEUS & creatura, tanquam DEUS amas quantum ad tuam gloriosam Deitatem quæ amat suas creaturas, & tanquam creatura amas in hoc quòd volueris esse homo ut amares homines Tibi similes in humana specie; &, sicut Tu, *Domine*, vis amare tanquam DEUS & creatura, ita vis amari ab homine tanquam DEUS & creatura in hoc quòd velis hominem amare tuam Deitatem tanquam DEUM & tuam Humanitatem tanquam creaturam: igitur, quando homo memorat & intelligit & amat prædictas res, tunc orat & contemplatur tuum gloriosum Amorem divinum & tuum pium Amorem humanum.

30. Tuo sancto Amori divino, *Domine DEUS*, fiat reverentia & honor semper, quia adeò ardenter & ferventer amat suam creaturam quòd propterea voluerit creare tuam humanam

Na-

Naturam & voluerit ei esse adeò propinquus per Incarnationem sanctæ Personæ Filii, & eam adeò amare, quòd velit omnes creaturas & omnes populos eam orare & contemplari & invocare & honorificare & laudare & amare ex omnibus suis viribus sensuabilibus & intellectualibus: igitur iste Amor adeò magnus, quem habet tua divina Natura erga tuam humanam Naturam, dat significationem de magno Amore quem potes & scis & vis habere erga creaturam, & de magno amore quem tua humana Natura potest & scit & vult habere erga tuam divinam Naturam, qui Amor non posset significari humano intellectui in adeò magna magnitudine nisi sancta Persona Filii esset incarnata in

Virgine gloriosa nostra Domina sancta MA-
RIA.

P

CAPUT

CAP. CCCXXV.

*Quomodo homo oret & contempletur
gloriosam Simplicitatem sanctæ Es-
sentie divinae*

1. **D**EUS *une simplex siné ulla com-
a. positione, cui sit gloria & ho-
nor omni tempore!* Qui vult orare &
contemplari gloriosam Simplicitatem
quæ est in tua divina Essentia, oportet,
Domine, quòd eam oret & con-
templetur sensualiter & intellectuali-
ter in tua gloriosa substantia & in tu-
is gloriosis Personis & in tuis glorio-
sis Virtutibus; &, quando sensualiter
& intellectualiter eam oraverit & con-
templatus fuerit, oportet quòd ponat
& recondat orationem in tertia figu-
ra orationis quæ est composita ex ora-
tione sensuali & ex intellectuali.
2. *Gloriose DEUS!* Qui vult orare
& contemplari tuam sanctam Simpli-
citatem, oportet, *Domine*, quòd
sciat

sciat memorare & intelligere compositionem & simplicitatem quæ sunt in creaturis, ut per eas sciat memorare & intelligere & amare tuam sanctam simplicem Naturam significatam & demonstratam humano intellectui per compositionem & simplicitatem creaturarum.

3. Et, quando homo, *Domine*, ordinaverit & direxerit suum intellectum ad recipiendum significationes & demonstrationes quas creaturæ dant de tua Simplicitate, tunc oportet quòd dividat orationem & contemplationem, secundum quam vult orare & contemplari, in novem partes, quæ sunt *firmamentum, elementa, animalia, anima, Angeli, Incarnatio, Trinitas, substantia, virtutes*; & postquam diviserit orationem & contemplationem in has novem partes, oportet quòd quamlibet partem sciat memorare & intelligere & velle, ut per quamlibet partem sciat convertere suam animam ad memorandum & intelligendum.

228 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ligendum & volendum tuam gloriosam simplicitatem.

4. b. *Affabilis Domine, pro quo mei oculi sunt in ploratu & meum cor in amore!* Prima pars est *firmamentum*: unde tuus servus vult orare & contemplari tuam Simplicitatem cum significationibus quas firmamentum dat de ipsa, & propterea dicit quòd firmamentum uno modo sit compositum, & alio simplex; est compositum eò quòd sit corpus unitum ex materia & forma & conjunctione utriusque, quod corpus habet longitudinem & latitudinem & profunditatem.

5. *Virtuose Domine!* Firmamentum demonstrat humano intellectui se esse simplex in substantia, quando memoria memorat & intellectus intelligit ipsum non esse generabile nec corruptibile nec grave nec leve nec mobile sursum nec deorsum, nec corrumpere suam formam nec eam augere nec minuere: unde, quando anima memorat & intelligit substantiam firmamenti

ti

ti hoc modo, & memorat & intelligit generationem & corruptionem quæ sunt in substantiis elementatis, tunc intelligit firmamentum esse simplex substantia in comparatione substantiæ elementatæ compositæ ex quatuor elementis.

6. Et quando anima, *Domine*, intelligit firmamentum esse simplex in comparatione animalium & vegetabilium & metallorum, & esse compositum quoad se ipsum, tunc convertit & mutat memoriam ad memorandum & intellectum ad intelligendum & voluntatem ad amandum tuam gloriosam Simplicitatem; quia, si firmamentum, quod est creatura & est compositum quoad se ipsum, est simplex in comparatione corporum elementatorum, quantò plus est simplex tua gloriosa Substantia, quæ non est creata & à qua receperunt gratiam & benedictionem firmamentum & omnes creaturæ? igitur, quando mea anima, *Domine*, scit hoc memorare & intelligere

ligere & velle de tua Substantia, tunc intellectualiter orat & contemplatur tuam virtuosam Simplicitem; & quando corpus scit dicere vel legere vel scribere hæc verba de ipsa tua Simplicitate, tunc eam sensualiter orat & contemplatur.

7. c. *Firme Domine inalterabilis perdurabilis potens in omnibus viribus!* Secunda pars sunt *elementa*: unde dicimus quòd elementa secundum unum modum intelligantur esse simplicia, & secundum alium sentiantur esse composita; intelliguntur esse simplicia quando quodlibet eorum intelligitur per se in sua natura & proprietate, sicut ignis in calore, & aër in humiditate, & aqua in frigiditate & terra in siccitate.

8. *Virtuose Domine!* Elementa sentiuntur esse composita quando sunt in animalibus & vegetabilibus & metallis quæ sunt corpora composita ex quatuor elementis quæ componuntur in materia subjecta generationi & corruptioni.

ruptioni formæ prædictorum corporum, quæ compositio fit ut materia elementalis possit generare & componere formas per quas sensualiter demonstretur, & ut intellectus intelligat simplicem formam quam quodlibet elementum habet per suam propriam simplicitatem.

9. *Honorate Domine!* Quando homo intellectualiter intelligit elementa esse simplicia quodlibet in sua propria natura, & per formas vegetabilium & animalium & metallorum quas sentit, intelligit ipsa esse composita, & considerat quòd sua memoria non sufficiat ad memorandum nec suus intellectus ad intelligendum totam simplicitatem quam quodlibet elementum habet in se ipso, & convertit & mutat memoriam & intellectum & voluntatem ad magnam Simplicitatem quæ est in tua Deitate, tunc orat & contemplatur tuam Simplicitatem memorando & intelligendo significationes quas elementa simplicia dant
de

232 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
de ipsa ; quia , si elementa quæ sunt
creaturæ & uno modo recipiunt com-
positionem, habent tantam simplicita-
tem , quantò major est tua Simplicitas
quæ nullo modo recipit composicio-
nem & est natura pura simplex in-
creata infinita æterna & omnino per-
fecta.

10. d. *Singularis Domine , qui es vo-
luntas mearum voluntatum & placitum
meorum placitorum!* Tertia pars sunt
animalia : unde dicimus quòd anima-
lia uno modo sentiuntur composita &
alio intelligantur simplicia ; sentiuntur
esse composita in quantum omne ani-
mal est unitum ex anima & corpore
& spiritu qui est conjunctio animæ &
corporis , & corpus est compositum
ex materia & forma sensualibus ; sed
intelliguntur esse simplicia quoad ani-
mam quæ est pars ipsorum & est subs-
tantia simplex in comparatione subs-
tantia corporalis.

11. Unde , sicut partes materiæ
sunt simplices , scilicet quodlibet ele-
men-

mentum per se, ita, *Domine*, in animalibus anima quoad suam naturam est substantia simplex in comparatione corporis; & sicut omnes partes simplices elementorum intrant in compositionem ad componendum materiam, ita omnes partes animalis intrant in compositionem ad componendum animal; verum tamen est quòd hæc sit differentia, quia animal non est simplex in suis partibus nisi quoad animam & materia elementata habeat omnes suas partes simplices in quantum omnia elementa intelliguntur simplicia & non composita.

12. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Simplicitas gloriosa; quia quando anima scit memorare & intelligere simplicitatem & compositionem quæ sunt in animalibus, & per hanc simplicitatem & compositionem scit memorare & intelligere & amare tuam Simplicitatem per eam significatam & demonstratam, tunc orat
&

234 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
& contemplatur tuam sanctam Sim-
plicitatem divinam quæ creavit in crea-
turis simplicitatem & compositionem
ut per eas percipiat humanus intelle-
ctus quòd Tu sis Essentia simplex,
quoniam si simplex non esses non
posses creare in creaturis simplicita-
tem; & , quia omnem compositio-
nem oportet esse in tempore & habere
principium, propterea tua Simplici-
tas creavit compositionem in creatu-
ris ut in eis significetur principium
quod habent per creationem quam
receperunt à tua Simplicitate quæ est
finè principio.

13. e. *Sapiens Domine in omnibus se-
cretis, iuste in omnibus sententiis!*
Quarta pars est *anima*: unde dicimus
quòd anima intellectualiter intelliga-
tur per unum respectum substantia
composita, & per alium simplex: intel-
ligitur composita quando humanus in-
tellectus considerat animam Davidis
non esse animam Adami, & propterea
necessariò oportere quamlibet earum
ha-

habere materiam & formam intellectualuales per quas fit in sua individualitate: igitur per hoc significatur quòd omnis anima fit intellectualiter composita ex materia & forma & conjunctione intellectualibus.

14. *Amorose Domine!* Sicut humanus intellectus intelligit quòd ignis sit simplex quando intelligit calorem ipsius sine compositione alterius elementi, & intelligit quòd ignis habeat suum calorem & suam claritatem & suam levitatem ex sua propria natura, ita quando intellectus considerat quòd anima sit substantia incorruptibilis & inalterabilis pura existens sine ulla contraria natura in se ipsa, tunc percipit & cognoscit ipsam esse simplicem in natura quoad se & suam substantiam non esse unitam ex rebus contrariis.

15. *Perdurabilis Domine!* Quando tuus contemplator considerat quòd simplicitas ignis non possit uti sua virtute quousque componatur cum aliis

236 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
liis elementis, & anima in humano corpore non possit uti sua simplicitate quin corpus sit ei subiectum ut ipsa habeat in eo suas virtutes in actu, tunc vertit suum intellectum ad considerandum tuam sanctam Simplicitatem gloriosam, quæ est adeò virtuosè simplex in se ipsa, quòd non indigeat ulla re creata quæ eam juvet ad utendum sua virtute, nec indigeat componi cum ulla re ad utendum sua potestate, quia est adeò abundans in simplicitate & virtute & perfectione & puritate, quòd nulla res possit eam impedire nec ei obstare ne habeat suam virtutem in actu: igitur, cùm hoc ita sit; propterea tuus servus osculatur terram & facit reverentiam & honorem tuæ sanctæ Simplicitati.

16. f. *Adorate Domine invocate ab omnibus populis, qui es gloria omnium gloriarum!* Quinta pars sunt *Angeli*: unde dicimus quòd Angeli dicantur compositi quantum ad compositionem intellectualem, & quia non sunt res
COR-

corporales dicuntur substantiæ simplices in comparatione corporum elementatorum ; & ratio , quare Angeli dicantur simplices in substantia , est quia in substantia angelica non corrumpitur forma , nec ipsa est composita ex contrariis rebus ; sed ratio , quare substantia angelica dicitur composita, est quia est conjuncta ex materia & forma & conjunctione intellectualibus, quæ compositio intelligitur intellectualiter.

17. *Gloriose Domine !* Sicut Angelus est substantia simplex in comparatione substantiæ corporalis , ita & adhuc multò meliùs est substantia composita in comparatione tuæ divinæ Substantiæ : igitur , cùm substantia angelica sit finita & terminata & creata, & materia & forma & conjunctio ex quibus intellectualiter est composita sint in quolibet Angelo partes individuæ particulares , & non sit in eis materia universalis, sicut est materia corporalis in corporibus elementatis , & Angeli sint in valde magna sim-

simplicitate in comparatione compositionis quæ est in corporibus elementatis, quis posset æstimare & cogitare magnam simplicitatem quæ est in tua sancta Substantia divina?

18. *Honorate Domine!* Sicut formam corporalis non posset generari in materia elementalī sinè compositione quatuor elementorum, ita & adhuc multò meliùs simplex natura Angelica non posset creari nec conservari sinè tua simplici Natura: igitur, quando homo scit habere in sua anima omnes res prædictas memorando & intelligendo & volendo, & per compositionem & simplicitatem quæ est in Angelis scit vertere suam animam ad memorandum & intelligendum & amandum tuam virtuosam infinitam & gloriosam simplicitatem, tunc eam orat & contemplatur.

19. g. *O Domine DEUS! qui das gloriam & benedictionem tuis servis inamoratis de tuis honorationibus. Sexta pars est Incarnatio: unde dicimus quòd,*

quòd, sicut in anima non corrumpitur sua simplicitas licèt uniatur cum corpore in *esse* unius animalis rationalis, ita & adhuc multò meliùs tua divina Natura conservet suam Simplicitatem licèt sit unita cum humana natura per Incarnationem quam assumpsit tuus gloriosus Filius in nostra Domina sancta MARIA Virgine gloriosa; quia, si anima quæ est creatura & res finita & terminata potest conservare suam simplicitatem licèt uniatur cum natura composita, quantò plùs tua Natura divina infinita æterna & perfecta potest conservare suam gloriosam simplicitatem licèt Filius assumpserit nostram humanam naturam?

20. *Amorose Domine!* Sicut anima rationalis non pervertitur in naturam quæ habeat calorem nec frigus nec longitudinem nec latitudinem nec profunditatem nec levitatem nec gravitatem nec famem nec sitim nec mortalitatem licèt uniatur cum corpore,
ita

240 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ita tua gloriosa Simplicitas non fuit
perversa in naturam quæ haberet com-
positionem quando Filius fuit incar-
natus, quia aliter Natura Creatoris
esset finita & infinita principiata & æ-
terna simplex & composita quod est
de magnis impossibilitatibus quæ co-
gitari possint.

21. *Pie Domine!* Sicut corpus non
convertitur in animam quando con-
jungitur cum ea, ita tua gloriosa Hu-
manitas non fuit conversa in Deita-
tem quando fuit conjuncta cum ipsa;
quia, sicut corpus non haberet lon-
gitudinem nec latitudinem nec pro-
funditatem si privaretur materiâ ele-
mentali & reciperet intellectualem,
ita, si tua Humanitas esset conversa
in Deitatem & tua Deitas in Huma-
nitatem, tua Humanitas esset infini-
ta & æterna & tua Deitas esset fini-
ta & creata quod est impossibile: igitur,
quando homo, *Domine*, scit
memorare & intelligere magnam sim-
plicitatem animæ quæ non alteratur
in

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXV. 241
in compositionem licet uniatum cum corpore, & postea vertit suam animam ad memorandum & intelligendum & amandum tuam divinam Simpliciter quæ non alteratur licet Filius sit unicus cum humana natura, tunc habet intellectus valde magnam cognitionem, & memoria valde magnam memoracionem, & voluntas valde magnum fervorem in orando & contemplando tuam simplicem Naturam divinam.

22. h. *Gratiosè Domine! qui das directionem & gratiam & benedictionem omnibus quibus vis, Septima pars est tua gloriosa Trinitas: unde dicimus quòd, sicut jam supra probavimus, intellectualiter intelligamus tuam gloriosam Trinitatem esse tuam gloriosam Paternitatem & Filiationem & Processionem: igitur, si in igne simplici, qui est creatura, caliditas & luciditas & levitas sunt proprietates simplices quin componantur ex substantia ipsius, nec substantia ex eis, quan-*

Q

tò

242 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
tò plus tua Paternitas & Filiatio & Processio possunt esse Proprietates simplices in tua simplici Substantia divina infinita quin tua Substantia sit composita ex ipsis, nec ipsæ sint compositæ ex tua Substantia? Et si homo non sufficit ad memorandum & intelligendum totam simplicitatem quam ignis habet in suis proprietatibus & suæ proprietates in ipso, quantò minus sufficit ad memorandum & intelligendum totam tuam Simplicitatem divinam?

23. Qui vult orare & contemplari, *Domine DEUS*, tuam simplicem Naturam, sciat memorare & intelligere & velle quomodo tres virtutes animæ simpliciter sint una substantia simplex, & quomodo anima simpliciter sit una substantia in tribus proprietatibus diversis, scilicet in memoria & intellectu & voluntate; & quando consideraverit simplicitatem quæ est in anima & in tribus proprietatibus ipsius, sciat se mutare ad confide-

siderandum gloriosam Simplicitatem quæ est in tua divina Substantia & in tribus Proprietatibus ipsius, quæ sunt tua gloriosa Paternitas & Filiatio & Processio; quia, quando homo scit habere artem & modum mutandi suum intellectum de simplicitate creata ad increatam, tunc sua anima est parata ad orandum & contemplandum tuam simplicem Naturam divinam.

24. *Honorate Domine!* Sicut nulla compositio sensualis nec intellectualis potest esse sine materia & forma & privatione, ita & adhuc multò melius sine omni comparatione tua Trinitas potest esse simpliciter sine compositione in tua Substantia & tua Substantia in tua Trinitate; quia, si per defectum potestatis compositio non potest esse sine tribus principiis prædictis, quantò plùs per perfectam Potestatem potest esse tua Substantia simplex in tuis Proprietatibus & tuæ Proprietates in tua Substantia? Et, si hoc non posset ita esse, *Domine*, significaretur

244 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
caretur & demonstraretur humano in-
tellectui quòd impotentia esset major
in simplicitate quàm in compositione
& potestas esset major in rebus com-
positis quàm in simplicibus: igitur,
cùm potestas & simplicitas se respici-
ant, & impotentia & compositio eti-
am, per hoc significatur humano in-
tellectui quod, si compositio non po-
test esse sinè materia & forma &
privatione, simplicitas possit esse si-
nè ipsis.

25. i. *O cœlestis Domine! quem mea
voluntas est obligata amare & meus in-
tellectus intelligere. Octava pars est
substantia: unde dicimus quòd sen-
sualiter sentiamus & intellectualiter in-
telligamus animalia, quòd plùs in sua
substantia recipiunt de quibusdam ele-
mentis quàm de aliis, eò plùs vive-
re in quibusdam elementis quàm in
aliis, sicut talpa quæ vivit in terra &
piscis in aqua & homo in aère & sa-
lamandra in igne: unde, quia talpa
est propinquior simplicitati terræ quàm
piscis*

piscis & homo & salamandra, propterea potest melius vivere sub terra quàm alia animalia, & hoc idem est de pisce in aqua & de homine in aère & de salamandra in igne, & totum hoc est significatio tuæ simplicis Substantiæ respectu illorum qui per hanc significationem sciunt eam cognoscere.

26. Nam, quia salamandra habet in se plus de natura ignis quàm ullius alterius elementi, est in natura propinquior simplicitati ignis simplicis quàm simplicitati ullius aliorum elementorum, & ideò potest vivere in igne: igitur, cùm hoc ita sit, secundùm hoc significatur, *Domine*, adeò magnam esse tuam Simplicitatem in tua Substantia, quòd tuæ Substantiæ non sit necessarium componi in se ipsa, nec cum alia re, nec sua natura sit componi in se ipsa, nec in alia re, nec sit ulla creatura quæ habeat dignitatem & proprietatem & naturam per quam possit componere tuam
Subs-

Substantiam nec componi cum ea; quia, si tua Substantia non esset simplex & esset composita vel per se vel per aliud, non posset habere vitam à se ipsa & esset sicut salamandra quæ non potest vivere sinè igne vel piscis sinè aqua; & hoc est impossibile, *Domine*, scilicet quòd Tu non possis vivere per tuammet Simplicitem, & salamandra possit vivere in igne & piscis in aqua, eò quòd appropinquent simplicitati elementi à quo receperunt majorem compositionem quàm ab ullo aliorum elementorum.

27. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua sancta Simplicitas gloriosa; quia, sicut anima rationalis habet tantam simplicitatem in substantia & proprietatibus per donum gratiæ & creationis, quòd quamvis sit per totum corpus, & cogitet & memoret velit intelligat vel imaginetur aliquam rem sensualem, tamen non componatur in se ipsa, nec sua substantia privetur sua simplici natura;
ita

ita tua Substantia est adeò pura in simplicitate, quòd omnes creaturæ sint in illa & ipsa sit in eis & extra eas, quin componatur cum ullâ creaturarum, nec per ullam creaturam nec per se ipsam recipiat compositionem in se ipsa: igitur cum hoc ita sit, quando homo, *Domine*, cogitat & memorat, intelligit & amat tuam mirabilem simplicitatem isto modo, tunc orat contemplatur & laudat ipsam, & servit ei intellectualiter.

28. *O Domine! qui succurris omnibus in Te confidentibus & adjuvas eos. Nona pars sunt Virtutes: unde dicimus, quòd sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus ex albedine & nigredine componi tertium colorem; & sicut albedo non potest converti in nigredinem nec nigredo in albedinem, ita nulla tuarum virtutum potest converti in alia nec destruere se ipsam, nec assumere esse alterius Virtutis; & quia albedo & nigredo possunt componere tertium colorem*

rem

rem, eo quod una sit contraria alteri, per hoc significatur Domine, quòd quia nulla tuarum Virtutum est contraria alteri, nulla earum cum alia componat tertiam Virtutem: igitur, quando hoc ita consideratur, tunc significatur humanæ discretioni tua sancta Simplicitas.

29. *Potens Domine!* Si esset possibile, quòd albedo & nigredo essent in *esse* quin locus & tempus essent in *esse*, propter hoc non possent componere tertium colorem: igitur cum hoc ita sit, & cum sine tempore & loco non possit componi tertius color ex duobus contrariis coloribus, & cum in nulla tuarum Virtutum sit tempus & locus, nec ulla earum sit contraria alteri, per hoc significatur, quòd omnes tuæ Virtutes sint ita simplices in natura & proprietate, quod nulla compositio sit in eis nec in tua simplici Substantia divina; quia nulla compositio potest esse sine loco & tempore, secundum quod significatur humano

humano intellectui quod in omni compositione conveniat esse simplicitatem & tempus, materiam & formam.

30. *Gloriose Domine!* Si compositio, quæ est in mundo ex materia & forma, esset sine tempore, & quin privatio & simplicitas eam antecederent, tunc compositio mundi esset æquè virtuosa in Æternitate, sicut tua Simplicitas: & si ita esset, Tu esses mundus, & mundus esset DEUS, vel mundus & Tu haberetis æqualem durationem: Igitur cum mundus sit finitus in quantitate, & sit compositus, & cum Infinitas & simplicitas significantur humano intellectui in majori nobilitate & virtute quàm finitas & compositio, per hoc significatur, quòd mundus sit creatus: Igitur quando Homo scit contemplari & intelligere tuam Simplicitatem per compositionem & simplicitatem creatam, tunc orat & contemplatur tuam sanctam & simplicem Deitatem.

CAPUT

CAPUT CCCXXVI.

Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Gloriam nostri Domini DEI.

1. **O** DEUS fortis super omnes fortitudines, qui es gloria omnium gloriarum! Qui vult orare & contemplari tuam gloriosam Gloriam, oportet, *Domine*, quod sciat eam orare & contemplari in tua sancta Deitate & Trinitate, & in tuis gloriosis Virtutibus; & oportet, quod eam sciat orare & contemplari sensualiter & intellectualiter; & quando ipsam ita oraverit & contemplatus fuerit, oportet etiam, quod ipsam oret & contempletur per bona opera in tertia figura orationis quæ componitur ex figura sensuali & intellectuali.

2. Sicut corpus habet sex rectitudines, per quas homo potest habere motum, ita, *Domine*, anima habet

Bib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 251
bet sex rectitudines, per quas potest orare & contemplari tuam gloriosam Gloriam; & sicut homo per inferiores gradus ascendit ad supremum, ita anima potest ascendere ad orandum & contemplandum tuam sanctam Gloriam per *sex gradus*, qui sunt *Sensualitas, Imaginativa, Ratio, Memoria, Intellectus & Voluntas*: igitur quando homo scit ordinare istos sex gradus in sua anima, & scit eam elevare per ipsos ad orandum & contemplandum tuam Gloriam, tunc recipit gratiam benedictionem & gloriam in quolibet prædictorum graduum.

3. Nam quando quinque sensus sensuales demonstraverint & præsentaverint imaginativæ suas sensualitates, tunc imaginativa demonstrat & offert rationi repræsentationem prædictorum sensuum, & ratio recipit id, quod imaginativa ipsi dedit, & offert illud memoriæ, & memoria intellectui, & voluntas recipit illud á memoria & intellectu; & per hoc quinque

252 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
que sensus intellectuales venerunt de
potentia in actum, qui orant & con-
templantur cogitando percipiendo
conscientiando subtilizando & zelando
tuam gloriosam Gloriam.

4. b. *Iuste Domine in iustitia & in
misericordia! Primus gradus est Sensua-
litas: unde dicimus, quòd sensuali-
ter sentiendo audiamus voces & stre-
pitus, & videamus firmamentum &
corpora cœlestia & elementata, & o-
doremus flores & alios odores, & gus-
temus dulces & amaros sapes, &
sentiamus famem & sitim & calorem
& frigus & infirmitatem & dolorem &
alias res sensuales.*

5. Igitur cum hoc ita sit, *Domine*,
qui vult orare & contemplari tu-
am divinam Gloriam, sciat omnes is-
tas sensualitates offerre & præsentare
imaginativæ, quæ sciat eas imaginari,
& postea sciat imaginari res intellec-
tuales, ut offerat Rationi id, quod
sibi offertur à sensualitate; & quan-
do humana mens ascenderit à sensua-
litate

litate ad imaginativam, & ab imaginativa ad Rationem, tunc sciat homo aperire suam memoriam ad memorandum & suum intellectum ad intelligendum & suam voluntatem ad amandum tuam gloriosam Gloriam memorando intelligendo & amando honorationes nobilitates virtutes & perfectiones ipsius.

6. Nam quando humana Ratio, *Domine*, memorat & intelligit magna placita & magnas delectationes, quas homines habent sensualiter & intellectualiter, licet ipsi habeant principium, & sint creaturæ terminatæ habentes multos labores & mala multas corruptiones & tribulationes sensualiter & intellectualiter, & quando humana Ratio se vertit ad memorandum & intelligendum & amandum magnam Gloriam quæ est in Te, qui es Creator infinitus & æternus, & in quo non est ulla passio nec ullus defectus, tunc mens hominis est elevata ad Rationem, & ad memoriam intel-

254 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
intellectum & voluntatem, quæ cogi-
tando & percipiendo contemplantur
magnam gloriam Divinam!

7. c. *O Domine! qui homini dedisti fi-
dem, ut quando intellectus non potest
intelligere, tunc voluntas credat. Se-
cundus gradus est Imaginativa: unde
dicimus, quòd sensualiter sentiamus
& intellectualiter intelligamus poten-
tiam imaginativam non posse recipe-
re à sensitiva quidquid hæc ei offert
per sensus sensuales; quia Petrus non
potest imaginari omnia placita & om-
nia desiderabilia nec omnia bona &
mala, quæ sentiuntur ab hominibus;
& quia imaginativa Petri non sufficit
ad imaginandum quidquid sentitur in
generali, propterea non potest in par-
ticulari tantum dare & representare
Rationi, quantum sensitiva in uni-
versali repræsentat ipsi imaginativæ; &
propterea Ratio non potest tantum
dare memoriæ intellectui & volunta-
ti de rebus sensualibus, quantum res
sensuales sentiuntur à potentia sensi-
tiva.*

8 Un-

8. Unde quando rationalis potentia, *Domine*, memorat & intelligit placita sensualia esse multò majora in generali, quàm ipsa possit memorare & intelligere in speciali, per hoc memorat & intelligit placita intellectua- lia esse multo plura & majora in generali, quam ipsa possit memorare & intelligere in speciali: unde quan- do Ratio per imaginativam memorat & intelligit ista, tunc datur memo- riæ & intellectui ab ipsa imaginativa id, quod potest recipere; & id, quod non potest recipere, hoc nec ipsa po- test dare; ideò memoria memorat, & intellectus intelligit multò plura & majora esse placita & delectationes in creaturis, quam Ratio possit dare memoriæ ad memorandum & intel- lectui ad intelligendum.

9. Unde quando memoria, *Domine*, memorat majora esse placita in mundo quàm ipsa possit memorare, & intellectus intelligere, & quando intellectus intelligit de memoria, &
de

256 *B. Ray. Lulli Lib. Contempl. Vol. III.*
de se ipso id, quod memoria memorat de se ipsa & de intellectu, tunc memoria memorat & intellectus intelligit mundum esse defectuosum & corruptum in culpa & peccato; & quando memoria memorat & intellectus intelligit & voluntas vult in tua Essentia non esse ullam corruptionem nec ullam terminationem nec ullum defectum, tunc figuratur & demonstratur memoriæ intellectui & voluntati in valde magna magnitudine & nobilitate tua gloriosa Gloria, ita quod Ratio demonstret, quod si ipsa non potest dare memoriæ intellectui & voluntati totam demonstrationem de placitis & delectationibus quæ sunt in hoc corrupto mundo, quanto minus potest eis dare demonstrationem de tota Gloria, quam habes in tua divina infinita Essentia æterna & tota gloria? igitur quando homo, *Domine*, memorat intelligit & vult omnes prædictas res intentione orandi & contemplandi tuam Gloriam, tunc dicitur

tur

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 257
tur & disponitur, ut à tua Gloria,
perdurabiliter habeat gloriam in tua
Gloria.

10. d. *O Domine! Qui das hominibus
spem, ut confidant in tua misericordia
& in tuis viribus. Tertius gradus est
Ratio: unde dicimus, quod quan-
do Ratio ab imaginativa recipit id,
quod imaginativa potest dare de po-
tentia sensitiva, tunc Ratio movetur
& vertitur ad intelligendum res intel-
lectuales dando memoriæ memoratio-
nem & intellectui intelligentiam &
voluntati amorem ipsarum: unde
propter hanc mutationem & versio-
nem, quam Rationativa facit in se
ipsa, movetur memoria in suo me-
morare & intellectus in suo intelli-
gere & voluntas in suo amare à rebus
sensualibus ad res intellectuales.*

11. Et quando Ratio, *Domine,*
superascendit imaginativam & memo-
rat & intelligit & amat res intellectua-
les invisibiles, quas sensitiva non po-
test sentire nec imaginativa tantum

R

ima-

imaginari, quantum Ratio ipfas potest memorare intelligere & amare, tunc anima ascendit super imaginativam memorando intelligendo & volendo id, quod imaginativa potest imaginari & id, ad quod imaginandum ipsa non potest sufficere, scilicet tuam Infinitatem Æternitatem Potestatem Sapientiam Amorem & alias tuas virtutes, & sic de aliis rebus intellectualibus; quia imaginativa non potest tantum imaginari formam firmamenti & paradisi vel inferni, nec Angelos nec animas nec alias virtutes intellectuales creatas, quantum Ratio potest memorare intelligere & velle ipfas: igitur cum hoc ita sit, qui vult orare & contemplari, *Domine*, tuam Gloriam, sciat elevare & exaltare Rationem super potentiam imaginativam memorando intelligendo & volendo illam.

12. Unde quando homo, *Domine*, elevaverit suam mentem in ratione super imaginativam, tunc oportet quod in ipsa Ratione faciat tres
gra-

gradus intellectuales, quorum *primus* sit in memoria, & *secundus* in intellectu & *Tertius* in voluntate, ut mens ascendat à memoria quæ memorat tuam gloriam ad intellectum qui eam intelligit, & ab intellectu elevet voluntatem ad amandum ipsam in omni quod memoria potest memorare & intellectus intelligere, & quòd voluntas amet tuam Gloriam etiam in omni, quod memoria non sufficit memorare nec intellectus intelligere; quia sicut intellectus potest plus gloriæ intelligere in Te, quàm memoria possit memorare, ita voluntas potest plus de ipsa amare, quam intellectus potest intelligere, quia voluntas sufficit ad amandum tuam Gloriam, in quantum intellectus illam non potest intelligere; nam sicut oculi plus sufficiunt ad videndum à longinquo, quàm aures ad audiendum, ita voluntas potest plus velle, quam intellectus intelligere; & si hoc ita non esset, voluntas non posset amare fidem quàm intel-

intellectus non posset intelligere: Unde benedictus sis, *Domine DEUS*, quia sicut in anima virtutes visiva & auditiva sunt æquales, ita memoria intellectus & voluntas habent æqualem virtutem in anima, quia sicut corpus habet oculos magis paratos & dispositos in virtute videndi, quàm aures in virtute audiendi in hoc, quòd faciliùs videat à longinquiori quàm aures audiant, ita cor hominis est magis paratum & dispositum instrumentum virtuti amativæ, quam celebrum frontis virtuti intellectivæ.

13. e. *O Domine! Qui in homine creasti charitatem ut possit amare Te & tuas honorationes. Quartus gradus est Memoria: unde dicimus; quòd volentem orare & contemplari tuam beatam Gloriam oporteat, quòd sciat observare & custodire suam memoriam, & sciat eam aperire significationibus sensualibus ad memorandum significationes, quæ sensualiter significant à potentia sensitiva usque ad imagi-*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 261
imaginativam, & ab imaginativa usque ad rationalem, & postea eam aperiat ad memorandum significationes intellectuales significatas per sensuales à sensitiva usque ad rationalem; & postquam aperuit memoriam ad recipiendum omnes istas significationes, oportet, quòd eam aperiat intellectui, ut ipse possit in ea prædictas significationes invenire.

14. Et sicut, *Domine*, oportet, quòd homo volens orare & contemplari tuam gloriosam Gloriam aperiat suam memoriam ad memorandum significationes, quæ ipsam significant; ita oportet, quòd sciat aperire eam apertione intellectuali significationibus significantibus intellectui ipsam memoriam non esse potentem & adeò dignam & virtuosam, quòd possit tantum memorare de tua Gloria, quantum de ea potest non memorare; quia adeò est magna tua Gloria, & adeò parva est nostra memoria in memorando eam quod multò plus sine omni
ni

262 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ni comparatione propter suam parvitatem possit oblivisci & non memorare de tua infinita Gloria, quam possit de ipsa memorare propter suam magnitudinem.

15. *Gloriose DEUS!* sicut oportet, quòd homo volens orare & contemplari tuam Gloriam, aperiat suam memoriam omnibus significationibus, quas de illa potest recipere, & omnibus significationibus demonstrantibus se non sufficere ad memorandum totam tuam Gloriam; ita, *Domine*, oportet, quòd se claudat suam memoriam gloriis mundanis vanis & transitoriis, quæ eam impediunt memorare tuam gloriosam Gloriam: igitur quando beata anima tribus prædictis modis aperuit & clausit memoriam intentione glorificandi orandi benedicendi & contemplandi tuam Gloriam, tunc habet memoriam paratam & directam, ut á tua Gloria possit recipere perdurabilem gloriam.

16. f.

16. f. *Sapiens Domine ! Qui creasti in homine sapientiam ut sciat Te cognoscere, tibi servire & Te demonstrare illis qui Te ignorant. Quintus gradus est Intellectus : unde dicimus, quòd volentem elevare & exaltare suum intellectum ad orandum & contemplandum tuam gloriosam Gloriam, oporteat, quòd faciat intellectum descendere ad intelligendum, quòd memoria non possit memorare totam tuam gloriam ; & postea intellectus intelligat in sua fragilitate parvitate & miseria plus sibi deficere ad intelligendum tuam Gloriam, quam sufficiat ad illam : unde quando homo, Domine, ita inclinaverit suum intellectum ad intelligendum parvitatem & miseriam memoriæ & sui ipsius, tunc elevet ipsum ad intelligendum magnam Gloriam quæ est in tua excellenti divina Essentia.*

17. Nam sicut homo, Domine, ascendit ad virtutes, per humilitatem, & descendit ad vitia per superbiam, ita

ita intellectus ascendit ad orandum & contemplandum tuam Gloriam, quando descendit ad intelligendum fragilitatem & parvitatem, quam ipse & memoria habent in fruendo illâ secundum respectum magnæ magnitudinis tuæ Gloriæ; quia sicut una gutta aquæ est res modica in comparatione totius maris, ita, *Domine*, gloria, quam anima potest memorare & intelligere est res modica in comparatione illius gloriæ quæ est in tua Divina Essentia: igitur cum hoc ita sit, sicut intellectus intelligit minus aquæ, quando intelligit guttam, quam quando intelligit totam aquam maris, sic intellectus plus orat & contemplatur tuam gloriam, quando intelligit minorem esse gloriam, quam in Te potest intelligere, quàm sit gloria in Te ad quam intelligendam non potest sufficere.

18. *Gloriose Domine!* qui vult exaltare & elevare suum intellectum ad orandum & contemplandum tuam Gloriam,

riam, sciat illum elevare intelligendo, quod plus ignoret quàm intelligat in eâ; nam sicut intellectus intelligit, quòd memoria plurium rerum obliviscatur, quando memorat unam tantum, ita ascendit ad orandum contemplandum benedicendum & laudandum tuam Gloriam, quando eam intelligit adeò magnam, quòd sit multò major in tua gloriosa Substantia, quàm ipse intelligat; sicut enim aer non dividitur in partes, licèt visus corporalis terminetur in ipso usque ad certum terminum, ita *Domine*, tua gloria non dividitur in partes, licèt intellectus eam aliqualiter intelligat & non possit intelligere ipsam secundum magnitudinem quæ est in ea: Igitur cum hoc ita sit, quia intellectus tui servi, *Domine*, non potest altiùs ascendere ad orandum & contemplandum tuam Gloriam, propterea dat voluntati id, quod de ea potest intelligere, ut voluntas tuam Gloriam amet super id, quod intellectus de ea non sufficit intelligere. 19. g.

266 B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.
19. g. *Juste Domine! Qui creasti justitiam in homine, ut de se ipso sit justus erga suum Creatorem. Sextus gradus est Voluntas: Unde dicimus, quòd intellectualiter intelligamus multò majorem & meliorem virtutem esse in voluntate pauperis feniculæ quæ amat tuam Gloriam, quam in memoria & intellectu hominis, qui memorat & intelligit tua, Gloriam & tamen plus amat vanam gloriam hujus mundi, quam tuam Gloriam: Unde, secundum hoc significatur, quòd homo tuam Gloriam multò plus possit contemplari & orare per amorem, quam per memoriam & intelligentiam; quia si memorare & intelligere sufficerent ad tantum orandum & contemplandum tuam Gloriam, quantum amor per amare, tunc homo, qui plus scit memorare & intelligere eam, quam prædicta fenicula, plus oraret & contemplaretur tuam Gloriam quàm ipsa, quæ eam plus amat: & hoc est impossibile, quæ impossibilitas significatur*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 267
ficatur humano intellectui per tuam
Justitiam & Bonitatem.

20. *Divine Domine!* sicut memoria est obligata ad orandum & contemplandum tuam Gloriam secundum quod potest eam memorare & secundum quod potest memorare se non sufficere ad totam illam memorandam; & sicut intellectus est creatus ad orandum & contemplandum tuam Gloriam secundum quod potest intelligere ipsam, & secundum quod potest intelligere se non sufficere ad intelligendum totam ipsam, ita voluntas est obligata creata & beneficita ad amandum orandum & contemplandum tuam Gloriam in omni eo, in quo memoria illam potest memorare & intellectus intelligere, & adhuc ultra est obligata ad amandum tuam Gloriam super id, quod memoria potest memorare & intellectus intelligere de eâ.

21. Unde benedicta sit, *Domine DEUS*, tua gloriosa Gloria; quia sicut
cut

268 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
cut memoria & intellectus habent justam excusationem si non possint actualiter orare & contemplari tuam Gloriam ultra suos terminos potentiales, quibus memoria & intellectus sunt terminati potentialiter, ita per contrarium sensum voluntas est culpabilis si non amet tuam Gloriam ultra terminos potentiales & actuales memoriæ & intellectûs: igitur cum hoc ita sit, qui vult virtuosè & ferventer orare & contemplari tuam Gloriam, faciat adeò magnam suam memoriam & suum intellectum in actualitate sicut sunt termini harum potentiarum, & faciat voluntatem ascendere ad amandum tuam Gloriam super id, quod memoria potest memorare & intellectus intelligere.

22. h. *O Domine! à quo tuus Contemplator petit fortitudinem, ut sit fortis contra fortitudines mundanas & fortitudines tentationum. Ponamus, quòd voluntas Petri velit, quòd sui quinque sensus sensuales sentiant omnia*
nia

nia sensualia , quæ sunt in Mundo ; tamen dicimus , quòd intellectus intelligat & voluntas velit plus , quàm quinque sensus sensuales sentire , & quam imaginatio imaginari & cogitatio cogitare , & mens perpendere , & perceptio percipere possint.

23. *Virtuose Domine !* Ponamus , quòd Petrus velit esse Dominus totius mundi ; quando intellectus inquirat modum , per quem Petrus possit & sciat esse Dominus totius mundi , tunc intelligit Petro deficere potestatem & sapientiam , quibus possit & sciat habere id , quod sua voluntas vult : Unde quando intellectus considerat voluntatem potestatem & sapientiam Petri , tunc percipit & cognoscit voluntatem esse in eo multò majorem memoriâ & intellectu ; quia voluntas vult habere totum mundum , & memoria non potest memorare potestatem nec sapientiam , neque intellectus potest intelligere potestatem nec sapientiam , per quam

VO-

270 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
voluntas possit habere id, quod vult
habere.

24. Unde cum hoc ita sit, *Domine*, sicut voluntas Petri sufficit ad volendum plus, quàm potestas possit, quam memoria memoret & intellectus sciat, secundum hoc significatur humano intellectui, quod sicut voluntas Petri potest plus velle, quàm potestas habere & intellectus scire, licet voluntas Petri non sit creata, ut velit esse Dominus totius mundi, ita & multò meliùs potestas voluntatis Petri potest velle tuam Gloriam amando eam super id, quod memoria potest memorare & intellectus intelligere: igitur cum hoc ita sit, qui vult orare & contemplari tuam gloriosam Gloriam, sciat elevare potestatem suæ voluntatis super potestatem suæ memoriæ & sui intellectûs, & plus velit tuam Gloriam, quàm memoria eam memorare & intellectus intelligere potest.

25. i. *Misericors Domine! Qui cre-*
asti

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 271
asti temperantiam in homine ut habe-
at continentiam abstinentiam & pati-
entiam. Sicut potentia sensitiva est
inordinata & indirecta, quando est su-
per rationalem, ita voluntas homi-
nis qui amat peccatum est inordina-
ta & indirecta, quando amat pecca-
tum, quod intellectus intelligit non esse
dignum amari: unde sicut voluntas
potest esse super intellectum ad aman-
dum Te in hoc, in quo intellectus
non potest Te intelligere, ita, Domi-
ne, virtus intellectus est super virtu-
tem voluntatis, quando voluntas amat
peccatum & intellectus cognoscit vi-
lilitatem peccati, quæ cognitio intel-
lectus significat voluntati peccatum
non esse dignum amari: igitur quan-
do voluntas non odit peccatum tunc
descendit infra intellectum.

26. *Iuste Domine!* Sicut calor est
in majori quantitate in igne quàm
in aère, & frigiditas est in majori quan-
titate in aquâ, quam calor, quem
aqua recipit accidentaliter ab igne;
ita

272 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
ita intellectus est in majori virtute quàm
voluntas, quando intellectus intelli-
git bonum & voluntas amat malum;
& quando intellectus Te intelligit to-
tum bonum & perfectum in omni lo-
co & in omni tempore & voluntas
amat Te plus in uno loco quàm in
alio, & in uno tempore quàm in a-
lio, tunc potest intellectus super volun-
tatem; & hoc idem potest accidere
memoriæ & voluntati; nam sicut e-
quus plûs potest & valet ad curren-
dum quàm Camelus, & camelus plûs
valet quam Equus ad portandum pon-
déra; ita, *Domine*, valet plus una ex
tribus potentiis animæ quam alia se-
cundum suum proprium officium: igi-
tur cum hoc ita sit, qui cum tribus
prædictis potentiis vult orare & con-
templari tuam Gloriam, sciat cum eis
frui ipsâ secundum ordinationem, in
quâ eas ordinasti.

27. *Vere Domine!* Intellectualiter
intelligimus Gloriam Paradisi esse à
tua Gloria; quia si homo in Paradisso
glo-

glorificaretur Gloria, quæ non esset à tua Gloria, tunc memoria posset memorare & intellectus intelligere & voluntas velle aliam gloriam quæ non esset à tua Gloria; & si hoc ita esset anima posset plus illam memorate & intelligere & amare quàm tuam Gloriam, & sic tua Gloria esset finita: unde cum sit impossibile tuam Gloriam esse finitam, significatur humano intellectui, quòd homo non habeat aliam Gloriam in paradiso nisi à tua Gloria: igitur benedieta sit, *Domine DEUS*, tua Gloria, quæ demonstrat se ipsam humano intellectui, ut percipiat, quòd putantes in Paradiso habere gloriam fæminarum, & victualium & pulchrorum palatiorum, non orent nec contemplantur tuam Gloriam nec glorificentur ab eâ.

28. k. *Complete Domine plene omnibus perfectionibus!* Qui vult orare & contemplari tuam Gloriam, sciat memorare intelligere & velle, quomodo ipsa sit ita perfecta in perfectio-

S

ne

274 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpt. Vol. III.*
ne creaturarum sicut in defectu earum:
Nam sicut anima est ita perfecta in
memorando & intelligendo bonum &
malum, sicut voluntas in amando bo-
num & odiendo malum; ita, *Domine*,
adeò perfectus es in Gloria per
pœnam, quam das damnatis; sicut per
Gloriam quam das salvatis: Nam si-
cut anima est ita perfecta in suo me-
morare & intelligere bonum & ma-
lum, sicut in suo velle bonum & odisse
malum, ita demonstratur tuam Glo-
riam esse adeò perfectam in dando
Gloriam Salvatis per misericordiam,
sicut in dando pœnam damnatis per
justitiam: quia sicut voluntas tantum
valet per nolle peccatum, quantum
per velle bonum in creaturis, ita tua
Gloria in Te est adeò magna per jus-
titiam sicut per misericordiam.

29. *Gloriose Domine!* Qui vult o-
rare & contemplari tuam Gloriam,
sciat memorare & intelligere, quod
ipsa sit multò major sine omni com-
paratione, quàm omnis Gloria & pœ-
na,

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVI. 273
na, quæ in hoc & in alio sæculo sunt
in creaturis : Unde quando homo is-
to modo oraverit & contemplatus
fuerit tuam Gloriam, sciat elevare su-
am voluntatem ad plùs amandum res
perfectas, quàm ad odiendum res defec-
tuosas; quoniam in hoc quod tua Glo-
ria sit major quàm pœna inferni, vo-
luntas potest habere plus virtutis per
amare tuam Gloriam, quam per o-
dire peccata, quæ sunt occasio ignis
perdurabilis.

30. *Gloria & Laus & Virtus &
Benedictio & Reverentia & Honor sit
Domine DEUS tuæ gloriose Gloriæ! Quo-
niam ipsa est adeò magna alta & no-
bilis quod se det omni homini, qui
sciat eam memorare intelligere & a-
mare: Unde cum ipsa sit tam mag-
na & tam nobilis, & homo habeat
tam parvam memoriam intellectum
& voluntatem secundum magnam
magnitudinem tuæ Gloriæ, & secun-
dum parvitatem suæ memoriæ intel-
lectûs & voluntatis, quis posset co-
gi-*

276 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
gitare & æstimare magnum donum &
magnam gratiam, quam facit tua
Gloria, quando se dat Sanctis Gloriæ
in præsentia tuæ Essentiæ Divinæ.

CAPUT CCCXXVII.

*Quomodo homo oret & contempletur
gloriosam Perfectionem nostri Do-
mini DEI.*

1. **O** *DEUS* Perfec̄te in omnibus Per-
a. *fectionibus, honorate in om-
nibus honorationibus!* Qui vult orare
& contemplari tuam̄ gloriosam Per-
fectionem, oportet quòd illam sciat
orare & contemplari memorando in-
telligendo & volendo in tua perfec-
ta Unitate & Trinitate & in tuis per-
fectis virtutibus, & oportet hominem
orare & contemplari illam sensualiter
& intellectualiter, & oratione com-
positâ ex sensuali & intellectuali.

2. Qui tuam Perfectionem, *Domine DEUS*, vult orare & contemplari
in

in tua gloriosa Unitate & Trinitate, & in tuis Virtutibus, sciat recipere significationes, quas creaturæ de ipsa dant in tua Unitate Trinitate & Virtutibus, quas significationes homo recipit, quando per quasdam significationes sensuales percipit alias, & per quasdam significationes intellectuales percipit sensuales, & per significationes sensuales percipit intellectuales, & per significationes intellectuales percipit sensuales.

3. *Gloriose DEUS!* Quando homo ordinaverit & direxerit suas sensualitates & suas intellectualitates ad orandum & contemplandum tuam gloriosam Perfectionem, tunc convenit, quod suam orationem & contemplationem dividat in tres Partes, quarum *prima* est *Unitas & Trinitas*, *secunda* est *anima*, *tertia* est *Incarnatio*: Unde quia nobis sufficit, *Domine*, tuam Perfectionem orare & contemplari per significationes, quas supradictæ tres res humano intellectui de ea dant, propterea proponimus ipsam
orare

278 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
orare & contemplari per ipsas.

4. b. *Domine Rex Gloriae, perdurabilis in omnibus Perfectionibus! Prima Pars est Unitas & Trinitas: Unde dicimus quod sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus perfectionem hujus mundi esse in Unitate & Trinitate in hoc quod mundus sit unus & in tribus rebus, scilicet in substantia sensuali & intellectuali & animali composita ex sensuali & intellectuali: igitur cum hoc ita sit, per hoc significatur quòd ab Unitate & Trinitate mundi possimus recipere significationes per quas possumus orare & contemplari Gloriosam Perfectionem in Unitate & Trinitate.*

5. *Virtuose Domine!* quando homo scit memorare & intelligere quòd Unitas mundi sine tribus prædictis substantiis scilicet corporali & incorporali & animali non posset esse perfecta, & quando scit memorare & intelligere quòd istæ substantiæ non possent habere perfectionem quin compone-

ponerent unum mundum solùm, tunc per hanc Perfectionem potest percipere aliam Perfectionem in qualibet harum partium ex quibus mundus est compositus ; Nam quin substantia corporalis esset unum & tria scilicet materia forma & conjunctio utriusque, non posset esse perfecta, & hoc idem est de substantia intellectuali creata, quæ sine intellectuali materia & forma & conjunctio non posset habere Perfectionem, & hoc idem sequitur de animali substantia creata quæ sine corpore & anima & compositione utriusque non posset habere Perfectionem.

6. *Unde benedicta sit Domine DEUS tua sancta gloriosa Perfectio !* Quia quando homo perfectionem, quam mundus habet in sua Unitate & in suis partibus, & Perfectionem quam quælibet partium habet in sua unitate & in suis partibus in generali cogitavit & percipit, tunc humano intellectui significatur Perfectio Creatoris, quòd sit

280 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
fit in Unitate & Trinitate; quoniam perfectionem mundi creavit similiter in Unitate & Trinitate: unde quando homo scit percipere has significationes in mundo & in partibus ipsius, & per hoc scit recipere Perfectionem tuæ Unitatis & Trinitatis, tunc memorando intelligendo & volendo ipsam, orat & contemplatur tuam gloriosam Perfectionem.

7. c. *Creator Domine totius complementi mundi, cui sit Gloria & Honor!*
Quia quando homo in suo intellectu intelligit materiam ordinalem in generali, sine forma sensuali, tunc figuratur & significatur ei ipsam materiam ordinalem non habere unam formam sensualem generalem, per quam sentiatur à sensuali natura humana: unde per hoc demonstratur in ipsa defectus formæ sensuales & compositionis in qua uniatur & jungatur materia cum forma in individuis, quæ sunt partes sensuales particulares universalis ordinalis materiæ: Unde quando
do

do humanus intellectus consideravit ordinalem materiam in generali & in speciali, tunc significatur ei ipsam materiam ordinalem in generali habere defectum formæ continuæ, quæ universaliter eam demonstret sensualiter, quoniam ipsa est de natura corporali sensuali: Unde quando intellectus percipit istum defectum in materia in generali, tunc percipit in ea privationem Perfectionis generalis.

8. *Sanctificate Domine!* Quando homo intelligit ordinalem materiam sine forma sensuali & intelligit formam intellectualem ipsius materiæ, quæ non sentitur cum forma sensuali; tunc significatur defectus in materia ordinali & in forma, quia cum prædicta materia & forma sint de natura sensuali corporali, & sua sensualitas & corporalitas non possit sentiri in generali sed sentiatur in suis partibus scilicet in individuis corporalibus, ideò est defectus sensualitatis in materia & forma generali, quæ non habet medium,
quo

quo conjungantur in generali ut sint unum corpus sensibile; quia sicut materia & forma corporis compositi habent perfectionem in quantum habent conjunctionem quâ sunt unitæ, ita, *Domine*, prima materia & sua intellectualis forma habent defectum, eò quòd forma non possit se ipsam & materiam demonstrare sensualiter in generali intra unam formam continuam sensualem.

9. *Sapiens Domine!* Quando homo intelligit quatuor Elementa, quæ sunt partes ordinalis materiæ, componere unum corpus animale vel vegetabile, & quòd illud corpus non possit durare eò quòd sit compositum ex quatuor rebus; & quando homo memorat defectum quem habet ordinalis materia privata forma sensuali per hoc quòd non habeat universalem & continuam formam, quæ sensualiter eam demonstrat, & quod hic idem defectus cadat in formam intellectualem, quæ est de natura sensuali & non potest sensualiter de-

demonstrare ordinalem materiam in generali, tunc significatur humano intellectui, quod Perfectio sit in Unitate & Trinitate in Creatore, qui creavit ordinalem materiam & partes sensuales ipsius: Igitur quando intellectus potest se elevare ad cognoscendum omnes res prædictas, tunc orat & contemplatur tuam sanctam gloriosam Perfectionem.

30. d. *O Salvator Domine gloriose, qui salvas tuos amatores!* Intellectualiter intelligimus quatuor Elementa simplicia quando consideramus quodlibet per se sine comparatione ad aliud: igitur cum Elementum simplex sit materia & forma intellectualis, quantum ad hoc, quod hæc materia & forma non possint componere unum corpus sensibile; & cum Elementa simplicia sint de natura corporali, & corpus sentiatur per medium quod est conjunctio inter materiam & formam, ideò significatur quodlibet Elementum habere defectum Perfectionis-

284 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
fectionis in sua simplicitate, eò quòd non habeat medium inter suam simplicem materiam & suam simplicem formam ad demonstrandum suam simplicitatem in corpore simplici: unde propter defectum hujus Perfectionis, quæ privatur in eis, quodlibet Elementum simplex se movet ad compositionem, inquirens in alio suam perfectionem.

II. Unde, cùm quodlibet Elementum simplex, *Domine*, inquireat suam perfectionem, in quantum vult invenire simplicem conjunctionem, quæ conjungat suam simplicem materiam & suam simplicem formam; & cùm nullum eorum inveniat id quod quærit, & cùm omnia quatuor componantur in uno corpore sensibili & nullum eorum possit sentiri nisi in corpore composito ex ipsis, ideò quatuor Elementa, sicut per desiderium rei, quam inquirent, componunt corpus Elementatum, ita per aversionem quam habent ad illud corpus, in quo non inveni-

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVII. 285
veniunt quod inquirunt, destruunt & corrumpunt illud.

12. Unde, cum quodlibet Elementum; *Domine*, sit de natura corporali materialiter & formaliter, & nullum possit habere formam sensibilem per se ipsum sine aliis, & cum ignis inquirat suam perfectionem in terra ab eâ recipiendo siccitatem, & aër in igne ab eo recipiendo calorem, & aqua in aere ab eo recipiendo humiditatem, & terra in aqua ab eâ recipiendo frigiditatem, & cum id quod quodlibet inquirat in alio, non sit res quam recipit ab eo, propterea se componunt & dissolvunt Elementa & non faciunt aliud nisi inquirere generando & corrumpendo formas in vegetabilibus & in animalibus & in metallis ascendendo & descendendo: Unde cum hoc ita sit, & quodlibet Elementum inquirat medium suæ simplicis materiae & formæ, quòd ei deficit, ideò significatur quod nullum Elementum habebit perfectionem, quousque teneat

at

at id, quod inquit; quam perfectionem, perdidit per corruptionem peccati originalis, quæ corruptio non privabitur in eis quousque sint in animali rationali unum corpus glorificatum in gloria post resurrectionem: Unde quando homo, *Domine*, scit omnia ista cogitare & perpendere tunc percipit per istas significationes tuam Perfectionem in divina Substantia unâ in tribus Personis, & scit orare & contemplari tuam gloriosam perfectionem.

13. e. *O Domine DEUS! Qui es adiutorium & consolatio meorum amorum & mearum contritionum.* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus firmamentum esse corpus non compositum ex rebus contrariis, sed solum ex diversis, cum sit compositum ex materia & forma & earum conjunctione, & non sit compositum ex quatuor universalibus contrarietatibus, ex quibus corpora elementata sunt composita: Unde cum hoc ita sit,

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVII. 287
fit, significatur quod firmamentum sit
corpus incorruptibile.

14. Nam per hoc, *Domine*, quòd
corpus firmamenti non sit compositum
ex rebus contrariis & corpus elemen-
tatum sit compositum ex quatuor con-
trarietatibus, ideò firmamentum est
magis virtuosum in durabilitate quàm
corpus Elementatum; quia per hoc
quod tria sint, ex quibus corpus Ele-
mentatum est compositum scilicet ma-
teria & forma & conjunctio, & quòd
ista tria in corpore elementato reci-
pianit corporalitatem per compositio-
nem quatuor universalium contrarie-
tatum, & cum res res ex quibus
corpus firmamenti est compositum
non componantur ex quatuor univer-
salibus contrarietatibus, ideò sequi-
tur, quod firmamentum non sit cor-
pus recipiens generationem & corrup-
tionem quam recipit omne corpus ele-
mentatum.

15. Unde qui vult orare & con-
templari, *Domine*, tuam gloriosam Per-
fec-

fectionem, sciat sentire & intelligere quomodo corpus firmamenti sit multo perfectius & nobilius in compositione quàm Corpus Elementatum per hoc, quòd corpus firmamenti sit unum & tria & non componatur ex quatuor rebus contrariis; quam compositionem habet corpus elementatum quod est unum & tres res compositæ ex quatuor contrarietatibus: Igitur quando homo sciverit memorare & intelligere istas res prædictas sensuales, tunc ab eis sciat elevare suum intellectum ad tuam gloriosam perfectionem, quæ est simplex sine omni compositione in tua divina simplici Substantiâ unâ in tribus diversis proprietatibus, quæ sunt una simplex & perfecta Essentia.

16. f. *O Domine DEUS! Qui es Splendor & Lumen omnium luminum & omnium splendorum.* Quando homo intelligit significationes, quæ demonstrant majorem Perfectionem in Substantia quàm in accidentibus, tunc
me

memoria memorat & intellectus intelligit in Te non esse ullum accidens; & quòd perfectio melius attribuatur substantiæ quàm accidentibus, probatur in hoc, quòd accidentia inseparabilia sint propinquiora substantiæ in natura quàm separabilia, & quòd separabilia non sint tam perfecta accidentia sicut inseparabilia, & quòd substantia non sit tam perfecta per accidentia separabilia, quam per inseparabilia; per hoc significatur humanæ rationi, quòd substantia sit perfectior quàm accidentia; & quia in Te, *Domine*, nulla res est perfectior quàm alia, per hoc significatur in tua Substantia non esse ullum defectum nec ullum accidens.

17. *Gloriose Domine!* quando homo vult memorare & intelligere quomodo substantia suæ animæ habeat majorem perfectionem in sua Unitate & in tribus potentiis ex quibus est unita, quàm sit perfectio quam corpus habet in sua unitate & in tribus

T

rebus

rebus ex quibus est unitum, tunc significatur humano intellectui, quod causa & ratio, quare anima valet plus in sua unitate & in tribus potentiis, quàm corpus in sua unitate & in suis tribus rebus scilicet in materia forma & conjunctione ex quibus est compositum, sit, quia unitas & trinitas animæ non componitur ex quaternitate rerum contrariarum, quam compositionem habet Unitas & Trinitas corporis, quod componitur ex quatuor Elementis: igitur cùm hoc ita sit, significatur humano intellectui, *Domine*, tuam gloriosam Perfectionem esse in tua Unitate & Trinitate adeò simpliciter, quod non componatur cum ulla re; & quando homo hoc ita scit intelligere, tunc orat & contemplatur tuam gloriosam Perfectionem.

18. Qui vult orare & contemplari, *Domine DEUS*, tuam gloriosam Perfectionem sciat percipere significationes syllogismi, qui recipit perfectionem

nem per unitatem & trinitatem: per unitatem in hoc quòd solumus unitus ex duabus propositionibus & una conclusione, per trinitatem in hoc, quod in eo tres res uniantur in unam unitatem: Igitur cùm syllogismus non habeat perfectionem nisi in uno & in tribus, & sua perfectio non possit esse in uno sine tribus nec in tribus sine uno, & ipsa non sit in pluribus nec paucioribus quàm in uno & tribus, ideò syllogismus, qui est verum argumentum, significat humano intellectui quòd tua gloriosa Perfectio sit in tua gloriosa Unitate, & in tua virtuosa Trinitate.

19. g. *Divine Domine! qui es spes & consolatio mea anima, quando memorat intelligit & amat tuam dulcem misericordiam.* Qui vult orare & contemplari tuam gloriosam Perfectionem in tua Unitate & Trinitate, sciat recipere significationes formæ naturalis & formæ artificialis, quia in quantum forma naturalis significat in tota

ta materia longum latum & profundum, & forma artificialis potest destruere in materia longum latum & profundum, quando artificialiter ex ea formatur alea æqualibus mensuris in quadrangulo; in tantum forma naturalis plus significat perfectionem in corpore & materia per longum latum & profundum, quam forma artificialis per quadrangulos æquales: Unde quantò plus valet forma naturalis quàm artificialis, tantum significat se plus valere in triangulo quàm forma alee in quadrangulo: Igitur cum hoc ita sit, per significationes sensuales significatur tuam Perfectionem non esse in Unitate & Quaternitate, sed in Unitate & Trinitate.

20. *Gloriose Domine!* Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod motus naturalis plus valeat, quàm motus artificialis: unde cum motus naturales sint tres, quorum duo sunt quatuor Elementorum, quæ se movent sursum & deorsum &

Unus

Unus sit firmamenti, quod se movet in gyrum, & cum homo se possit artificialiter movere in sex rectitudinibus & sit sub firmamento & elementis, ideò sex rectitudines sunt in perfectione sub tribus prædictis motibus; & quando intellectus omnia ista intelligit, tunc percipit tuam Perfectionem esse majorem & meliorem si sit in tribus Personis quàm si esset in quatuor quinque pluribus vel paucioribus quàm tribus: Igitur quando homo, *Domine*, per motum naturalem & artificialem scit memorare & intelligere & amare Perfectionem quæ est in tua gloriosa Trinitate & quæ creavit motum, tunc orat & contemplatur in ipsa tuam gloriosam Perfectionem.

21. *Virtuose Domine!* Quando homo vult memorare & intelligere tempus esse unum compositum ex tribus scilicet ex præterito & præsentis & futuro, & in unione temporis duo tempora imperfecta non habere tantam

tam perfectionem, quantam habent tria prædicta, tunc per hoc significatur quod Perfectio, quæ creavit tempus, sit sine tempore in divina Substantia unâ ex tribus gloriosis Personis; quia si tua Unitas esset una ex quatuor quinque pluribus vel paucioribus Personis quàm tribus, ita significaretur defectus in tua Essentia sicut duo tempora sine tertio significant imperfectionem in tempore si esset compositum ex pluribus temporibus quàm ex tribus: igitur quando homo, *Domine*, scit cogitare & percipere omnes istas significationes, tunc orat & contemplatur tuam gloriosam Perfectionem.

22. h. *Spiritualis Domine! Qui meum cor facis languere præ amore & meos oculos facis fontes lacrymarum & ploratum. Sensualiter sentimus & intellectualiter intelligimus, quod principium non possit esse in rebus generatis & corruptis sine tribus rebus scilicet materiâ & formâ & privatione;*

Lib. V. Dist. XL. Cap. CCCXXVII. 295
ne; quia principium non est in una
sine duabus nec in duabus sine una,
nec in una sine altera, nec secun-
dum cursum naturalem potest esse
compositum in pluribus vel paucio-
ribus quàm tribus: unde per hoc sig-
nificatur Perfectionem Creatoris, qui
creavit principium, esse in Unitate
& Trinitate: Igitur quando homo re-
cipit istas significationes in creaturis
& postea se vertit ad recipiendum sig-
nificationes, quas creaturæ dant de
tua Perfectione in tua Unitate & Tri-
nitate, tunc orat & contemplatur tu-
am gloriosam Perfectionem.

23. *Vigoroſe Domine potens!* Sen-
ſualiter Sentimus & intellectualiter in-
telligimus, quòd ſenſus conſiſtat in
Unitate & Trinitate ſcilicet in nomi-
ne & verbo & præpoſitione; & hoc
idem eſt de voce, quæ non poſſet
eſſe ſine motu & aère & auditu;
& idem eſt de viſione, quæ non poſ-
ſet eſſe ſine colore & ſuperficie &
ſpatio: unde cum omnes iſtæ & ſi-
miles

296 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
miles res non possent esse, quin quælibet sit in tribus; per hoc, *Domine*, significatur humano intellectui quod Perfectio Creatoris qui creavit illas in Unitate & Trinitate etiam sit in Unitate & Trinitate.

24. *Singularis Domine!* Licet per omnes prædictas res significetur & demonstraretur humano intellectui tuam gloriosam Perfectionem esse in Unitate & Trinitate in tua gloriosa Essentia Divina; tamen per hoc non dicimus ullam aliam Perfectionem esse æqualem tuæ in virtute & dignitate; eò quòd omnes creatæ perfectiones sint finitæ in vnitare & trinitate in quibus sunt, tua vero, *Domine*, sit infinita & æterna in tua Unitate & Trinitate. Sed quia per significationes sensuales quæ sunt in sensualibus creaturis, elevamus intellectum ad significationes intellectuales creaturarum; & per Perfectionem, quam videmus sentimus & intelligimus in Unitate & Trinitate ipsarum,
ele-

elevamus nostrum intellectum ad orandum & contemplandum tuam gloriosam Perfectionem in tua sancta Unitate & in tua gloriosa Trinitate.

25. i. *Domine vive! Qui es fons omnium vitarum & gratia omnium benedictionum. Secunda Pars est Anima: Uude dicimus quòd sensualiter sentiamus & intellectualiter intelligamus omnes creaturas, quæ sunt in mundo non posse satiare & complere voluntatem animæ: Igitur cùm hoc ita sit, significatur, quòd Perfectio quæ creavit animam sit complementum & Satietas ipsius: Unde quando homo, Domine, hoc intellexit & cogitavit, postea convenit cogitare, quòd anima non possit recipere perfectionem voluntatis à suo Creatore, nisi velit nobilitatem & honorationem, quam memoria memorat, & intellectus intelligit de tua gloriosa Perfectione: Igitur per hoc significatur humano intellectui tuam gloriosam Perfectionem*

298 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
nem esse in Unitate & Trinitate in
tua gloriosa Effentia.

26. *Gloriose Domine!* Quando intellectus consideraverit tuam Perfectionem per significationes quas recipit ab anima, tunc debet elevare se ipsum ad Angelos ad intelligendum quòd ipsi non possent recipere Perfectionem à tua Perfectione quin sua voluntas vellet & sua memoria memoraret & suus intellectus intelligeret tuam gloriosam Perfectionem; nam sicut corpus indiget oculis corporalibus ad recipiendum splendorem Solis & sine eis non posset recipere ipsum, ita Angeli indigent memoria & intellectu & voluntate ad recipiendum Perfectionem in tua gloriosa Perfectione.

27. *Humilis Domine!* Sicut Angeli habent Perfectionem in recipiendo eam à tua Perfectione, cò quòd sua voluntas concordet cum suo memorare & suo intelligere ad amandum id, quod memoria memorat & intel-

intellectus intelligit de tua Perfectio-
ne, ita Dæmones habent defectum
in recipiendo perfectionem à tua Per-
fectione, eò quòd sua voluntas con-
trarietur memoriæ in hoc, quòd non
amet id, quod memoria memorat
& intellectus intelligit de tua glorio-
sa Perfectione: igitur quando homo
cogitavit & intellexit rationem qua-
re Angeli recipiunt Perfectionem à
tua Perfectione per gratiam & per jus-
titiam ipsius, & quare tua justitia fa-
ciat Dæmones carere beatitudine,
eò quòd non ament tuam Perfec-
tionem, tunc intellectuâlis natura ho-
minis, quæ hoc intelligit de tua Per-
fectione, orat & contemplatur tuam
gloriosam Perfectionem.

28. k. *Misericors Domine plene mi-
sericordia & amore! Tertia Pars est
tua sancta Incarnatio gloriosa: Un-
de dicimus, quòd intellectualiter in-
telligamus per tuam sanctam Incar-
nationem significari humano intellec-
tui Perfectionem quæ est in tuis glo-
riosis*

300 *B. Ray. Lulli Lib. Contēpl. Vol. III.*
riosis virtutibus scilicet in tua Potestate, Sapientia, Voluntate, Justitia, Misericordia, Humilitate, Patientia, Liberalitate & aliis.

29. Nam sicut homo non sufficeret ad recipiendum splendorem Solis sine visu corporali, ita, *Domine*, anima hominis, quin intelligeret & affirmaret tuam Incarnationem Passionem & mortem, quam tuum gloriosum corpus sustinuit ad salvandum nos peccatores, non posset sufficere ad recipiendum gloriosam Perfectionem tuarum Virtutum, quam Tu vis demonstrari humano intellectui, ut memoria eam memoret & intellectus eam sciat & voluntas eam amet: unde licet noster intellectus non posset ita bene recipere cognitionem Perfectionis tuarum Virtutum sine Incarnatione sicut per ipsam, propterea tamen non intelligit, quod ante tuam Incarnationem neque post ipsam in tuis Virtutibus fuerit ullus defectus, sicut non intelligit quod in Sole

le

le fuerit aliquis defectus splendoris antequam in homine sit visus corporalis, neque post privationem ipsius.

30. Unde benedicta sit tua sancta Humanitas gloriosa, quæ nobis est visus sensualis & intellectualis, per quem videmus gloriosam Perfectionem in tuis gloriosis Virtutibus: unde quando homo memorat intelligit & vult ipsam significatam per tuam Incarnationem, tunc orat contemplatur glorificat & laudat ipsam memorando intelligendo & volendo Perfectionem tuarum gloriosarum Virtutum per tuam Incarnationem; propterea, *Domine DEUS*, tuus servus & Contemplator tuæ gloriosæ Perfectionis genuflectit & osculatur terram, & elevat suas manus & suos oculos ad coelum cum ferventi memoria intellectu & voluntate dicens: Gloria Laus Virtus & Honor sit omni tempore magnæ gloriosæ & mirabili Perfectioni nostri gloriosi DEI.

INDEX

TITULORUM TOMI XIII.

VOLUMEN III.

LIBER V.

DISTINCTIO XL.

De Oratione.

CAP. 315. De forma orationis fol. 3.

316. Quomodo homo oret & con-
templetur gloriosam Unitatem
nostri Domini DEI. 22.

317. Quomodo homo oret & con-
templetur gloriosam Trinitatem
nostri Domini DEI. 44.

318. Quomodo homo oret & con-
templetur Essentiam nostri Do-
mini

INDEX.

303

mini DEI.

fol. 67.

CAP. 319. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Infinitatem nostri Domini DEI. 87.

320. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Vitam nostri Domini DEI. 108.

321. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Eternitatem nostri Domini DEI. 131.

322. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Potestatem nostri Domini DEI. 152.

323. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Sapientiam nostri Domini DEI. 177.

324. Quomodo homo oret & contempletur, & laudet & benedicat gloriosum Amorem nostri Domini DEI. 200.

325. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Simplicitatem sanctæ Essentiæ divinæ 226.

326. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Gloriam nostri

- nostri Domini DEI. 250^s
327. Quomodo homo oret & contempletur gloriosam Perfectiorem nostri Domini DEI. 276^s

ERRATA CONTENTA IN HOC tomo.

Fol. 9. lin. 5. quotiesqunque dic.
quotiescumque. fol. 39. lin. 18.
petfectionem dic. perfectionem. fol.
44. lin. 17. necessaris dic. necessariis.
fol. 92. lin. 21. omuia dic. omnia. fol.
93. lin. 8. inteilectus dic. intellectus.
fol. 119. lin. 1. Voluntate dic. Volun-
tate. fol. 126. lin. 11. superficiei dic.
superficie. fol. 187. lin. 23. & si dic.
& sit. fol. 190. lin. 3. qni dic. qui. fol.
172. lin. 13. mcmorat dic. memorat.
fol. 194. lin. 3. magniutdinem dic.
magnitudinem. fol. 256. lin. ult. di-
ritur dic. dirigitur. fol. 266. lin. 10.
tua, dic. tuam gloriam. fol. 267. lin.
13. beneficita dic. beneficiata. fol.
287. lin. 14. rres dic. tres.

BIBL. PUBL. MALLORCA

1056670

R. Lluïl 337

BRL

Lib. Contē.

Tom. 13.

R6

13

R.

Lull

337